

LUČ BOŽIČNEGA ROJSTVA

V vsakodnevni naglici opravkov in skrbi sem naletel na sv. Avgušтина: "V sebi smo tema; če pa Luč zasije v nas, lahko postanemo luč." In sem se ustavil.

Spet je leto naokoli in že je pred vrati Božič, večno aktualni klic k miru in veselju. Hkrati se poslavljamo od enega zadnjih let tega burnega tisočletja. Kaj nam je tudi to leto prineslo? Veselje, novo življenje ali žalost in grenka razočaranja? Obračun je velikokrat neprijeten. Mnogi načrti so ostali le pobožne želje, naši naporji ne prinašajo vedno pričakovanih sadov. Okrog sebe in širše po svetu dihamo nezadovoljstvo, politična in ekonomska prihodnost naše utrujene celine in sploh zelenega planeta ostaja neznanka, še se po krivici kopičijo mrliči; hudobija, ki veje vseokrog, izsrkava veselje, ustvarjalno moč in življenjsko energijo. In vendar želimo ob koncu leta 1997 z božičnim blagoslovom in s pomlajenim zaupanjem prenovljeni stopiti v novo leto. Še enkrat se skušamo odzvati vabilu, da se popboljšamo. Še enkrat skušamo "v deželi smrtne sence" porušiti zidove med sabo in drugimi, izbrisati zahrbtna sumničenja in pregnati okostenele predsodke ter z otroškim srcem prepustiti, da bi nas presijala betlehemska Luč.

V čem je moč Božiča, če ne v tem, da se vsako leto vnovič spominjamo, kako vsak dan znova stopa v naše življenje Bog živih, nenehni ljubitelj življenja? V čem je moč skrivnostne blažene noči, če ne v priložnosti, da utrdimo najgloblje temelje našega bivanja? In še: kaj je Božič, če ne okrepljeno hrepenenje po tistem, kar presega čas in naše omejene razsežnosti? Moč božičnih praznikov ni ne v idilični romantiki jasic ne v smrečici z lučkami ne v darilih ali poticah na rdečih prtihi. Bog ne prihaja na svet hrupno, v svilenih ali krznenih oblačilih, ob trombah in ognjemetih, ampak v koraku z reveži in ljudmi odprtih src, v tišini najpreprostejših vsakdanjih trenutkov. Božič je silovit spomin na to, da Bog hoče življenje in nas vabi, da bi živeli v polnosti; to je edino poglavitno.

Prejeti življenje danes, žal, po prevladujočem mnenju predvsem mladih ni vedno lepo darilo; lepo darilo je prejeti "lepo" in bogato življenje ali vsaj veliko podedovati. Živimo pač v času individualistov, v času, ko življenjska volja strahovito upada in število nerojenih otrok skoraj presega število rojenih. Naš narod (pa ne samo on) krvavi, odteka mu življenje... In vendar ostaja Bog med nami vedno prisoten; v vsakem novem rojstvu nam pravi, da še ni obupal nad nami.

Božič je za kristjane poziv, da se moramo vedno budno in iskreno opredeljevati za življenje in skupnost. Prihajajoči Gospod naj nam podeli voljo, da bi se vsak dan neizprosno bojevali s svojim egoizmom, z lastno slepoto in z zidovi v svojem mišljenju. In postali bomo luč...

DANIJEL DEVETAK

02

MITJA VOLČIČ NOVI SENATOR

PRIHODNJA ŠTEVILKA NOVEGA GLASA
BO IZŠLA V ČETRTEK, 8. JANUARJA 1998.

Človek, ki se bolj malo zanima
za javno življenje, ni le slabič,
ampak tudi nepotreben.

(Tukidid)

03

Marko Vuk / intervju
MSGR. METOD PIRIH

04

Jurij Paljk
BOŽIČNO VOŠČILO DRUŽINAM

06

Janez Dolenc
SVETI VEČER PO STAREM V OTALEŽU

07

Diomira Fabjan Bajc
"POMAGAJMO SI SAMI" NADE PERTOT

08

Alojz Tul
FRANCOSKA "ČRNA KNJIGA KOMUNIZMA"

08

Jošt Žabkar
OD ADENAUERJA DO KOHLA

10

Matjaž Rustja
POGOVOR Z NAČELNIKOMA SZSO-STŠ

14

Harjet Dornik
JESENSKI PRAZNIK V ŠOLSKEM CENTRU

17

Erika Jazbar / intervju
PAVEL PETRICIG

19

Erik Dolhar
NAŠ ŠPORTNIK 1997

JEZUSOVO ROJSTVO, 1605, MATIJA PLEINER; ŽUPNIJSKA CERKEV PETROVČE

Svetonočni mir in evangelijska poslanica ljudem dobre volje bosta v teh dneh ponesla baklo svetlobe in upanja med nas vse. Da bi to začutili in sprejeli tudi vsi naši bralci, sodelavci, prijatelji in vsi Slovenci doma in po svetu, želi z najboljšimi božičnimi in novoletnimi voščili

NOVI GLAS

SVET OKROG NAS

MOČNA UVELJAVITEV KANDIDATA OLJKE

MITJA VOLČIČ NOVI SENATOR

Nedeljske volitve so za nami. Goriško razširjeno senatno okrožje ima spet svojega izvoljenega predstavnika v palači Madama v Rimu. To je kandidat Oljke, časnikar Mitja Volčič, ki je 14. decembra dosegel prodorno zmago in tako postal senator goriške pokrajine. Nasledil je nedavno umrlega sen. Darka Bratino, ki je tudi predstavljal koalicijo Oljke.

Udeležba na nedeljskih volitvah ni bila zelo številna. Na splošno je bilo vseh volivcev 101.795 ali 52% volilnih upravičencev. Najvišja udeležba je bila na Goriškem, kjer je dosegla dobrih 58%. Sledile so tri občine tržaške pokrajine (Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor), kjer je bila udeležba nad 50%. V videmski pokrajini je pa iz 32 občin glasovalo skupno le dobrih 42 odstotkov volivcev. V primerjavi s prejšnjimi parlamentarnimi volitvami je torej lahko zabeležiti občuten padec, kar pa je tudi splošen vsedrjavni pojav.

Kako je z rezultati? Kot že omenjeno, je z veliko večino zmagal Mitja Volčič. Prejel je skupno 63.192 glasov ali 65,92%. Njegov tekmelec Dario Mulitsch, kandidat Pola svoboščin, pa je prejel 32.674 glasov oz. 34,08%. Volčič je v vseh občinah velikega volilnega okrožja (razen v Rožacu) zgovorno zmagal. Po svoji izvolitvi je sen. Mitja Volčič med drugim dejal, da je Gorica z odločitvijo za politiko Oljke jasno pokazala svojo željo po nadaljevanju odprte in do Evrope naravnane politike.

FOTO BUREACA

Tu bi se ne spuščali zaenkrat v podrobne analize z naštevanjem rezultatov v posameznih delih volilnega okrožja. Dejstvo je, da sedanja močna Volčičeva uveljavitev pomeni pravo osvežitev in nov veter v našem političnem ozračju. Gotovo je to tudi in predvsem pripisati sami osebnosti kandidata, ki je tudi kot Slovenec in dober poznavalec domače in mednarodne politične scene in s svojim osebnim formatom prispeval k tej odločitvi volivcev.

Novemu senatorju izrekamo prav prirčne čestitke k izvolitvi v parlament. Prepričani smo, da bo znal voditi modro politiko in bo z diplomatsko tenkočutnostjo našel ključ za reševanje tudi delikatnih in zapletenih vprašanj našega ozemlja in naše narodne skupnosti.

— AB

SLOVENSKA SKUPNOST pozdravlja izvolitev Mitje Volčiča na nedeljskih nadomestnih volitvah v 2. senatnem okrožju Furlanije-Juljske krajine ter mu čestita za sijajno volilno uveljavitev.

SSK izraža prepričanje, da bo novi rimski senator kar najbolje predstavljal tukajšnjo obmejno stvarnost v rimskem parlamentu ter s svojim ugledom prispeval k spodbujanju in usmerjanju njene rasti v smeri nove Evrope.

SSK z zadovoljstvom ugotavlja, da so Mitjo Volčiča na nedeljskih volitvah polnoštevilno podprli slovenski volivci in volivke.

Pričakovati je, da bo novi senator v opravljanju svojega mandata posvečal posebno pozornost reševanju odprtih problemov slovenske manjšine, začeti s prizadevanji za odobritev pravičnega zaščitnega zakona.

JAVNI PROTEST DEŽELNEGA TAJNIŠTVA SSK

DEŽELNI SVET PROTI ZAJAMČENEMU ZASTOPSTVU

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je na seji dne 11. decembra 1997 med obravnavanjem reforme volilnega zakona zavrnil vse predloge, ki bi kakor koli zajamčili ali vsaj olajšali izvolitev predstavnikov slovenske manjšine v sam deželni svet.

Gre za izredno hudo in kratkovidno zadržanje, saj je deželni svet na tak način pokazal nezadovoljstvo do pravic slovenske narodnostne skupnosti, s tem pa tudi prezir do enega izmed temeljev, na katerih sloni posebna avtonomija Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine.

Med obravnavo volilne reforme so v eni ali drugi obliki bili predstavljeni amandmaji, ki se navdihujejo pri vseh glavnih poznanih modelih zaščite zastopnosti manjšin v izvoljenih telesih. Tako so bili iznešeni predlogi, da bi za kandidatne liste slovenske manjšine odstranili posebne volilne pragove, da bi kandidatnim listam slovenske manjšine omogočili povezavo z drugimi listami in jim s tem olajšali vstop v deželni svet, pa tudi da bi olajšali izvolitev slovenskih kandidatov na večinskih kandidatih listah. Z zavrnitvijo vseh teh variant in še drugih podvariant se je Dežela Furlanije-Juljske krajine še bolj oddaljila od modernega pojmovanja manjšinske zaščite, kakršno se uveljavlja drugod po Italiji in Evropi. Poudariti namreč velja, da so v

Italiji že v veljavi posebne ustavne ali volilne norme za zagotovitev ali olajšavo zastopnosti ladinske manjšine v pokrajinskem svetu Avtonomne pokrajine Bocen, nemško govoreče skupnosti Walser v deželnem svetu Avtonomne dežele Aoste, francoske manjšine iz Aoste v italijanskem parlamentu, nemške manjšine iz Južne Tirolske v evropskem parlamentu, da ne govorimo o zajamčeni zastopnosti italijanske in madžarske manjšine v krajevnih in državnih izvoljenih telesih v Sloveniji, manjšinskih skupnosti na Hrvaškem in drugod.

Kot rečeno, pa je deželni svet s svojim negativnim stališčem do ene izmed temeljnih pravic slovenske manjšine potegnil politično kratkovidno potezo, še zlasti v času, ko si prizadeva za ohranitev posebne avtonomije Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, ki jo vse bolj postavljajo v dvom snujoče se ustavne reforme. Kot izhaja tudi iz X. prehodne določbe italijanske ustave, si je ta dežela pridobila posebni statut tudi zaradi prisotnosti manjšin na njenem ozemlju, še zlasti pa slovenske, zaradi česar je negativno obravnavanje slednje dejansko udarec proti posebni deželni avtonomiji.

SSK je na vse to večkrat in podrobno opozorila pristojne deželne organe, še zlasti pa predsedstvo deželnega sveta, pristojno komisijo deželnega sveta pa tudi načelnike skupin v deželnem svetu. SSK u-

gotavlja, da so njena stališča in predloge v deželnem svetu najdosledneje zagovarjali predstavniki Italijanske ljudske stranke in da so jih dokaj dosledno podpirali tudi predstavniki Demokratične stranke levice. SKP je podobno kot Zeleni pristajala izključno na tiste variante, ki so v skladu z vključevanjem Slovencev v vsedrjavne stranke, vse ostale politične sile pa so bile popolnoma gluhe do problema zastopnosti slovenske manjšine, vključno Severna liga v brk svojim avtonomističnim stališčem.

SSK namerava s politično škandaloznim zadržanjem deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine seznaniti najvišje oblasti Republike Italije in Republike Slovenije.

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ SE PRIDRUŽUJE PROTESTU

Posebno izjavo je objavil tudi Svet slovenskih organizacij. Poudarja, da gre za poskus brisanja prisotnosti avtohtone slovenske manjšine na njenem zgodovinskem ozemlju. Večinski politični krogi v deželi, poudarja SSO, so že zadušili furlansko stvarnost, slovensko prisotnost pa zakrili s krčenjem kompaktno naseljenega prostora. Tako početje pa je kratkovidno, saj se dogaja, da se zdaj isti politični krogi sklicujejo na manjšinsko prisotnost, da branijo posebnost svoje deželne avtonomije.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

KAR NAJVEČ NOTRANJEGA MIRU IN UPANJA TUDI ZA NAŠO MANJŠINO

Nepredvidljivo in marsikdaj razburkano življenje uči, da ni nikdar preveč notranjega miru in upanja, ki daje novo moč, obojnega pa si med drugim lahko še posebej zaželimo v času božičnega praznika in njegovega blagodejnega sporočila. V tem smislu je verjetno umestno in prav, da se nuje takšnih prepotrebni darov zavemo predvsem v misli na nas same, se pravi v smislu na našo manjšino. Časi, v katerih živimo, v nobenem oziru niso lahki, saj zahtevajo od nas trdnosti, jasnega pogleda in vzdržljivosti, ker smo pač v zadnjem obdobju preživeli številne neugodnosti in težave.

V vsakem primeru tudi mi potrebujemo obilo notranjega miru in upanja. Da bi našli svoje novo mesto v odnosu do matične domovine Slovenije, da bi našli svoje novo mesto v odnosu do nastajajoče Evrope in da bi ne nazadnje našli svoje novo mesto v odnosu do samih sebe. Izkušnja uči, da sta nemara prav odnos do samega sebe in stopnja dožene notranje harmonije med vsemi stvarmi najpomembnejša ter da odločilno vpliva na vse ostale dejavnike. Tako smo spet pri

notranjem miru in upanju, da se bodo stvari obračale v dobro in ne v slabo, zato je prav, da oboje, notranji mir in upanje, vedno na novo iščemo in se zanju priporočamo. Da bomo vsak dan bolj celovita manjšina in se bodo naše notranje razdalje manjšale; da bomo odkrivali in uresničevali vse višje raven medsebojnega sodelovanja med vsemi dragocenimi različnostmi, ki jih premoremo; da bodo naše različnosti bogastvo, ne pa moteče neenotnosti; da se torej ne bomo zatekali v izgubo spomina zaradi preteklosti, ampak se bomo svojega izvora kar najbolj zavedali in na ta način krepili svojo razvejano identiteto oziroma posebnost. Z drugimi besedami: da ne bomo dosegali manjšinske celovitosti s kompromisarskim sporazumevanjem, ki je vse prehitro pripravljeno odstopiti od vsakršne različnosti izkušnji, pogledov in enkratnosti. Notranji mir tudi v manjšini slednjič pomeni uresničitev živga in ves čas nastajajočega ravnotežja vseh silnic, ki določeno skupnost sestavljajo, je torej prispodoba utripajočega in ves čas spreminjajočega se življenja, ki se je ujelo v srečno sozvočje številnih človeških odtenkov in barv. Notranji mir je namreč čisto nasprotje negibnemu stanju, v katerem je zamrlo sleherni spreminjanje in nastajanje novega.

Edino v notranjem miru bomo lahko sebi in drugim v korist ugledali harmonijo narodov in narodnosti oziroma manjšin, ki naj končno zaživijo na tej naši zemlji tako, da ne bo več večjih in manjših in bodo imeli vsi, a zares vsi, dovolj prostora in svetlobe. Seveda je upanje tisto, ki še posebej manjšini pomaga verjeti, da je takšen božični mir zares uresničljiv ne samo znotraj, ampak tudi zunaj nas, na tem in na vseh koncih sveta.

NAROČNINE 1998

Nove naročnine za naš tednik so naslednje: ENOLETNA ZA ITALIJO IN SLOVENIJO 70.000 LIR, ENOLETNA ZA TUJINO 100.000 LIR, ENOLETNA PO LETALSKI POŠTI 130.000 LIR. Naročnikom in bralcem priporočamo, naj čimprej poravnajo naročnine in tudi pridobijo nove naročnike. [Uprava]

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

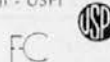
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLOSOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / MSGR. METOD PIRIH

NAJMLAJŠA IN ENA NAJSTAREJŠIH ŠKOFIJ NA SLOVENSKEM

MARKO VUK

Spoštovani g. škof! Koprška škofija, ki jo vodite, obhaja letos 20-letnico ustanovitve v sedanjem obsegu in je tako najmlajša na ozemlju republike Slovenije, zgodovinsko pa po nastanku najstarejša. Ali bi nam na kratko orisali nastanek in razvoj škofije?

Koprška škofija je najmlajša in hkrati ena najstarejših škofij na Slovenskem. Najmlajša zato, ker je bila obnovljena in povečana šele pred 20 leti, ena najstarejših pa zato, ker se že l. 599 omenja škof v Kopru. Zaradi novih meja po drugi svetovni vojni sta bili škofiji središči Trst in Gorica ločeni od zaledja, zato govorimo o slovenskem delu goriške nadškofije in tržaške škofije ter o slovenskem delu reške škofije. Stanje se je počasi urejalo in leta 1964 je papež Pavel VI. vse te dele združil v Apostolsko administraturo za Slovensko Primorje, kar je omogočilo obnovo in povečanje koprške škofije leta 1997. Posebnost naše škofije je veliko majhnih župnij, škofijsko središče pa je na robu.

Vključitev koprške škofije v slovensko cerkveno pokrajino oz. metropolijo je vsekakor bila zgodovinski dogodek, pomemben tudi za prihodnost. Radi bi vedeli, kakšne so posebnosti verske prakse in pastore na Primorskem oz. kako le-te izžarevajo tudi v širši prostor.

Koprška škofija se je že s prihodom škofa dr. Janeza Jenka 1964 in tudi poprej vključila v slovenski cerkveni prostor, dejansko pa se je vključila v slovensko cerkveno pokrajino pred 20 leti, ko je postala samostojna škofija. Naša škofija si v svoj in v slovenski prostor prizadeva prinašati različne pastoralne pobude. Že pred 45 leti je v Novi Gorici začel izhajati verski časopis *Družina*, ki danes svoje delo nadaljuje v Ljubljani. Isto leto je bilo ustanovljeno Malo semenišče v Vipavi, ki je sprejemalo fante tudi iz ljubljanske in mariborske škofije. Leta 1965 je v Kopru začela izhajati mladinska verska revija *Ognjišče*, na Mirenskem Gradu so že 31 let uspešni vseslovenski katehetski tečaji. Že vrsto let delujeta v škofiji Teološko-pastoralna šola in Orglarska šola. Ti dve ustanovi pripravljata katehiste in katehistinje ter organiste in pevovodje. V naši škofiji se je rodila še ena pobuda. Leta 1994 je začel iz svojega studia pri cerkvi sv. Marka v Kopru z oddajami radio Ognjišče.

Od leta 1971 po vsej škofiji poteka skupna priprava zaročencev na zakon. Letos smo te tečaje izboljšali, dali smo jim novo vsebino. K sodelovanju smo povabili več laikov ter vnesli nove metode dela. Priprava, ki poteka v šestih srečanjih, zajame 80% vseh, ki se cerkveno poročijo.

Od lani naprej je po mnogih dekanih medžupnijska priprava staršev na krst otrok. Od 2-5 srečanj je skupnih, po dve pa ima vsak duhovnik sam, prvo in zadnje.

Že nekaj let poteka v škofiji "šola verskega poglobljanja" za odrasle.

Trenutno triletni program srečanj, dve do tri ure tedensko, poteka na devetih krajih. Vanj se vključujejo laiki, ki bi radi svoje versko znanje poglobili ter se Cerkev dali na voljo v različnih službah. Letos je to šolo končalo okrog 70 udeležencev, diplome pa prejelo 36 ljudi.

Prav tako je po vsej škofiji vpeljan katehumenat. Traja eno leto in pol. Letos je za veliko noč zakramente uvajanja prejelo 120 odraslih oseb.

Pri zakramentu svete birme težimo za tem, da bi se starost birmancev pomaknila navzgor na sedmi in osmi razred. Okrog polovica župnij je to prakso že sprejela.

Koprška škofija danes izhaja iz v glavnem treh zgodovinskih tradicij: goriške, tržaško-koprške in reške. Že po naravi je to ozemlje kraj številnih križišč, ki se vedno znova, v vsaki zgodovinski okoliščini med seboj prepletajo. Še posebej so se te razliknosti in tudi delitve pokazale v času novejših zgodovine, po prvi svetovni vojni, v času med obema vojnama, predvsem pa med II. svetovno vojno in po njej. Zlasti v kraje ob obali se je priselilo veliko ljudi iz raznih delov takratne Jugoslavije, vendar je na ozemlju škofije kot avtohtona narodnostna skupnost le italijanska manjšina. Zaradi vseh teh različnosti, s katerimi se srečujemo, je zelo razgibano tudi pastoralno delo, ki ponuja številne izzive in možnosti za uresničitev novih pastoralnih pristopov. Temeljiti odgovor na te izzive je delo za duhovno in pastoralno prenovo škofije. Začelo se je leta 1989 in doseglo viden izraz v Pastoralnih smernicah 1996. Sedaj jih skušamo poglobiti in uresničiti v življenju.

Problem, ki tare različna slovenska območja, tako v domovini kot v zamejstvu, je upad rodnosti. Kako je s tem v vaši škofiji?

V vprašanju ste dobro napisali: problem, ki tare. Leta 1996 je bilo v naši škofiji 251 smrti več kot rojstev. Upadanje prebivalstva je že nekaj let ugotovljiva stalnica, ki bo po vsej verjetnosti še nekaj časa enaka ali celo večja. Vsako leto je torej ena majhna župnija ali podružnica v naši škofiji manj. Vzrokov za to je veliko, natančnejše le nekatere: zgrešena gospodarska politika podeželja v prejšnjih desetletjih, urbanizacija kot splošni svetovni pojav, potrošniška miselnost, vsemu temu vzporedno pešanje vpliva splošnih in posebej verskih vrednot, bolj ali manj načrtno rušenje družine v času prejšnjega sistema, nespodbudni otroški dodatki, nezanimanje medijev za ta problem in sploh usmeritev sedanje liberalne pragmatične politike, ki žal ne razmišlja o bodočnosti, hoče pa na vsak način pozabiti preteklost. Problem bi moral najbolj tretji prav to usmeritev in politiko, da bi nehala razmišljati le o trenutnih koristih in začela misliti tudi na prihodnje rodove.

Cerkev je bila vedno nositeljica upanja in varuhinja božjih obljub. Te vloge se zaveda tudi sedaj. Ni bilo zgolj naključno izbrano geslo vseslovenske sinode prav pod tem vidikom: *Izberi življenje!* To je, odloči se za:

- Boga Očeta, ki je vir življenja, - božjega Sina, ki je v Jezusu Kristu-

su postal človek in je pot, resnica in življenje,

- Svetega Duha, Gospoda, ki oživlja, - Cerkev, ki je na zemlji živeči Kristus, - vse, kar je deležno življenja, najbolj pa za človeka, še posebej trpečega, zapostavljenega, stiskanega, preganjanega in demografsko ogroženega.

Zaradi Boga, ki nikogar ne zapusti, če k njemu zaupno kličemo, in zaradi volje Cerkev na Slovenskem, da se vedno odloča za življenje, ohranjanje upanja. Kličem pa vsem ljudem dobre volje v naši škofiji in v zamejstvu: *Izberite življenje!*

Javnost na Primorskem, zlasti verni starši, polaga veliko upanja na mladi rod, ki se oblikuje na škofijski klasični gimnaziji v Vipavi. Ali bi nam pojasnili pomen te šole v preteklosti in danes?

Malo semenišče v Vipavi je leta 1950 ustanovil takratni apostolski administrator dr. Mihael Toroš kot dom za fante, ki so želeli postati duhovniki; pet let kasneje - po ukinitvi gimnazije v Ajdovščini - pa še "notranjo šolo" s klasičnim programom. "Srednja verska šola" je bila namenjena izključno za pripravo duhovnikov. Oblast jo je tiho tolerirala, vendar je vse do slovenske osamosvojitve leta 1991 ni priznala. V skoraj 40 letih je v šoli nabiralo znanje preko 500 fantov iz vseh treh slovenskih škofij. Okrog 220 izmed njih je duhovnikov, ostali so izbrali druge poklice. Mnogi med njimi se danes aktivno udeležujejo v družbenem življenju.

Na željo in prošnje krščanskih staršev se je šola takoj po osamosvojitvi leta 1991 odprla za javnost. Mnogi krščanski starši želijo - v skladu s svojim prepričanjem - mladim omogočiti šolo, ki gradi na krščanskih moralnih in etičnih načelih. Za svoje otroke želijo dobro, široko in sodobno izobrazbo, hkrati pa tudi primerno vzgojo. Gimnazija, ki je odprta za vsakega, ki sprejme to usmeritev, nudi možnost na obeh področjih. Upamo, da bo postala žarišče, kjer se bodo vzgajali novi rodovi, ki bodo z dobrim znanjem, trd-

nim vrednostnim sistemom in s plemenitostjo srca odgovorno prispevali k življenju v slovenski družbi in v naši krajinski Cerkev. Papež Pavel VI. je v spodbudi "O evangelizaciji" zapisal: "Prelom med kulturo in evangelijem je brez dvoma največja drama naše dobe." Škofijska gimnazija želi na svoj način zmanjšati ta usodni prelom.

Da bi vpis na gimnazijo omogočili večjemu številu dijakov z vseh področij naše škofije, smo se odločili za gradnjo novih prostorov Škofijske gimnazije Vipava, sedanje prostore pa bomo preuredili za dijaški dom. Hkrati s pastoralno prenovo tako prav zdaj poteka zbiranje denarja za ta namen po vseh župnijah naše škofije. Naložba v mlade ljudi je najboljša za prihodnost.

Gospodarske zadeve gotovo niso glavna značilnost delovanja posamezne krajevnice Cerkev. Kljub temu pa nas zanima, kako je z denacionalizacijo cerkvenega premoženja v koprski škofiji.

Vprašanje denacionalizacije tudi v koprski škofiji ni v celoti rešeno, kakor drugod ne. Škofija je za vse župnije, ki jim je bilo odvzeto cerkveno premoženje, vložila zahtevek za vračilo in sedaj tečejo postopki. Nacionaliziranih je bilo 1.002 ha površin. Od tega 198 ha gozdov, drugih kmetijskih površin (polja, travniki, pašniki, vinogradi) 820 ha ter 2 ha cerkvenih stavb (190 stavb in pripadajočih površin). Za denacionalizacijo je bilo vloženih 82 zahtevkov v nekdanjih 10 primorskih občinah (sedaj jih je na ozemlju škofije 21) in en zahtevek v občini Škofja Loka za župnijo Ledine. Rešene vloge s končnimi ali delnimi odločbami so bile v naslednjih občinah: Ajdovščina, Idrija, Ilirska Bistrica, Nova Gorica, Postojna in Škofja Loka. Najmanj rešenih vlog je do zdaj bilo v obalnih občinah, verjetno zaradi zapletenosti postopkov ali iz kakšnih drugih vzrokov.

Iz tega sledi, da je stanje glede tega v naši škofiji drugačno kakor drugod. Škofija ni bogata. Tudi če bi občine vse vloge za denacionalizacijo rešile pozitivno, se Cerkev s tem še zdaleč ne bi mogla vzdrževati.

V vaših govorih in javnih nastopih opazamo, da se pogosto dotikate socialne problematike, ki je na Slovenskem ta trenutek zelo pereča. Odkod izvira ta Vaša posebna občutljivost?

Ko obiskujem župnije po škofiji, mi ljudje govorijo o stanju v župniji, pa tudi o problemih na njihovih območjih. Med temi so vse pogostejše tudi socialne stiske. Sodelavci Karitas so mi tudi rekli, da morajo biti bolj pozorni na stiske beguncev, dokler so bili še pri nas. Vse to me prizadeva, posebej pa me boli, da so najbolj prizadeti prav mnogi ostareli ljudje ter drugi ljudje z roba družbene lestvice ter družine s številnejšimi otroki. Kjer morem, spodbujam delo Karitas. Tudi sedaj polagam na srce vsem bralcem, naj imajo odprte oči, srce in roke za ljudi, ki imajo manj kot oni ali so v kakršnikoli stiski. Že nekajkrat sem pozval državne oblasti, naj omogočijo dostojno življenje

ljudem v stiski, zlasti mladim družinam in družinam z več otroki, ki so prihodnost naroda. Hudo mi je, ko zvem, da je propadla ta ali ona tovarna, pa ljudje pravijo, da bi do tega morda ne prišlo, če ne bi bila v ozadju nepoštenost. Zavedati se moramo, da brezposeln človek ne pomeni samo ekonomskega problema, ampak velikokrat tudi duševno trpi: več je npr. možnosti za krizo v zakonu in napetosti v družini. Slovenska družba se bo morala soočiti še s problemom narkomanije. Vesel sem, da je Cerkev med prvimi v Sloveniji, ki je nekaj storila za zasvojenost. Problem zasvojenosti je še posebej občutljiv, ker kaže, da je človek v bistvu nezadovoljen s svojim življenjem, dokler mu ne najde globljega smisla. Vsi tisti, ki v naši družbi ovirajo mlade, da bi si poiskali smisel življenja tudi v veri, se morajo zaradi tega pojavi zamisliti nad svojim početjem.

Od kod občutljivost za take probleme? Morda to, da sam ne izhajam iz bogate družine in da sem rasel v težkih povojnih razmerah. Stiska ljudi, bodisi duhovna ali materialna, me je vedno prizadela. Za vse te probleme pa moram biti občutljiv tudi po svoji službi, nanje opozarjati ter jih reševati skupaj z ljudmi dobre volje v Cerkev in v družbi.

Med birmami in vizitacijami ste pogosto med ljudmi na Primorskem in pribijate z njimi v stik. Kako bi ocenili sedanji verski trenutek v koprski škofiji?

Birme in pastoralni obiski se v naši škofiji začnejo takoj po Veliki noči in trajajo vse nedelje in praznike, vmes tudi kakšno soboto, tja do praznika sv. Petra in Pavla. Pri tem delu mi pomaga generalni vikar msgr. Renato Podbersič. On ima zlasti vse izredne birme. Redne birme skupaj s pastoralnimi obiski so vsaka štiri leta. Sedaj delamo na tem, da bi pastoralne obiske ločili od birm ter pripravili nov vprašalnik o stanju župnij, na osnovi katerega naj bi vizitator poleg pogovora z župnikom in njegovimi različnimi sodelavci dobil čimbolj verodostojno stanje v duhovnem in materialnem pogledu posamezne župnije. Vedno več župnikov želi birmo tudi na jesen v septembru in oktobru, češ da je pastoralno to zelo primerno.

Ta potovanja in obiskovanja celotne škofije od morja do Triglava so po eni strani izredno lepa, po drugi pa tudi nekoliko utrujajoča in naporena zlasti proti koncu junija. V tem času, odkar sem koprski škof, sem enkrat obiskal prav vse cerkve na področju škofije, in teh je nekaj nad 600.

Kakšno pa je stanje duhovniških poklicev? Je med mladimi dovolj zanimanja zanje?

Trenutno imamo v bogoslovju v Ljubljani 12 bogoslovcev, v semenišču v Vipavi pa 6 fantov. Zadovoljni smo s tem, kar imamo, a za redno delo bi potrebovali vsako leto 4 do 5 novomašnikov. Odkar smo v demokraciji, ne potrebujemo duhovnikov le na župnijah, ampak tudi pri sredstvih družbenega obveščanja: tisku, radiu, televiziji, potrebovali bi jih v bolnišnicah, v domovih za onemogle, po zaporih in še drugod. Že vrsto let je vsako leto v soboto po 8. septembru na Sveti gori škofijski molitveni dan z določeno temo, ob kateri razmišljamo, govorimo in molimo za nove duhovne poklice.

DALJE STR. 4

3

ČETRTEK
18. DECEMBRA
1997

S 3. STRANI

NAJMLAJŠA IN ENA NAJSTAREJŠIH ŠKOFIJ...

To je veliko, a ni vse. Na pastoralnem obisku v Sloveniji lani nas je papež Janez Pavel II. spomnil tudi na to odgovornost in dejal, da imajo za nove duhovne poklice največjo odgovornost duhovniki v dušnem pastirstvu in starši.

Kako ocenjujete delež laikov, ki pomagajo v pastoralnem delu, zlasti katehistov, pa tudi drugih pomočnikov?

Vedno bolj sem vesel laikov, ki se Kristusu odzivajo in se mu dajejo na voljo v različnih službah v Cerkvi. Veliko tega sem že omenil v odgovoru na drugo vprašanje. Tu so katehisti in katehistinje, organisti, organistkinje, cerkovniki (mežnarji), ministranti, pevci, pritrkovalci, bralci, izredni delivci sv. obhajila, odgovorni in usposobljeni laiki, ki so pripravljeni sprejeti različne službe v župniji in škofiji. Vse te službe ne izhajajo predvsem iz tega, ker je premalo duhovnikov, ampak iz pravilnega pojmovanja Cerkve: iz zakramentov krsta in sv. birme.

Kako se boste v koprski škofiji pripravili na vseslovensko sinodo, ki bo potekala leta 1999?

V koprski škofiji smo od leta 1989-1995 imeli zelo uspešno delo, tako nam priznajo drugi, za duhovno in pastoralno prenovu škofije. Sad teh prizadevanj so Pastoralne smernice, ki sem jih potrdil prav na dan obiska sv. očeta v Postojni, 18. maja 1996, in jih razglasil obvezne za vso škofijo. Upam, da bodo naše izkušnje vsaj do neke mere pomagale slovenski sinodi. Slovenska sinoda bo morala spregovoriti o treh bistvenih značilnostih našega delovanja, to so: o oznanjevanju, o bogoslužju in o karitas, ne da bi pri tem prezrla druge teme, ki nam bodo utrle pot v tretje tisočletje. Po svojih močeh in zmožnostih se bo tudi naša škofija z molitvijo in delom vključila v proces sinode.

Ob koncu še nekoliko osebnejše vprašanje. Ali bi nam orisali okolje, iz katerega izhajate?

Kakšna je bila vaša študijska in duhovniška pot?

Rodil sem se pred 61 leti v Lokovcu v družini z osmimi otroki. Oče je umrl leta 1980, mama 1995. Otroci smo še vsi živi. Živeli smo v skromni vni družini. Vsi imamo poklice. Poleg mene je redovnica še sestra Sholastika, benediktinka na Cresu, in bratranec župnik Vladko Pirih v Postojni. Duhovne poklice pripisujem redni družinski molitvi. Do 13. leta sem obiskoval šolo doma, klasično gimnazij v semenišču v Pazinu (hrvaška Istra) in bogoslovje v Ljubljani. Posvečen sem bil 29. junija 1963. Eno leto sem bil kaplan v Solkanu, 10 let tajnik škofa dr. Janeza Jenka, 2

leti sem bil nato v Rimu in naredil magisterij iz duhovne teologije, nato sem bil osem let duhovni voditelj (spiritual) bogoslovcev v Ljubljani, eno leto generalni vikar v Kopru, 27. maja 1985 sem bil posvečen za škofa pomočnika, na veliki četrtek, 16. aprila 1987, pa sem sprejel vodstvo škofije in sedaj že deseto leto vztrajam v tej službi v zaupanju v Boga in v ljudi, kar izraža tudi moje škofovsko geslo "Vate zaupam".

Ko sem bil spiritual v Ljubljani, sem izdal knjižico *Z veseljem služite Bogu* in lani za Radio Ognjišče, studio Koper, postne govore *Spreobrnite se in verujte evangeliju*. Letos so izšli v ponatisu.

Gospodu škofu se prav lepo zabvaljujemo za izčrpen prikaz trenutnega stanja v koprski škofiji in mu ob letošnjih božičnih praznikih želimo, da bi Bog obilno blagoslovil njegovo pastirsko delo. Hkrati gospodu škofu želimo mnogo zdravja v novem letu 1998!

V SLOVENIJI DOBRI EKUMENSKI ODNOSI

Dne 11. decembra je ljubljanski nadškof Franc Rode sprejel na obisk predstavnike srbske pravoslavne Cerkve v Sloveniji, in sicer zagrebško-ljubljanskega metropolita Jovana in protojereja Perana Boškovića. Sprejema sta se udeležila tudi prof. dr. Bogdan Dolenc, predsednik slovenskega ekumenskega sveta, in dr. Janez Gril, vodja tiskovnega urada. Srečanje je potekalo v prijateljskem in ekumenskem duhu. Nadškof Rode je izrazil veselje, ker vladajo v Sloveniji zelo dobri odnosi med sestrinskima Cerkvama. Takšno oceno odnosov je ponovil tudi metropolit Jovan, ki je dejal, da se ekumenizem v Sloveniji kaže tako, da je lahko pravoslavno bogoslužje v katoliških cerkvah, kar je spodbuda in zgled tudi za druge dežele in Cerkve.

Nadškof Rode je gostoma zagotovil, da bo prizadevanje katoliške Cerkve za ureditev odnosov z državo, potrjeno z mednarodnimi pogodbami med Sv. sedežem in RS, pripomoglo k ureditvi odnosov med srbsko pravoslavno Cerkvijo v Sloveniji in slovensko državo. Visoka gosta sta potrdila takšna pričakovanja in povedala, kako si tudi srbska pravoslavna Cerkev prizadeva za novo evangelizacijo in verski pouk v šoli. V Ljubljani npr. potrebujejo novo pastoralno središče. Gostje in gostitelji so si na koncu obiska izmenjali božična in novoletna voščila.

BOŽIČNO VOŠČILO DRUŽINAM

SREČNO, DRUŽINA!

JURIJ PALJK

Ko pred Božičem, praznikom družine, razmišljamo o tej osnovni celici vsake družbe, nočemo govoriti o tem, kako je družina danes v krizi, kako družine razpadajo in podobno. Radi bi samo povedali, da je družina danes v krizi zaradi našega ritma življenja, ki nam sicer res daje materialne udobnosti in (ne)potrebne stvari, jemlje pa nam človeško toplino, čas za otroke in vso tisto duhovno plat človeka, ki nekoga naredi zares človeka in ga tako loči od črede.

Otroci imajo pretanjen čut za opazovanje, posebno tisti v prvih letih življenja. Kot suhe spužve so, ki vse vsrkavajo vase, vsako našo kretnjo, vsako našo besedo. Če molijo, molijo zato, ker nas vidijo moliti; če kolnejo, to počno zato, ker mi kolnemo. Kolikor nam naši malčki mimogrede povejo, da nas ni nikdar doma, da nimamo časa zanje? Kolikokrat jih slišimo, kako govorijo, da bi bilo lepo, ko bi bili več skupaj, ko bi se skupaj smejali?

Družina naj bi bila povezana, naša pa je taka, da vsi prihajamo domov le jest in spat, gledat televizijo in molčat, bolščat nekam predse, po možnosti pred televizijo, na kavču, sami, nezadovoljni in pusti, neživljenjski, odbijajoči.

Družina naj bi bila polna veselja, naša pa je taka, da v njej govorimo samo o denarju in o tem, kako bomo ali pa bi radi kupili neko novo, (ne)potrebno stvar. Ne smejemo se več, ne govorimo, kaj šele, da bi molili, da bi se zares radi imeli.

Naša družina pred Božičem misli na potico in na penne se vino - še na to ne več, ker smo vsega siti. Naši otroci pa čakajo in nas opazujejo s svetlimi očami. Ne čakajo

na nepotrebne in predrage, neumne igrače, čakajo na naš nasme, na našo dobro voljo, na to, da bomo spet družina.

Vesele praznike torej, družina! Vsaj za Božič in novo leto skušajmo iz naših družin napraviti nekaj podobnega Sveti družini: povezanost, preprostost, medsebojno razumevanje, ljubezen, tiho veselje, mir. Če bo Bog navrgel še kaj zdravja, bomo imeli vse. Srečno!

PRAZNIČEN UTRIP V MARIJINEM SVETIŠČU NA SVETI GORI

MARJAN DROBEŽ

V večerih in nočeh pred božičnimi prazniki se bazilika na Sveti gori blešči v lučeh; njena podoba je vidna v širšem okolju, ki sega v velik del Goriške in tudi čez mejo v Italijo. Zaključuje se leto, ki je bilo za to božjo pot pomembno, saj je potekalo v znamenju 280-letnice kronanja milostne podobe Svetogorske Matere božje.

Sv. gora že stoletja dolgo navdihuje vernike in k razmišljanju vabi tudi druge, ki Mater Marijo časte kot božji in narodni simbol. Tako pravi p. Pashal, ki tudi poudarja, "da je mnogo gora, ki so lepše, bolj mogočne, bolj znane, toda najbrž niso tako naše, kot je Sv. gora. Kdor koli jo je iskal, jo je našel. Postala je njegova. Kot da bi mu dala del sebe, da jo nosi s seboj. Za vedno, kot si otrok vtisne v srce materin glas in ga nosi v sebi skozi vse življenje, tako se nam v srce vtisne Sv. gora. Naseli se v nas in ostane; četudi smo nemara zelo daleč v svetu, je z nami."

V jubilejnem letu so ob verskih slovesnostih, ki jih je ob-

iskalo veliko romarjev iz vse Slovenije, a tudi iz tujine, največ iz Italije in Avstrije, potekala tudi razna dela, ki naj izboljšajo videz in stanje bazilike. Obnovili so okoli tretjino strehe na cerkvi, uredili parkirni prostor za vozila vernikov, izvedli nadaljnja dela pri obnovi Romarskega doma, zgradili kapelo za prižiganje sveč v baziliki ter zagotovili izdelavo projektov za napeljavo vodovoda. Za omenjene posege je imela razumevanje tudi Mestna občina v Novi Gorici, ki je financirala del stroškov. S prispevkom se je odzvalo tudi Ministrstvo za kulturo.

Prihajata čas in vzdušje božičnih in novoletnih praznikov. P. Pashal, ki je gvardijan svetišča, je v baziliki uredil jaslice, ki so v marsičem izvirne in vzbujajo veliko zanimanje obiskovalcev. Izšla je tudi slavnostna številka *Svetogorske kraljice*, glasila, ki ga izdajajo patri frančiškani. Tokrat mu je priložen koledar. Uvodnik, napisal ga je p. Pashal, obravnava poslanstvo in podobo Matere Marije, pri čemer so navedena tudi razmišljanja sv. očeta, ki je med o-

biskom v Postojni molil pred podobo Svetogorske Marije.

Sv. gora je pomemben verski, kulturni in narodni simbol Slovencev iz naših krajev, njen pomen in ugled pa sta se razvila iz zgodovine. Toda preteklost Sv. gore še ni povsem ugotovljena in znana. Podrobnosti postopno razkriva p. Pavel, ki raziskuje doslej neznane dokumente in drugo gradivo iz arhivov. Izsledke objavlja v *Svetogorski kraljici*. V novi slavnostni številki, posvečeni božičnim in novoletnim praznikom, predstavlja listino o posvečenju cerkve na Sv. gori 12. oktobra 1544. Dokument je shranjen v Frančiškanskem provincialatu v Ljubljani ter ima pečat Oglejskega patriarhata.

Na Sv. gori živi in opravlja svoje poslanstvo 5 patrov frančiškanov, en frančiškan-brat, trije novinci, dve sestre in en uslužbenec. V zbransti in skromnosti, ki sta njihovi veliki vrline, se pripravljajo na bližnje praznike in obisk vernikov pri verskih obredih. Vse, kar je doslej znanega o svetogorskem svetišču in romarski poti, pa je zapisano v prvi barvni monografiji, posvečeni Sv. gori, ki je natisnjena v slovenskem, italijanskem in furlanskem jeziku. Dobiti jo je na Sv. gori.

VOŠČILO SLOVENSKE CERKVE ROJAKOM PO SVETU

Ljubljanski škof Alojz Uran je v imenu slovenskih škofov poslal božično in novoletno voščilo rojakom po svetu. Objavljeno je bilo v zadnji številki revije Rodna gruda.

Ko je razmišljal o dogodkih v letu 1997, ki so "pomembno zaznamovali naše življenje," je najprej poudaril zakrament birme. "Verjetno večinoma nosite v sebi lepe spomine na svoj birmanski praznik. Okoliščine pa so se v tem času zelo spremenile: ugotavljamo manjši vpliv družine, močan vpliv javnih občil in javnega mnenja, ki ni naklonjeno duhovnim vrednotam. Zato je za marsikoga birma nepotreben zakrament, saj se v burnih letih mladosti mnogi oddaljujejo od Cerkve in vere, ki je imela prešibke temelje, da bi lahko postala vrednota, ki osvetljuje in navdihuje vse življenjske dogodke.

Na belo nedeljo, 6. aprila 1997, je bil v ljubljanski stolnici posvečen novi nadškof in metropolit dr. Franc Rode, dotlej drugi človek v rimski Kongregaciji za kulturo. Z nekaterimi jasnimi izjavami o vzgoji in poslanstvu Cerkve v slovenskem narodu je sicer vzbudil precej polemik in odkritih napadov v javnosti, vendar pa njegova beseda zbuja tudi upanje, da bomo razrešili bistvena vprašanja, ki se v času prehoda v nov družbeni in politični sistem preveč zavlačujejo in ovirajo našo skupno pot v prihodnost."

Škof Alojzij Uran omenja med pomembnimi dogodki, ki so se zvrstili v letu 1997, srečanje mladih s papežem v Parizu ter obisk milostnega kipa Marije Romarice iz Fatime na Portugalskem, ki je v Slovenijo prišel konec avgusta. Njene besede "molite in ponovno se oklenite Boga!" so tudi danes aktualne. Slovensko ljudstvo se tega zaveda, kar dokazuje tudi izreden obisk ob srečanju z Marijo po župnijah. Duhovniki presenečeno sporočajo, da je obisk ljudi večji kakor ob največjih praznikih.

Božično in novoletno voščilo zaključuje z naslednjimi mislimi in željami: "Z novim upanjem se oziramo v prihodnost, v novo tisočletje, ki bo moralo biti obdobje duha ali pa ga sploh ne bo. Nanj se želimo v Cerkvi na Slovenskem pripraviti s posebno sinodo, ki nosi geslo Izberi življenje! To bo veliko srečanje katoličanov, drugih vernikov in ljudi dobre volje za duhovno prenovu našega naroda. Rojake po svetu vabim, da se z molitvijo in spremljanjem dogajanja vključijo v to prenovu."

M.

KAMPANJA ZA VZDRŽEVANJE DUHOVNIKOV

POMAGAJ "MOŽEM SOLIDARNOSTI"!

Prav v teh dneh lahko poslušate po radiu in televiziji oglase, ki govorijo o tem, da se lahko Dar za vzdrževanje duhovnikov odšteje pri naslednji prijavi davkov, če ga darujete do 31. decembra letos.

Poleg dejstva, da so Darovi za vzdrževanje duhovnikov zelo pomembni za Cerkev, imajo tudi konkretno pred-

nost: če jih darujete do 31. decembra letos, jih lahko v celoti odštete pri naslednji prijavi davkov (do dveh milijonov lir). Nakazilnice, ki so naslovljene na poštni tekoči račun št. 57803009 in naslovljene na Istituto Centrale Sostentamento Clero, lahko dobite v župnišču ali pa na pošti. Svoj Dar za vzdrževanje du-

hovnikov pa lahko oddaste tudi na škofijskem uradu za vzdrževanje duhovnikov ali pa z bančnim nakazilom. Če hočete to opraviti v banki, dobite ustrezne obrazce v ljudskih hranilnicah (Banche di Credito Cooperativo), v agencijah banke Banca Popolare di Verona in v agencijah banke Banca Commerciale Italiana.

Zakaj bi morali darovati denar za 38.000 škofijskih duhovnikov? Kdo jih sploh pozna? To so razumljiva vprašanja, na katera moramo dati odgovore in se nad njimi tudi zamisliti. Pa pogledajmo prvo vprašanje. Dnevna kronika nam o duhovnikih govori včasih dobro in včasih manj dobro. Duhovniški poklic in njegovo poslanstvo pa presega vsakodnevno kroniko. Duhovniki so prvi znanilci ljubezni in s tem, da oznanjajo evangelij, ga morajo tudi živeti. Prav zato konkretno pomagajo ubogim in tako telesno kot duševno potrebnim. Pomagajo mladim na poti, ki iščejo pomoč in pomen življenja, pomagajo možem in ženam, ki nimajo več moči, da bi nadaljevali svojo pot. Že samo te stvari bi lahko bile odgovor na prvo vprašanje.

Med temi duhovniki - ki so tolažniki, se zavzemajo za mir v svetu in so posebni "zdravniki" v službi Boga in ljudi - je gotovo tudi vaš župnik. 500.000 ljudi je od leta 1989 do danes dalo svoj Dar za vzdrževanje duhovnikov; tuji ljudje so pomislili tudi na vašega župnika, obenem pa še na potrebne, uboge, mlade in družine, ki so v težavah in jim je vaš župnik lahko pomagal samo zaradi tega daru za vzdrževanje duhovnikov. To je odgovor na drugo vprašanje.

Res je. Ne poznamo vseh duhovnikov, ki bi jim lahko dali Dar za vzdrževanje duhovnikov, tako kot ne poznamo tistih ubogih, bolnikov, mladih ali družin, katerim vsak dan pomagajo prav duhovniki. Pa je res tako pomembno vedno dajati solidarnosti obraz?

Dar za vzdrževanje duhovnikov je torej priložnost dobrega dejanja za vse, ker omogoča duhovnikom, "možem solidarnosti", da lahko udeležajo solidarnost. Obenem ta dar tudi združuje vse krščene, da lahko tudi gospodarsko pomagajo naši Cerkvi.

IZREDEN ODZIV VERNIKOV

OBISK FATIMSKÉ MARIJE V KRAŠKI DEKANII

Letošnji advent je še posebej razgibal Brkinsko-Kraško planoto v pričakovanju na fatimsko Marijo. S temeljito pripravo in vzorno organizacijo kraških duhovnikov pod vodstvom senoženskega dekana g. Franca Rasporja je ta kraški misijon v malem v celoti uspel. Za sprejem fatimske Romarije so bili izbrani štirje kraji, ki so središčnega pomena za povezovanje vernikov v kraški dekaniji. Izbira ni bila slučajna; botrovala ji je posebna pastoralna specifičnost. Tako je Klanec, kot duhovno središče mladih, prvi sprejel Marijin

kip, ki je priromal z Obale. Sprejem je bil nadvse veličasten. Pisana množica mladih z gorečimi svečami in ubranim petjem se je zvrstila v suggestivno procesijo od vaše kapelice v prostorno župno cerkev, ki je bila do kraja zasedena. Euharističnemu bogoslužju je predsedoval dekan Raspor ob somaševanju vseh kraških župnikov. Mogočno ljudsko petje, ki ga je vodil Edi Race, je slovesnost še bolj oplemenitilo. Naslednja romarska postaja je bila Sežana, kjer so se pod vodstvom svojih župnikov zvrstile okoliške župnije. Prav tako so imeli svojo molitveno uro vsi imenovani dušni pastirji. Po slovesnem svetem opravilu v nabito polni sežanski cerkvi je Marijin kip poromal v Tomaj. Tudi tu mu je župnija, pod vodstvom krajevnega župnika Furlana, pripravila kraljevski sprejem. Posebej velja omeniti lepo organizirano nočno bdenje, med katerim sta se prepletali pesem in molitev vseh domačih in okoliških vernikov do nedeljskega jutra, ko je fatimska Marija nadaljevala svojo romarsko pot v častitljivo župnijo Komen. Velikonočno marijansko slavlje v Komnu je bilo krona letoletnemu praznovanju ob 750-letnici te župnije.

KS

FATIMSKA MARIJA OD MIRENSKEGA GRADU DO SVETE GORE IN NAZAJ V FATIMO

V nedeljo, 14. decembra, so ob 21. uri pripeljali na Mirenski Grad kip fatimske Matere božje. Tam jo je sprejela velika množica vernikov, ki je nato s kipom obkrožila Grad. Po procesiji je bilo v cerkvi somaševanje vseh duhovnikov šempetrške dekanije, nato pa je sledilo nočno bdenje v cerkvi. Naslednji dan so kip za kratek postanek prenesli v Dornberk. Od tam je kip začel potovati po drugih župnijah šempetrške dekanije; od tam bo obiskal solkanske dekanije, nato tolminsko in bovško. V vsaki župniji se kip ustavi le za kratko uro. Njegov obisk v župnijah koprške škofije se bo končal na praznik sv. Štefana, ko ga bodo prepeljali na Sveto goro. Od tam bo zvečer odpotoval proti Fatimi.

Tako bo fatimska Marija sklenila svoj obisk po slovenskih župnijah, saj so verniki ljubljanske in mariborske škofije že imeli možnost pomoliti pred njenim kipom. Povsod so ga sprejeli z veliko častjo in se Mariji priporočali tudi za božji blagoslov za bližajočo se vseslovensko sinodo.

BESEDA ŽIVLJENJA

4. ADVENTNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

BOG ODPUŠČANJA IN BLIŽINE

Nasha srca je že začelo osvajati blago božično razpoloženje. Razpoloženje je kakor vreme, ki se naglo menja. Božičnih praznikov ne obhajamo zato, da bi se ob jaslicah, razsvetljenem božičnem drevescu in mehkih melodijah božičnih pesmi raznežili. Obhajamo jih zato, da bi se iz njihove globoke vsebine hranila naša vera, naša zvestoba božjemu načrtu za slehernega izmed nas.

Jutranja molitev Kristusa, ki prihaja na svet v zakotnem Betlehemu kot otrok preprostega dekleta Marije iz Nazareta, je povzeta v današnjem berilu iz Nove zaveze, iz Pisma Hebrejcem: "Glej, prihajam, da izpolnim, o Bog, tvojo voljo!" Svojim učencem je Kristus večkrat povedal: "Moja jed je, da vršim voljo nebeskega Očeta." Naučil nas je moliti: "Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji." To zahteva našo resno prizadevnost, sicer ostane vse pri besedah.

Bojim se, da bi nam Bog lahko večkrat očital to, kar je po svojih prerokih vrgel v obraz izvoljenemu ljudstvu stare zaveze: "Čemu mi bodo vaše številne daritve, govori Gospod. Sit sem vaših žgálnih daritev... Kadar iztegujete svoje roke, si zakrivam oči pred vami. Tudi če množite svoje molitve, vas ne poslušam, vaše roke so polne krvi. Umijte se, očistite se! Odstranite svoja hudobna dejanja izpred mojih oči, nehajte delati hudo. Naučite se delati dobro, skrbite za pravico." V novi zavezi pa je Jezus zavrnil zlagano pobožnost farizejev: "To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce pa je daleč od mene." Vsi smo polni krivde pred Bogom, vsi smo grešniki, potrebni odrešenika. Kdor misli, da je (v primerjavi z drugimi) še kar dober, Božiča ne bo doživel prav.

Evangelij govori: Kristus že prihaja. Pod srcem deviške Matere živi in že prinaša veselje. Študent doktorand Perry iz Južne Afrike je na praznik Brezmadežne vprašal duhovnika Paula Gauthierja, ki je živel kot delavec v Nazaretu: "Zakaj ima Marija v vaši veri tako odlično mesto?" Potem pa je po kratkem premisleku sam našel odgovor: "Študiral sem različne religije in pri tem razmišljal. Zdi se mi, da je prava tista vera, kjer je prvi korak k Bogu odpuščanje, kajti Bog je neskončno svet, človek pa grešnik. Če torej človek hoče k Bogu, mu mora biti najprej odpuščeno, izkušnje vem: ko hoče človek doseči odpuščanje, se veliko lažje obrne k neki ženi, zlasti k ženi, ki je mati: še več, ki je njegova mati." Vse te lastnosti ima Marija. Prava mati mora znati poslušati. Če zna prav poslušati, se bo v tistega, ki govori, vživela, ga bo razumela, mu odpustila. To je naša pot.

Neka socialna delavka je zapisala o današnjih starših: "Starši so danes premalo pripravljeni otroke poslušati in se jim v določenem času povsem posvetiti. Pripravljene so mnogo bolj in prej otroke zasipati z materialnimi dobrinami in z njimi dokazovati svojo ljubezen in skrb, kakor pa se en večer z otroki pogovarjati." Naj nam bližnji božični praznik prinese več družinske ljubezni, več poslušanja! Po vsakem od nas naj govori učlovečeni Bog - Bog odpuščanja in bližine.

STATI IN OBSTATI (14)

OTMAR ČRNILOGAR

Sicer pa v 3 Mz 19,18 bemo:

"Ne maščuj se in ne bodi zamerljiv do sinov svojega ljudstva, temveč ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe." Stavek ne potrebuje nobenih arheoloških izkopavanj in ne zgodovinskih potrditev. Pa v človeštvu nikoli ni bil sprejet niti z dvotretjinsko večino. Res ni modro, da kdo v SP preceja komarje, kamelo pa požre (prim. Mt 23,24). Če pa kaj takega celo duhovnik počne, je zares slep vodnik. Zato ni modro, da bi koga motilo, če je Martin Noht zapisal, da je od Adama do vstevši Mojzesa v SP vse v znanstvenem mraku. To dognanje tudi nje-

ga ni motilo v njegovi osebni veri. Čemu le spraševanje po Matuzalemovih 969 letih!

Še nekaj za smeh.

Preroka Jona v roke! Samo 4 poglavja ima. Ko so ga vrgli v morje, ga je pogoltnila riba. V njenem trebuhu je prebيل tri dni; ko ga je izbruhala na obalo, je po Ninivah oznanjal pokoro tri dni. Tudi Ninive so bile mesto treh dni hoda. Torej vse na tri. Že to bi bilo dovolj, da bi znanstvenik zmajal z glavo. Toda v pripovedi je še nekaj bolj zanimivega: Jona je v trebuhu ribe očitno imel na razpolago svetilko, pisalno mizo, pisalo in papir, časa pa seveda zopet tri dni. In v tem času je v trebuhu ribe spisal molitev, pesem, ki ima 36 verstic.

Kaj je torej srž te na prvi pogled smešne zgodbe? Dobri Bog, ki celo poganom prizaneša, če se spokorijo. To pa zremo šele in samo v zadnji vrstici: "Jaz pa naj ne bi žaloval zaradi Niniv, velikega mesta, v katerem je več kot sto dvajset tisoč ljudi, ki ne ločijo svoje desne od svoje leve, in toliko živine?"

Še na nekaj bi rad opozoril, a izposodil si bom misli Klause Einspielerja. Ta nas je namreč opozoril, da je obrazec 10 zapovedi, kakor se ga že pri verouku na pamet naučimo, pomanjkljiv. Sv. Avguštin da je izpustil svetopisemski uvodni stavek, ki pa so ga Judje ohranili. Uvodni stavek v zapovedi se glasi: "Jaz sem Gospod, tvoj Bog, ki sem te izpeljal iz egiptovske dežele, iz hiše sužnosti" (2 Mz 20,2 in 5 Mz 5,6). Škoda, da krščansko občestvo tega uvodnega stavka ni upoštevalo, ko

vendar prav s tem stavkom vse zapovedi dobijo drugačno barvo: Jahve je kot zakonodajalec tisti isti, ki je Izrael rešil iz sužnosti, sedaj pa mu daje zapovedi in ga s tem vnaprej rešuje druge sužnosti, moralne sužnosti. Tako pa božje zapovedi ne visijo v zraku in niso nekakšen tiranski diktat, marveč odraz božje rešiteljske skrbi in prizadevanja, kakršna je bila na delu že od Egipta do Jerihe.

Naj Sveto pismo vendarle dobi svoje častitljivo mesto na naših mizah, naj se mu pozna, da smo ga odpirali. Izvirne Božje besede ne bomo našli v časnikihi ne na RTV. Izvirne, pravim. Ne pri Aristotelu ne pri Tomažu Akvinskem in ne pri Kierkegaardu, marveč v Bibliji, pa najsi bo Dalmatinova ali Slovenski standardni prevod.

DALJE

LETOŠNJI "LJUDJE ODPRTIH ROK"

Revija Naša žena je letos že četrtrič izbrala t.i. Ljudi odprtih rok. Svečana razglasitev je bila sredi novembra v Narodni galeriji v Ljubljani. Za dobrotnico '97 je bila izbrana Metka Pavšič. Slepa je, vendar je absolventka Visoke šole za socialno delo. Kot prostovoljka dela pri telefonu za pomoč otrokom in mladostnikom pa tudi v Domu upokojencev v Idriji, kjer vodi skupino za samopomoč. Pogosto vzame kitaro in z njimi tudi zapoje. Za izjemno osebnost leta so izbrali upokojenega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, ker je vedno kazal izredno skrb za invalide. Dal je tudi pobudo za ustanovitev slovenske Karitas po župnijah.

RADIO OGNJIŠČE ODDAJA
PROGRAM IZ STUDIA V KOPRU
VSAK DAN MED 16. IN 19.
URO. POSLUŠATE GA LAHKO
NA FREKVENCAH 107,5 - SVETA
GORA (GORIŠKA IN FURLANIJA)
IN 91,2 - TINJAN (TRST).
V PONEDELJEK OB 17.10
LAHKO PRISLUHNETE
POPOTNIŠKI ODDAJI "NAŠ
MALI SVET", V KATERI BO OPIS
TURČIJE (SLOVENSKE SESTRA
V CARIGRADU, EFEZ, MARIJINA
HIŠA...) Z IZVIRNO TURŠKO
GLASBO. Z MALCE SREČE SI
BOSTE PRISLUŽILI TUDI
KAKO NAGRADO.

TEKLO JE DAVNO LETO 1872...

SVETI VEČER PO STAREM
V OTALEŽU

JANEZ DOLENC

Jeseni 1871 je prišel na goriško gimnazijo kot na svoje prvo službeno mesto mladi profesor Fran Levec iz Ljubljane in poučeval slovenščino v vseh razredih. Dijake je navajal, da so v počitnicah zapisovali ljudska izročila in ljudske šege. Vse te zapise je po vrnitvi v Ljubljano izročil graškemu slavistu dr. Gregorju Kreku. Njemu je namreč Slovenska matica zapala uredništvo izdaje slovenskih ljudskih pesmi. Zaradi sporov z moralisti v odboru Matice ni prišlo do te izdaje, ampak jo je šele 25 let kasneje uredničil dr. Karel Štrelj. Zaradi nesoglasij z njim mu dr. Krek ni izročil zapisov goriških dijakov in so tako ostali neobjavljeni. Krekova vnukinja Milena, ki živi na Dunaju, je šele nedavno to zapuščino posredovala v rokopisni oddelku NUK. V njej je več zbirka ljudske poezije in proze, opis šeg pa je en sam; zapisal ga je četrtišolec J. Jereb verjetno leta 1872 med počitnicami v rojstnem kraju Otaležu. Ker se bliža Božič, naj ta Jerebov zanimivi spis objavim po originalnem zapisu z le nekaterimi nujnimi popravki.

Jedva sem že čakal božičnih počitnic. Ko so se približale, sem z veseljem pospravil grške in latinske kalamone¹ in jo ubrisal čez hribe in doline. Jaz sem daleč doma, toda nič ne de. Čim daljša je pot, tem raje grem. Ko pridem na sveti večer domov, so ravno ogenj, oljko in blagoslovljeno vodo pripravljali. Čez četrte ure so šli kropiti in kaditi vse shrambe in tudi živino. Tamošnji ljudje mislijo, da zategadelj lezerčina² v hišo ne sili in da je rojeni bogek raje v hiši, kjer lepše diši. Predno je avemarija³ odzvonilo, so streljali⁴, da je bilo veselje slišati. Ko se je storila noč, smo se usedli okoli peči in nekoliko peli. Nasitivši se petja, jamejo pripovedovati vraže drug za drugim. Spanec se me je bil že polastil, a čuvši, da

Razglednica iz avstrijskih časov prikazuje gostilno Jereb v Otaležu, pokrito še s slamnato streho. Najbrž je bil pod to streho doma tudi J. Jereb, avtor objavljenega zapisa. (Iz zbirke razglednic Borisa Mlakarja)

pripovedujejo vraže, sem se zopet predramil in nastavlil ušesa.

Prvi pripoveduje, da ko bi šel o polnoči k maši in bi nese s seboj stol iz devetih sort lesa narejen - namreč takega lesa, ki nima listja, ampak igle - in bi se usedel nanj, bi se stegnil velik mož čez pokopališče in bi hotel stol kupiti, ako tudi ves svet stane.

Drugi ga zavrne rekoč: Ni tako, ampak coprnice bi videl, ako bi imel tak stol. Vse bi bile proti durim obrnjene. A po "Ite missa est"⁵ bi moral hitro teči čez bližnji potok. Ako ga coprnice do potoka doidejo, ga raztrgajo. Kaj misliš, da ne vem, saj so bile sosedovega Tončka skoro ulovile, ker je bil poskusil to "ceremonijo". Košček suknje so mu bile že odtrgale, ko je ravno čez potok skočil.

Zopet drugi pravi: Pojmo v ris⁶ pa bo prišel hudič in bo nastavlil nad nami goreče gore. Pa prmojruha, da jaz ne uide, ako nastavi nad mene tudi celi svet. Ako dostanemo⁷ pa bomo tirjali, kar bomo hoteli, nam bo moral dati. Medtem pade kolovrat na tla in jaz pravim, da to tudi kaj pomeni: da nas bo kdo ubil ali kaj drugega. Na tihem pa sem se smejal v pest, ko sem videl, kako so neumni.

Četrti pa jame pripovedovati: Kar vi pravite, ni res; pa poslušajte, jaz vam povem, kar se na sveti večer zgodi. Med tem, ko je to govoril, mu je pala fajfa iz ust in na vso moč jame kleti. Ko se potolaži, zopet nadaljuje: Kdor gre opolnoči na pokopališče in nese s seboj praprotno vejico z roso sv. Ivana poškopljeno, spozna vsakega mrliča v grobu, ali je zveličan ali ne.

A berač, ki pri peči mirno sedi in prav slasno vleče iz fajfe turški tobak⁸, ker je celo leto komiš⁹ puhal, se oglasi rekoč: Vsem, kar pravite, je le malo ali pa nič resnice. A jaz zagotavljam, da je prav gola resnica, da fant na sveti večer v vodi vidi svojo prihodnjo nevesto in dekle svojega prihodnjega ženina. Tudi se vidijo v vodi tisti, ki imajo prihodnje leto umreti.

Zdaj pa zvonovi milo in veličastno k maši zadonijo. Vsak jo tedaj pobriše na svojo pot. Večidel k maši, a nekateri tudi v ris; pa ne vem, ali so kaj dobili ali nič.

OPOMBE

¹ Kalamon je prvotno pomenil v 18. stoletju tiskano črno vezano knjižico z naslovom "Kolomonov žegen", v kateri so bile nenavadne molitve, zagovori in zarotitve. Po prepričanju preprostih ljudi se je dalo z njo tudi preklicati ali odgnati hudiča. V prenesenem pomenu pa je beseda dobila pomen za šolske knjige.

² Lezerčina je pomenila vse, kar "leze": kače, kuščarji ipd.

³ Avemarija je večerno zvonjenje v Marijino čast.

⁴ Za Božič ali Veliko noč je bilo nekoč v navadi streljanje z malimi železnimi možnarji,

kar so kljub prepovedim oblasti v bližini cerkve opravljali moški.

⁵ "Ite, missa est" pomeni v latinščini zaključne besede maše v pomenu "pojdite, maša je končana".

⁶ Pri nas pravijo ris krog, ki se s šibo naredi na sveti večer v samoti, kamor se ne sliči ne zvona ne petelina. (Opomba avtorja Jereba).

⁷ Dostati, stara beseda za "vzdržati". (Pleteršnik)

⁸ Turški tobak, ki je slovel kot najboljši, so tedaj tihotapili največ iz turške Bosne. Prim. Jurčičeva povest Tihotapec.

⁹ Komis, najbrž tedaj najcenejši in najslabši "komisni", vojaški tobak.

NEKOČ JE SPET
BOŽIČNI DANES

VLADIMIR KOS

O, Betlehem, med griči zgodovine!
Čprav le s piko tko te v zemljevide,
v srce si vtikan, ker v tebi Božji Sin
Otrok se iz Brezmadežne rodil je.

Nekoč in danes! Saj v Nebesih dnevi
so en sam Zdaj - naš Bog se ne spreminja.
Pred Njim med zvezdami je sveti blev,
čprav ni več na ilnih tleh stopinje.

In jaslice postavljamo veseli,
s pastirji pesmim Angelov sledimo
do Njega, ki ljubiti nas je prišel,
Svoj križ podarjat našim žalostinkam.

O, Božič, ki nikdar, nikdar ne mineš!
Čprav se sneg stopi in smreka zvone
in lesk daril je le še bled spomin...
in svet ostaja s srcem neobglenim.

"Od sebe do drugih"

PREDBOŽIČNO
SREČANJE

ALEKSIJ PREGARČ

Čim bližji so prazniki, ki so v krščanskem svetu po nedeljenem prepričanju nabiti z žlahtno vsebino, tembolj je človeku, v sodobnem vrvenju, v enoletni krožnici usojeno podvreči se mnogoletnemu kroženju smisla "od sebe do sebe". Prav to stalno povratništvo pa se izvotljuje, ko ugotovimo, da na tej poti srečujemo vse manj resnično in oplemeniteno sredotožnost, ki edina lahko zaobjame več enako utripajočih src, takih, ki bi se vsaj za hipec odpovedala duhovni tekmovalnosti o neki namišljeni absolutni večvrednosti.

Sprašujem se, če je trdna naveza "od sebe do sebe" res samo usodnost ali pa pretkana sestavljen sistem polvrednot, ki visijo kot obrabljene cunjke na vrvi spogledovanja z vsepričujočo uspešnostjo? Bogata pogostitev, ekskluzivna darila, blišč za vsako ceno, sreča in veselje nad nečimrnostjo in pozunanjenostjo: mamon nas na svetek in petek zalezuje in postaja še mamljivejši, medtem ko bi se moral v trenutkih iskrene človeške preprostosti umakniti pred varljivim virom človeške ujetosti. Obračun torej, ki je v vsakem zadnjem tednu leta neobvladljiv in sila nesorazmeren med golo duhov-

nostjo in skeletom vidnega sveta.

Ta razmišljanja res niso za vsakdan in kdor se temu predaja, je na vpogled vsaj čuden, če ne kar trčen, tak sistem pa smo si ustvarili s skupnimi močmi, vsak z lastno odgovornostjo - veliko ali majhno.

Kot upokojenec, ki ga na srečo več ne bremeni magnetna kartica ob vstopu skozi službena vrata, sem se zlasti med sivimi dopoldnevi jeseni večkrat zamislil, hkrati pa se zazrl v retrospektivo mnogih srečanj z ljudmi, ki jih vedno redkeje srečujem, bodisi ker so jim bile življenjske tegobe odvzete bodisi zaradi razpršenosti osebikov mojega zanimanja bodisi zaradi osebne zapadlosti prevladujočemu brezdušju...

Utrnilo se mi je v takem sivo jesenskem jutru. Sedem v avto in grem poizvedovat za svojim prijateljem msgr. Marjanom Živicem, nekdanjim bazovskim župnikom, prijateljem, sodelavcem, so-trudnikom pri marsikateri pobudi, včasih človekom z nevsakdanjo trmo (tudi sporekla sva se zaradi različnih si razlag o kakem neustreznem pristopu do občin problemov), vendar pa Slovenec z veliko začetnico. Nekoč sem mu zabrusil: Ti si pravi vrag. Ostrmel je, a sem precej dodal: škoda, ker ni pri nas na Primorskem več takih vragov med nami. Ostala sva vsak pri svojem, toda prasnila sva v smeh.

Zdaj je naš Marjan gost nekakšnega doma za ostarele "Jeralla" na Padričah... Težko se premika, česar mi ne bo odkrito priznal, toda njegova oporna palica in moj laket sta mu bila v pomoč pri skoraj enournem sprehodu znotraj zamejenega zemljišča tistega doma.

"Vidiš," mi pravi, "preko mreže sami tuji." "Vidiš," mi pravi, "moj Kras (dve lepi vrtači sta v sosesčini). To je zame zdravje." "Mašuješ tu v slovenščini?" "Komu? Tu ni Slovencev?!"

Biva v dokaj tesni sobici z mini kopalnico.

"Si zadovoljen?" "Snažno je in urejeno. Oskrba je dobra." "Zakaj nisi, denimo, pri Sv. Ivanu," povzamem. "Ni prostora... Pa je že prav tako, so veliko hujši slučajji. Božja previdnost je z menoj."

Marjan Živic je človek, ki je Bazovcem razdal neoskrunjeno in stežka (včasih na navidezno sporen način) pridobljeno duhovno in materialno bogastvo, s kakršnim se lahko ponaša le malokateri naša skupnost; predvsem pa je to dosegel s svojo neomajno privrženostjo krščanstvu in veri v slovenstvo; skupno bogastvo, ki se zrcali v prekrasni cerkvi, v Slomškovevemu domu, v kinodvorani, v koloniji v Dragi in še v marsičem, kar bo slovenskim ljudem trajno na razpolago.

Spominjam se, ko me je pred mnogimi leti skoraj izzivalno povabil k sodelovanju za praznovanje 1. maja: godrnjanje in prezir marsikaterega vaščana nista zmotila najinega praznika. Njegovo češčenje Antona Martina Slomška je že pregovorno in naša skupina Beseda, ki je udeležena kot prva med Slovenci laično pričevanje o tem velikem škofu, je za krajši čas dobila streho za vaje prav pri prijatelju Marjanu. Prav tako Tržaški oktet.

Še veliko drugih stikov in pobud je bilo med nama, takih, ki velike javnosti ne zanimajo. Predvsem pa ni zanemarljivo dejstvo, da s svojo družino najraje podajam k polnočnici v bazovsko cerkev, kjer so me že pevci počastili z mojo morda najbolj občuteno pesmijo: Otrk v božični noči.

Hvala, prijatelj Marjan, tebe nič ne motita zdajšnja skromnost in ponižnost, s katerima prenašaš visoka leta svojega življenja: vse si poklonil drugim; zato je bil moj obisk pri tebi le nenehno potrjevanje najine božične uglasenosti. Prav zato je brezvezje "od sebe do drugih" zame veliko bolj razumljivo...

Še te bom obiskal, moj dobri stari prijatelj, to bo meni v prid.

Srečen Božič, Marjan Živic!

Vesel Božič in srečno novo leto 1998 z željo, da bi Slovenci v Italiji presegli negativno dediščino preteklosti in zaživel v novi slogi.

SLOVENSKA SKUPNOST

Vesel Božič
in srečno novo leto 1998
želimo celotni manjšinski
skupnosti v upanju,
da bomo še oplemenitili
značaj medsebojnega
sodelovanja.

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Ob božičnih
in novoletnih
praznikih
Vam voščimo

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE
PROSVETE
GORICA

SLOVENCİ V ITALIJI SO VSTOPILI V ENCIKLOPEDIJO SLOVENIJE

Na začetku decembra so v Ljubljani na priložnostni slovesnosti predstavili enajsti zvezek Enciklopedije Slovenije, ki jo izdaja Mladinska knjiga.

Če ga skušamo na kratko predstaviti, moramo najprej povedati, da gre od gesla *Savske elektrarne do Slovenska mladina*. Vseh gesel v zvezku je 473, od teh je 239 stvarnih in 234 biografskih gesel. Vseh ilustracij je 945, od teh 461 barvnih in 484 črno-belih fotografij. Med ilustracijami je 32 portretov, 141 umetnostnih posnetkov, 56 tematskih kart in zemljevidov, 12 grafiknov, 37 risb, 105 pokrajinskih posnetkov, 245 rokopisov in tiskov ter 282 dokumentarnih posnetkov. Zemljevide je izdelal Geodetski zavod Slovenije, medtem ko je za izdelavo grafiknov poskrbel Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo FGG iz Ljubljane. Besedila je prispevalo 194 posameznikov in 95 ustanov, fotografije je prispevalo 111 posameznikov in še bi lahko naštevali podatke, saj gre za eno najbolj tehtnih del na Slovenskem. Povejmo še, da je bila urednica enajstega zvezka Alenka Dermastia, odgovorni urednik Martin Ivanič, glavni urednik pa Dušan Voglar. Uvod obsega 15 strani. Enciklopedija Slovenije je izšla v 18 tisoč izvodih.

Pod geslom *Slovenci* je zajetih 93 strani teksta, medtem ko je geslu *Slovenija* posvečenih 81 strani. Geslo *Slovenci v Italiji* samo obsega 33 strani; to temeljno geslo si velja poglobiti ogledati, saj sta ga napisala zgodovinar Milica Kacin Wohinz in tržaški zgodovinar Jože Pirjevec. V tem zapisu sta prikazana zgodovina in delo Slovencev v Italiji vse do današnjih dni. Prof. Pirjevecu gre zasluga, da je prikazal objektivno tudi politično življenje in delo Slovencev v Italiji, s posebnim poudarkom na zadnje pretese v naši narodni skupnosti, ko smo Slovenci v Italiji izgubili dva slovenska bančna zavoda. Poleg tega so v enajstem zvezku Enciklopedije Slovenije tudi geslo *Slovenska kulturno-gospodarska zveza*, ki ga je napisal Milan Pahor, geslo o Slovenski čitalnici v Gorici, geslo o Slovenski demokratični zvezi na Goriškem in Tržaškem in seveda tudi druga gesla o življenju Slovencev v Italiji in na avstrijskem Koroškem. Med zanimivejšimi biografskimi gesli omenimo gesla o igralcih Savi in Stanetu Severju, o pisatelju Zorku Simčiču, o izseljeniški kulturni delavki Tončki Simčič, geslo o literarnem zgodovinarju Antonu Slodnjaku in velikem škofu, teologu, pisatelju, pesniku in pedagogu Antonu Martinu Slomšku.

Vsekakor je Enciklopedija Slovenije temeljno delo za slovenskega človeka in je zares prvi poskus, kako slovenskemu bralcu prikazati čimveč podatkov o življenju Slovencev in o slovenski zgodovini. Dodajmo še to, da se je uredništvo Enciklopedije držalo obljube in je v zadnjih zvezkih zares skušalo na čim bolj demokratičen in znanstven na-

čin prikazati vse ugledne slovenske ljudi, ne glede na njihovo politično prepričanje. V naslednjih dveh letih pričakujemo še dva zvezka, s katerima naj bi se Enciklopedija Slovenije zaključila. Že sedaj pa je jasno, da bo potreben dodatek. Mladinska knjiga pa napoveduje za leto 2000 tudi enciklopedijo na CD ROM plošči, tako da jo bo lahko vsakdo imel pri roki v osebne računalniku.

JUP

BRUNA PERTOT BOŽIČ...

Božič... Božič je v zraku, na vsakem koraku, na vsakem koraku. A ni od sveta, a ni za vse. Je le za pregnance, je le za izbranec: z nečim, ki nima imena, jim polni srce. So jaslice v mahu in luči in zvonjenje, pozabljeno tli še nekje hrepenenje. A Božič v zraku ob vsakem koraku, ni od tega sveta: je dan le pregnancem, je dan le izbrancem za vdani njih "da".

"SREČANJE Z LOJZETOM BRATUŽEM ME JE OBOGATILO"

Na valovih slovenskega Radia Trst A je vsako soboto in nedeljo na programu "Pasijon po Lojzetu Bratužu", igra o življenju in usodi izjemne osebnosti našega prostora. Kateri so bili razlogi, da ste o njem pripravili oddajo v kar osmih dramskih nadaljevanjih?

Zunajni razlog je bil obhajanje 60-letnice njegove smrti, pomembnejši pa je bil notranji nagib. Globoko me je namreč pritegnilo vprašanje, kaj je ta enkratni človek doživljal prav zadnje tedne svojega življenja. Ob sicer znani njegovi zgodbi, ki se je za vse nas spremenila v svetel simbol in nam daje moči in poguma še danes, sem se vprašal, kaj vse je moral ta izbranec v zadnjih dnevih živeti in podoživeti. Kako je moral dati svojemu življenju smisel prav zato, ker se je tako tragično zaključilo. Z eno besedo: z vso silovitostjo me je pritegnila njegova osebnost, ki ji nemara dolgujemo še več sočutnega spomina.

Zakaj ste se odločili za "pasijon" kot tisto obliko in vsebino, ki naj ponazori podobo Lojzeta Bratuža danes?

Ker je pasijon tista zgodba o trpljenju in mučeništvu, ki je v bistvu svetel zanos enkratnosti in neponovljivosti življenja.

Pasijon je pravzaprav priznanje tistim velikim osebnostim, ki so dale smisel svojemu življenju in življenju drugih. Pasijon je zmagovita borba za svetlobo v človeku in v njegovem srcu, ki razžari še tako kruto zunanjo zgodbo, kot je bila zgodba Lojzeta Bratuža. Pasijon pomeni, da je v našem primeru Lojze Bratuž, in v to sem globoko prepričan, do kraja sprejel nase vso svojo težko usodo in jo razsvetlil s svojo vero in ljubeznijo do svojega naroda in sploh vseh ljudi, posebej pa še s prepričanjem v smisel nesebičnega delovanja za druge. Gre torej za izbranca, za izbranec pa je predvsem značilno, da jih odlikuje veliko srce.

Kaj je po vašem mnenju za življenje Lojzeta Bratuža najbolj značilno, kaj ga najmočnejše obeležuje?

Posebej pretresljivo je, da je živel v zelo težkih prelomnih časih, ob tem pa je bila njegova notranja dobrota močnejša od vsega, pa najsi gre za nelahko otroštvo, grozo prve svetovne vojne ali prihajajočo temno diktaturo, ki se je na koncu znesla nad njim. Pretresljivo je dejstvo, da je bil s svojo miroljubnostjo, strpnostjo in blagostjo ves čas v spiti nasilju in da v svoji skromnosti ni mogel do kraja sprejeti spoznanja, kako je s svojo krotkostjo tako neznansko vpliven in močan, da se ga boji prav nasilje in mu streže po življenju. Posebej sem vesel, da so spodbudni in tudi navdušeni odzivi ob predvajanju

prvih od osmih nadaljevanj govorili prav o tej globoki pretresenosti, ki poslušalca na poseben način razsvetljuje ter ga navdaja z navdušenjem, seveda v prvi vrsti po zaslugi enkratne osebnosti Lojzeta Bratuža. Želel sem si, da bi poslušalci občutili vsaj nekaj tistega, kar sem sam doživljal v srečanju s tem dragocenim človekom, ki me je s svojo držo močno obogatil.

Kako pa je potekala radijska realizacija "Pasijona po Lojzetu Bratužu"?

To je bila srečna zgodba. Naša radijska hiša je predlog sprejela z veliko prepričanostjo in celo zanosom. Naj med drugim omenim ravnatelja Filiberta Benedetiča, urednico Natašo Sosič, Janka Bana, ki mi je posredoval informacije o zborovskih posnetkih, ter

seveda igralce, ki so delo izvedli. V osrednji vlogi nastopa Stojan Colja, v vlogi njegovih samoizpraševalcev Vladimir Jurc, Maja Blagovič in Vojko Belšak, v vlogi oseb, ki so bile osrednji del Bratuževega življenja, pa Lučka Počkaj, Bogdana Bratuž, Anton Petje, Drago Gorup in Alojz Milič. Reči moram, da nisem pričakoval tako izjemne zavzetosti, ki so jo pokazali vsi sodelujoči igralci. Da ne bo pomote, zavzetost obstaja z njihove strani ob vsakem delu, ampak v tem primeru je bila še globlja in še močnejša, prav gotovo v duhu iskrenega spoštovanja do osrednje osebe, do njene osebnosti oziroma življenja. Ob tem tudi ni mogoče mimo velikega in dobrohotnega zanimanja, ki sta ga temu našemu pasijonu ves čas izkazovala Lojzka in Andrej Bratuž, še posebej z izrazi vedrega zadovoljstva ob dokončanem in izvedenem delu.

Kako se bo do konca odvijal "Pasijon po Lojzetu Bratužu" na slovenskem Radiu Trst A?

Vsako soboto ob 18. uri s ponovitvijo v nedeljo ob 14.10 ves december tja do 24. oziroma 25. januarja. Seveda ob tej priložnosti vabim vse, da se pridružijo tistim, ki delu sledijo že od pričetka. Prepričan sem, da nikomur ne bo žal, tudi če bo prisluhnil pasijonu kasneje. Saj pač vemo, da je pasijon kot življenje sestavljen iz postaj, med katerimi je vsaka samosvoja, vendar nekje v globini podobna drugim. V našem primeru je vsaka postaja srečanje z Lojzetom Bratužem.

IZ KNJIŽNE ZBRKE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

POMAGAJMO SI SAMI!

DIOMIRA FABJAN BAJC

Človek vzame z veseljem v roke lično knjigo, z moderno dvobarvno naslovno platnico (ni naveden njen oblikovalec) in z izzivalnim naslovom *Pomagajmo si sami* avtorice Nade Pertot. Naslov je izzivalen, ker nas vabi k delu (takorekoč v ameriškem stilu), ne da bi pravzaprav vedeli, za kaj gre. Sele na notranjih straneh zvevmo, da je to jezikovni priročnik. Končno imamo pred seboj priročnik, ki ne zgleda jezikovni priročnik, pač pa je elegantna, fina, izbrana knjiga!

Kot je nekonvencionalna oblika, tako je nekonvencionalna tudi vsebina! Navajeni smo na solidne, težke, tehtne, znanstvene in izčrpne slovnice, ki nas plašijo s svojo težko razvozljivo vsebino, tako da si z njimi pravzaprav niti ne znamo pomagati v trenutkih, ko bi jih potrebovali. Ta knjiga pa deluje na nas pomirjujoče, spodbudno in prijazno, kot nam je nakazal že sam naslov: pomagajmo si sami, pravi avtorica, kar pomeni, da si smemo in znamo sami pomagati, seveda ob njeni budni pozornosti.

Kar nas še nadalje razbremeni in sprosti, pa so izredno posrečeni naslovi kratkih, včasih samo eno stran dolgih po-

glavij, npr. *Nečaki in vnuki, sinovi in otroci; Ta imena pa vendar niso tako tuja; Nesrečni napram, potom, zaradi in za; Imena naših šol; Narekovanja in prepovedane navednice; Seminarji, semenišča, vrstniki in rojaki; Učenci, dijaki in študentje; Veseli me spoznanja, stojim dobro in se slišim močnega; Pes in dan; Bežimo, tecimo*, itd. Že ti naslovi vzbujajo radovednost, kot da bi to bila poglavja romana, v katerem se dogajajo vse mogoče čudne stvari. In res je tako!

Profesorica Nada Pertot, dobro znana stotinam bivših dijakov, je v tej ne predebeli knjigi strnila svoja zapažanja o jeziku naslov in o jeziku, ki ga govorimo v zamejstvu, ter nam jih ponuja v kramljajoči in nevsihljivi obliki. Nevsihljivi do take mere, da od časa do časa vzklikne, kako tudi sama dela napake, pred katerimi nas opozarja! Ne stopa na kateder in nam zviška žuga s prstom, to ni v njenem stilu, pač pa se vživljuje v vsakega jezikovnega uporabnika ali govorca, tako kot bi govorila sa-

ma sebi, in ga prepričuje, da je pameten, zato naj vendar neha pačiti in kvariti meterinščino, naj se že enkrat zave, da je lepa, bogata in da jo je treba gojiti kot rastlino in varovati kot zaklad!

Knjiga je razdeljena na tri dele: v prvem so naše glavne jezikovne pomanjkljivosti in težave, od sklanjatve imen in priimkov do krajevni imen in prebivalcev, od imen naših šol do uporabe velikih in malih začetnic za praznike itd., skratka, naš vsakdanji kruh v šoli, na radiu, na TV, pri časopisih. Marsikdaj se avtorica oddalji od osrednje slovenskih nemalokrat samovoljnih zapovedi in prepovedi, kot so npr. imena naših šol v rodilniku (licej Franceta Prešerna) ter zagovarja stališče, naj bi ostala poimenovanja taka, kot so bila (licej France Prešeren). Tudi glede pisanja velikih in malih začetnic zagovarja stališče, naj bi praznike pisali z veliko začetnico, imena krajev pa naj bi pisali, kot smo jih doslej. Sploh je Nada Pertot ogorčena nad samovoljnimi spremembami, ki jih uvajajo slov-

ničarji v Sloveniji. Če se ozremo na Italijo, vidimo, da slovničarji sicer dajejo navodila za pravilno rabo jezika, ozirajo pa se na uporabnike in jemljejo na znanje že več desetletij trajajočo jezikovno rabo, kar je tudi pravilno. Slovničar je pač strokovnjak, ki zna prisluhniti večini kultiviranih govorcev in uzakoni spremembe, ki so se uveljavile in so bile splošno sprejete, ne upa si pa svojeglavo ukazovati.

V drugem delu se avtorica spopada predvsem z najrazličnejšimi interferencami z italijansko, večinoma s kalki, in nam svetuje, kako naj jih pravilno nadomeščamo. Kalkov je v naši govorici silno veliko in se jih marsikdaj niti ne zavedamo, zato jih zmotno uporabljamo ne samo v pogovoru, marveč tudi v občilih, in to kar vsak dan. Dogaja se tudi, da sicer uporabljamo slovenske besede, a mislimo po italijansko.

V tretjem delu se je avtorica lotila bolj kompliciranih problemov, predvsem sklanjatev in spregatev. Ta del je bolj podoben slovnici, saj je avtorica tu sistematično in urejeno

obdelala marsikateri slovnični problem. S posebno pozornostjo obravnava npr. glagolski vid, kar je slovenska značilnost, ki jo zamejci marsikdaj opuščamo, ker je italijansčina nima.

Zanimiv avtoričin pristop k jeziku in k jezikovnim problemom izhaja iz njene velike ljubezni do slovenščine in do življenjskega poklica, to je poučevanja. V knjigi se to dvoje žlahtno prepleta.

Čeprav izhajajo tudi v Sloveniji jezikovni priročniki (Tomo Korošec, Boris Urbančič, Janez Gradišnik...), se mi zdi, da je priročnik Nade Pertot bolj podoben tovrstnim italijanskim knjigam, kot je npr. *Si dice o non si dice?* Alda Gabriellija (Mondadori 1976), v kateri avtor neprisiljeno in sproščeno kramlja o jezikovnih problemih in rešuje iz zadrege italijanskega govorca in pisca. Vsekakor prinaša knjiga Nade Pertot v naš slovenski zamejski prostor jasno besedo o naših jezikovnih stiskah, a tudi optimističen zagon in gotovost, da bomo jezikovne težave premostili. Ko jo prebiram, se sprašujem: kako je mogoče, da je šele zdaj nastala tako prepotrebna knjiga?

MIRA CENCIČ: TIGR

TIGR V BOJU ZA NARODNI OBSTOJ

Učitelj Anton Rutar iz Čadrga nad Tolminom, ki je zadnja leta svojega življenja preživel v Novi Gorici in umrl lansko leto v visoki starosti 95 let, je bil eden najbolj dejavnih pripadnikov TIGR-a, organizacije za osvoboditev Primorske izpod fašizma.

Na predvečer svoje smrti je prof. Mira Cencič izročil svoje številne zapiske z besedami: "Naredite kaj, da bi ne bili pozabljeni ti naši zlati fantje."

Na osnovi teh zapiskov je nastala knjiga, nadvse pomembno študijsko pričevanje o TIGR-u in o njegovih pogumnih članih, ki so bili v vseh povojnih letih Jugoslavije zamočani in bili celo preganjani. Njihova organizacija je bila namreč narodna in se je borila za narodni obstoj Primorčev, medtem ko je slovenski in jugoslovanski partiji šlo prvenstveno za oblast in revolucijo, po navodilih Kominterne. Primerjaj str. 314 o stališčih CK KPS do TIGR-a, iz leta 1958.

Knjiga nam predloča TIGR-ovo delovanje predvsem na območju Krasa in Vipavske, Tolminske in Pivke še čakata na obdelavo. Toda že ob tem, le delnem prikazu, se razgrne pred nami paleta imen, dejanj, vrsta pogumnih preprostih ljudi, ki so se postavili v obrambo svojega naroda in svoje osebnosti z vsem mladostnim žarom, ne da bi se spraševali o tem, kakšen bo jutri. Strmimo nad neverjetno organizacijo, ki bi jim jo zavidali celo vojaški strategji.

Organizacija TIGR-a je potekala po trojkah, ki so bile vezane na celice. Iz njih so prihajala navodila. Na Gornjem Krasu so bile take celice v Tomaju, Avberju in Lokvi, na Dolnjem Krasu v Lipi, Komnu, na Vipavskem v Vipavi, Ajdovščini, Gočah, Rihemberku, Renčah, Gradišču.

V prikazu delovanja organizacije izstopajo mnoga imena, zlasti v njenem vrhu; med najbolj zaslužnimi Albert Rejec iz Tolmina in Zorko Jelinčič iz Trsta.

Najbolj usodno za organizacijo je bilo leto 1930, leto znanega procesa proti tigrovcem, z obsodbami več njegovih pripadnikov na težka leta ječe in z ustrelitvami v Bazovici. Toda organizacija, ki jo je oblast za nekaj časa ohromila, si je kmalu opomogla in delovala naprej, vse do začetkov partizanskega odpora leta 1941.

Najbolj tragično obdobje za tigrovce pa je bila prav osvoboditev ob koncu druge vojne. Partijska oblast pod Ju-

goslavijo jim je očitala, da so bili povezani z angleško obveščevalno službo, torej z imperialisti. V tem znamenju so potekala zasliševanja in preganjanja. Mnogi so se morali iz jugoslovanske cone B ali takoj po njeni priključitvi začeči na italijansko stran.

Odhajali so tisti, pravi avtorica, ki so nosili v srcu svojo domovino; ki so imeli izoblikovano narodno zavest. Predstavljamo si absurd in stisko ljudi, ki so se tako srdito bojevali proti italijanskemu okupatorju, najprej kot tigrovci, potem kot partizani, in se nazadnje z osvobojenega ozemlja izselili na italijansko okupatorjevo stran.

Težka posledica le-tega je tudi potvorjena narodna zgodovina. Uradno slovensko zgodovinsko pisanje še danes ni spremenilo svojega stališča do tigrovskega boja, četudi je predsednik Kučan pred kakim letom sodeloval pri odkritju spominske plošče tigrovcem na Nanosu...

Naj dodamo še, da ob 50-letnici proslav za priključitev Primorske k matici ni padla nobena beseda o tem, kako so si po letu 1947 tisoči primorskih ljudi s pobegom na Zahod poiskali svobodo in kako je nova oblast postopoma zatrla kmečke vasi, kjer zevajo danes številni zidovi namesto domov, v katerih je nekoč kličlo življenje.

JŠ

RAZMIŠLJANJA OB FRANCOSKI "ČRNI KNJIGI KOMUNIZMA"

ALOJZ TUL

Nacizem je bil premagan z vojaško silo zahodnih demokracij in komunistične Sovjetske zveze pred 50 leti. Realni komunizem v vseh njegovih različicah (vključno jugoslovanski in izvenzemski kubanski) pa se je v devetdesetih letih sesul takorekoč sam od sebe. Oba politična sistema sta bila totalitarna, kar pomeni, da nista trpela nasprotnikov ne na ravni posameznikov ne na ravni organiziranih skupin. Oba sta nadalje vladala ustrezno svoji nedemokracijski naravi, zato sta preganjala in uničevala svoje dejanske, potencialne ali namišljene nasprotnike, poslušajoč se pri tem enakih ali podobnih metod.

Nacizmu pripisujejo za obdobje 15 let (1930-45) 20 milijonov žrtev, komunizmu za sicer mnogo daljše obdobje (1917-90) blizu 100 milijonov človeških žrtev (20 milijonov v Sovjetski zvezi, 65 milijonov na Kitajskem, po 1 milijon v Vzhodni Evropi in Vietnamu, 1,5 milijona v Afganistanu, 150 tisoč v Latinski Ameriki in kakih 10 tisoč v vrstah raznih komunističnih partij).

O vseh teh ugotovitvah in podatkih razglablja Črna knjiga komunizma, ki je pred kratkim izšla v Parizu (prav na predvečer osemdesetletnice oktorske revolucije v Rusiji) in še vedno močno razburja zlasti politične duhove v Franciji pa tudi drugod v Evropi. Gre za

prvi tovrsten enciklopedični pregled bilance realnega komunizma, pri katerem je sodelovalo enajst zgodovinarjev in drugih publicistov. Temeljno vprašanje, ki ga zastavlja in izpostavlja to skupinsko delo več avtorjev, je naslednje: ali gre postaviti vzporednice med nacizmom in komunizmom in do kakšne mere ter zakaj se šele sedaj začne razprava o primerjavi med obema imenovanimi totalitarnima sistemoma, kakor sta se dejansko realizirala na temelju nasilja in represije. Na tem področju je strokovna zgodovinska obravnavna v močnem zaostanku.

Zmagovalci v drugi svetovni vojni so ostro moralno in drugače obsodili zločine nacističnega režima, zlasti še genocid nad židovskim prebivalstvom. O tem je bilo napisanih ogromno število knjig in izdelanih veliko znanih filmskih del, ki si jih je ogledalo na stotine milijonov ljudi po vsem svetu. O komunističnih zločinih pa česa podobnega ni bilo. Medtem ko vsi poznamo imena, kot so Himmler, Goebbels ali Eichman, pa le maloštevilni vedo za imena Džerdžinski, Jagoda ali Lejov. Imena Lenin, Stalin, Mao in Hošeminh pa mnogi izgovarjajo neprisrčno in celo z neko spoštljivostjo.

Več avtorjev omenjene Črne knjige se zato sprašuje, zakaj imajo komunistični zločini tako šibek odmev v javnosti tudi drugod v Evropi. Gre za

in celo med najvišjimi izobraženci ter politiki. In vendar gre za tragično avanturo, ki je prizadela skoro tretjino vsega človeštva. Ta beg pred resnico si je moči razlagati različno. Nekaj razlag poskušajo dati omenjena knjiga. Med temi velja omeniti, recimo, cinično priznanje nekaterih komunističnih prvakov, da so se "zlorabe oblasti" res dogajale. Tipično je v tem pogledu tako imenovano tajno poročilo Nikite Hruščova na partijskem kongresu leta 1956, s katerim ni obsodil zgrešenosti in krutosti sistema, temveč je z njim hotel predvsem sebe oprati vseh krivd za delovanje pod Stalinom.

Po drugi strani pa so zahodni zavezniki z ZDA na čelu dobro vedeli za vse zločine komunističnega režima zlasti v Sovjetski zvezi, a proti svojemu medvojnemu zavezniku proti nacizmu niso nikdar niti poskusili uprizoriti "nürnberški proces", kakor so ga proti nacizmu. Ne gre tudi zanemariti mesijanski značaj ideje komunizma kot idealne in pravične družbe, ki je zasvojila duše milijonov ljudi, hrepenečih po boljšem življenju. Zato so ljudje še danes pripravljeni "pozabiti" na zločine realnega komunizma. In vendar so bili zločini, od umorov in množičnih pobojev, povzdignjeni v sistematično metodo vladanja tako v nacizmu kot v komunizmu.

Kritiki Črne knjige pravijo, da realnega komunizma ni moči zožiti na sicer nesporne zločine, ker da je predstavljal tudi močan naboj za globoke socialne spremembe.

Kljub vsemu moramo zaključiti to razmišljanje z izpostavitvijo temeljnega moralnega načela za ravnanje ljudi, da namen (tudi sam po sebi dober) ne dovoljuje uporabljanja katerikoli sredstva za njegovo dosego. Zato zločini ostajajo zločini, pa naj jih zagreši posameznik ali katerikoli sistem.

la svojo kuhinjsko knjigo francoski publikli. Francozi so ob tej priložnosti razvili svojo klasično šarmantnost v časopisu in televiziji. Tako je knjiga dobila blagoslov najboljših svetovnih poznavalcev dobre kuhinje. Vsa Nemčija pa se je pri tem odlično zabavala.

Kancler Kohl je katoličan, a se od svojega predhodnika Konrada Adenauerja v tem precej razlikuje. V prejšnjih časih je imel Adenauer dobre stike s katoliškimi škofi in še posebej s papežem Pijem XII. O tem obstaja kopica fotografij. Pij XII. je Nemčijo, še ko je bil nuncij v Münchnu in Berlinu, zelo dobro poznal in tudi občudoval. Še posebej pa tisti pruski vodilni razred, ki je nemški upravi in politiki kaj močno dajal ton, smer in sposobnosti. To je bila tudi tista skupina ljudi, iz katere so izšli atentatorji na Hitlerja leta 1944.

DALJE

OD ADENAUERJA DO KOHLA (1)

JOŠT ŽABKAR

Po radikalnem porazu v drugi svetovni vojni je zahodna Nemčija, in potem združena Nemčija, imela vrsto kanclerjev. Res pomembni so štirje: dva socialna demokrata (Brandt in Schmidt) in dva krščanska demokrata (Adenauer in Kohl).

Adenauer (na sliki) je povlekel totalno in radikalno zapeljan voz nemške notranje in zunanje politike iz brezna radikalno izgubljene vojne ter ga postavil na tirnice demokracije in zavezništva z državami demokratičnega reda. Ko je Brandt na Poljskem padel na kolena, je kratkim komunističnim državam in ljudstvom sporočil, da nova Nemčija ni nacistična, da obžaluje, kar je ljudem v Evropi storila nacistična Nemčija. Schmidt je pokazal, da ne samo krščanski in liberalni demokrati, ampak tudi socialni demokrati znajo vladati državo in da jo znajo vladati široko razpredeno socialno politiko.

Kar zadeva Adenauerja, lahko mirno rečemo, da sta

si Adenauer in Kohl zelo različna. Adenauer je poznal že Nemčijo pred prvo svetovno vojno. To je izkušnja pruske dominacije in potem cesarstvo v Nemčiji. Nadalje je to izgubljena vojna in ustanovitev republike. Potem sledi ostra trenja med desnico, ki hoče zopet na površje po izgubljeni vojni, in levo: socialna trenja s precej močno komunistično stranko, ki po Stalinovih direktivah pridiga revolucijo, ki močne socialdemokrate stalno napada kot izdajalce proletariata; to je partija, ki se noče povezati s socialdemokrati proti prihajajočemu nacizmu Adolfa Hitlerja.

Kakšno je Kohlovo razmerje do vsega tega, se zelo dobro razume po tem, kar je pripovedoval nekoč Massimu D'Alema (*La grande occasione*, 1997, str. 26). Kohl mu pravi, da je bratu njegove matere bilo ime Walter, in padel je v prvi svetovni vojni. Potem mu pove, da je njegova mati svojemu prvemu sinu (torej Kohlovemu bratu) dala ime Walter. In ta sin (Kohlov brat) pade na ruski fronti v drugi svetovni vojni. Kohl zaključuje svojo pripoved: "Moj sin se imenuje Walter in živi. To pomeni za nas Nemce Evropa. Predvsem mir."

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

KNJIŽNA ZBIRKA ZA LETO 1998

KOLEDAR 1998

POMAGAJMO SI SAMI
Jezikovni priročnik

ŽIVLJENJE MOJE
Z Akcijskim odborom za zedinjeno Slovenijo

MEŽNARJEVE PRIDIGE

Nada Pertot

Janko Jež

Vigj Scuete

NA ZGOŠČENKI S TEKMOVANJA NAŠA PESEM TUDI TRIJE ZAMEJSKI ZBORI

Nedeljski občni zbor Združenja pevskih zborov Primorske na dvorcu Zemono pri Vipavi je bil priložnost, da je predsednik Združenja Rudi Šimac podal tehtno in tudi dovolj kritično poročilo o delovanju in razmerah v ljubiteljski zborovski dejavnosti v luči vseh novosti, ki jih uvaja nova zakonodaja v Sloveniji. Ob skoraj popolnem molku po povabilu k razpravi o novem statutu in delovanju so to listino z manjšimi dopolnili potrdili. Za obnovljeni odbor Združenja pevskih zborov Primorske pa se bo zdaj poživilo delovanje, v prvi vrsti priprave na zborovsko revijo Primorska poje.

Občni zbor pa je bil tudi priložnost, da so širši javnosti predstavili deseti glasbeno-reprodukcijski založniški podvig Združenja pevskih zborov Primorske. S finančno pomočjo podjetja Fructal iz Ajdovščine so namreč izdali novo zgoščenko, ki je posvečena uspehom primorskih zborov na letošnjem vseslovenskem zborovskem tekmovanju v Mariboru,

ki se ga je udeležilo skupno 28 zborov, med njimi 9 primorskih. Na tekmovanju so letos podelili 13 zlatih, 11 srebrnih in 3 bronasta odličja ter vrsto priznanj. Primorski zbori so osvojili kar pet zlatih in tri srebrna odličja ter eno priznanje mesta Maribor. Nova zgoščenka z naslovom *Naša pesem 1997 - Nagrajeni primorski zbori* je torej nastala s posnetki tekmovanja. Pri izboru so se odločili, da so trije zbori, ki so dosegli srebrno odličje, zastopani z dvema pesmima, štirje zbori, ki so osvojili zlato, s tremi pesmimi, mešani zbor Hrast iz Doberdoba, ki je na tekmovanju dobil največ (95) točk ter vrsto posebnih priznanj, pa s štirimi pesmimi. Ob zboru Hrast, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič, sta na tekmovanju v Mariboru nastopila še dva zamejska zbori, in sicer MePZ Jacobus Gallus, ki ga vodi Janko Ban, ter Ženski zbor Glasbene matice, ki ga vodi Tamara Stanese.

Tudi tržaška zbor sta se uveljavila, saj je zbor Gallus dosegel zlato odličje, Ženski zbor Glasbene matice pa srebrno.

Na zgoščenki so še posnetki ženskega komornega zbora Iskra iz Bovca, nadalje Primorskega akademškega zbora Vinke Vodopivec iz Ljubljane, Komornega moškega zbora Izola, Moškega zbora S. Kosovel iz Ajdovščine in še mešanega pevskega zbora Obala iz Kopra.

Pri izbiri pesmi so uredniki imeli posrečeno roko, saj so opravili dober izbor med pesmimi, ki so jih zbori izvajali na tekmovanju, tako da je zgoščenka vsebinsko in izvajalsko na visoki ravni. Seveda so opazne razlike v petju posameznih zborov. Vsekakor pa smo z izidom te

zgoščenke dobili dragocen dokument zborovske kulture na Primorskem. To bo torej zvočni dokument nekega časa in delovanja, ki ima na Primorskem dolgo tradicijo.

Na večeru sta nastopila tudi dva nagrajena zbori. Pred samo predstavitev je zapel Akademski zbor V. Vodopivec iz Ljubljane, ki ga vodi Katja Kovač, na koncu pa še moški zbor S. Kosovel iz Ajdovščine, ki je pod vodstvom Igorja Hodaka tudi zapel štiri pesmi.

Uspeh primorskih zborov na letošnjem tekmovanju Naša pesem v Mariboru pa naj bo za te pevske zore, ki so se že uveljavili, in za druge, ki delujejo na tem področju, predvsem izziv, da bi še napredovali in kakovostno rasli. Da bi torej tudi v prihodnje skrbeli za napredek zborovske kulture v tem prostoru, kar pa seveda ni lahko in zahteva dolgoročne in natančne ter strokovno utemeljene načrte, ker sicer tvegamo, da postanejo doseženi tekmovalni uspehi le enkratno in skrajna srečno naključje, sodelovanje na tekmovanju pa le sporadična in neredna priložnost za preizkušanje znanja ter posredovanja sporočila izvajanih skladb.

MT

PRVO SREČANJE SLOVENSKE CERKVENIH GLASBENIKOV

Slovensko Cecilijino društvo je v soboto, 29. novembra, v Šentvidu nad Ljubljano organiziralo 1. srečanje slovenskih organistov in zborovodij, ki so tako ali drugače povezani s cerkveno glasbo. Isti dan je bil v dvorani Zavoda sv. Stanislava redni letni občni zbor.

Spored strokovnega srečanja pa je tako potekal: otvoritev in delavnica o popravilu in vzdrževanju orgel v cerkvi sv. Vida v Šentvidu nad Ljubljano; zborovska delavnica in občni zbor društva v prostorih Zavoda sv. Stanislava; večerni koncert skladb prvega natečaja za cerkveno bogoslužno skladbo v cerkvi na Ježici. Na srečanje so organizatorji povabili tudi cerkvene glasbenike iz zamejstva. Častni pokrovitelj srečanja je bil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

V soboto, 29. novembra, ob 14. uri, se je v cerkvi sv. Vida v Šentvidu nad Ljubljano zbralo okrog 100 mladih organistov in zborovodij cerkve-

nih pevskih zborov iz vseh krajev Slovenije. Pozdravil jih je predsednik Cecilijinega društva gospod Vito Primožič, mladi zborovodja moškega cerkvenega zbora iz Tržiča. Nato je Tomaž Močnik, orglar pri mariborski škofiji, predaval o popravilu in vzdrževanju orgel in posredoval vzorec pogodbe za vzdrževanje in uglaševanje orgel z najnujnejšimi rednimi posegi. Udeleženci so se potem preselili v dvorano Zavoda sv. Stanislava, kjer je bila v programu zborovska delavnica, ki jo je vodil podpredsednik Cecilijinega društva prof. Tomaž Faganel ob sodelovanju korepetitorja Rudolfa Cerca. Predstavil in analiziral je tudi štiri skladbe s 1. natečaja za cerkveno bogoslužno skladbo, ki ga je razpisalo Slovensko Cecilijino društvo septembra 1997. Na natečaju je sodelovalo pet skladateljev: Ivan Florjanc, Andrej Misson, Damijan Močnik, Maks Strmčnik in Jože Trošt. Napisali so 12 novih bogoslužnih skladb za orgle in za otroške, mladinske, ženske, moške in mešane zore, ki so objavljene v zbirki, ki je komaj izšla in ki sta jo uredila Vito Primožič in Tomaž Faganel. Lepo je bilo prisluhniti množičnemu zboru mladih glasbenikov, njihovi sposobnosti branja novih partitur in njihovem zbranemu petju.

Srečanje se je nadaljevalo z 2. rednim občnim zborom Cecilijinega društva. Na dnevnem redu je bila odobritev nekaterih sprememb pravil Društva. Sprejet je bil tudi predlog, da se v okviru 7. člena posebnosti omeni sodelovanje s cerkvenimi glasbeniki iz zamejstva.

1. srečanje cerkvenih glasbenikov se je zaključilo s koncertom v župnijski cerkvi na Ježici. Krstne izvedbe skladb 1. natečaja za cerkveno bogoslužno skladbo so izvajali: organist Tone Potočnik, otroški pevski zbor Adoramus iz Logatca z dirigentom Marjanom Grdadolnikom, moški pevski zbor Cerkevna glasbenika iz Tržiča, ki ga vodi Vito Primožič, cerkveni ženski pevski zbor Andreja Vavka iz Cerklje na Gorenjskem, zborovodja Damijan Močnik, in mešani mladinski, komorni zbor Emanuel iz Celja z dirigentko Bernardo Kink.

Prelepa cerkev na Ježici je bila polna poslušalcev, med katerimi so bili vidni predstavniki glasbenega življenja na Slovenskem. Prisotni so skladatelje in izvajalce nagradili z navdušenim ploskanjem. Res lep in slavnostni večer v znamenju mladostne svežine in visoke kakovosti, kar je gotovo poročilo za bodočnost glasbenega cerkvenega življenja med Slovenci.

Tajništvo Slovenskega Cecilijinega društva pa je prisotni na občnem zboru tudi sporočilo, da sprejema podatke o organistih, ki orglajo več kot 30 let. Zamejski organisti, ki se za to zanimajo, naj pošljejo osebne podatke s sliko in kratkim življenjepisom na naslov Slovenskega Cecilijinega društva ali pa na naslednji naslov do konca februarja 1998.

U. MAMOLO

SLOVENSKI GLAS IZ TUJINE

ŠVEDSKI DAN NA FINSKEM

MILAN SMOLEJ

Na Finskem praznujemo vsako leto 6. novembra Švedski dan. To je praznik vseh Fincev, katerim je materin jezik švedščina. To je uradni praznik, prav tako kot mnogi drugi, ko se izobesi državna zastava. Na ta dan je kralj Gustav II. Adolf padel v bitki pri Lützen.

Število švedsko govoreče manjšine na Finskem se manjša iz leta v leto. Na območju našega glavnega mesta jih je okoli 6 odstotkov. V sosednjem mestu Espoo jih je 10 odstotkov. Čeprav se njihovo število manjša, ne moremo trditi, da bi se zmanjševala tudi njihova vloga pri ustvarjanju monokulturne rasti. Finska ima kot dvojezična država zgodovinsko vse pogoje, da ne samo razume mnogojezičnost, ampak jo tudi izkoristi. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je bila prav naša zakonodaja o dvojezičnosti vzor mnogim drugim deželam.

Lahko tudi trdimo, da se je splošna zavest o vseh prednostih dvojezičnosti v zadnjih časih močno povečala. Prej smo v dvojezičnih družinah radi zamenjali drugi jezik zaradi bojazni, da ne bi naši otroci postali le "poljezični". Takšna bojazen je popolnoma brez osnove. Največ zaslug za razumevanje pomembnosti dvojezičnosti imajo "jezikovne kopele", ki so postale neverjetno uspešne. Sistem je prišel na Finsko iz Kanade že leta 1987.

Na podlagi bogatih izkušenj lahko trdimo, da se je ta sistem učenja drugega jezika trdno usidral v finski družbi. Namenjen je predvsem otrokom, ki na dvojezičnih območjih govorijo večinski jezik. Tako ima večina otrok v vrtcih in drugih varstvenih ustanovah finščino za svoj prvi jezik, švedski jezik pa se uče po posebni pedagoški metodi.

Zavest o prednostih dvojezičnosti se je razširila tudi po zaslugi Zveze dvojezičnih družb, ki je bila ustanovljena leta 1990. Predsednica zveze pravi, da je po družinah vedno večje zanimanje za to, da bi se otrokom dala možnost popolne dvojezičnosti. Problem pa ni v samih dvojezičnih družinah - glavni problem je finska nestrpnost. Ali bo pustila, da se mnogokulturna družba razvija naprej?

DOLHARJEVA KRAŠKA SIMFONIJA

Že deset let je preteklo, odkar je bila pri nas izdana zadnja knjiga, ki je literarno in fotografsko dostojno predstavila naš čudoviti Kras. V petek, 19. t.m., bo v Tržaški knjigarni v Trstu ob 18. uri spremljevalka slovenske književnosti v Italiji in tudi sama književnica Ivanka Hergold predstavila novo knjigo dr. Rafka Dolharja, ki jo je izdala TK. *Kraška simfonia* je naslov lepo oblikovane knjige, ki jo krasi 47 barvnih kraških vedut. Fotografije je posnel dr. Dolhar, ki je tudi napisal črtice za knjigo. Večina črtic je bila že objavljena v prejšnjih avtorjevih knjigah (*Priglasje Krasa*, *Kraški sprehodi*, *Steze*, *Romanje v Julijce*), tokrat pa sestavljajo novo enoto, saj so uglasene na

Slovenski bralci si lahko preskrbijo izvod zadnje, 9. številke revije Mladika, ki je pred kratkim izšla v Trstu. V uvodniku z naslovom *Trn v peti* zasledimo ostro kritično stališče do krajevne levice, tako italijanske kot slovenske, pri kateri - pisec ima v mislih zlasti volitve v občini Devin-Nabrežina - prevladuje po mnenju urednikov strankarska logika, "ki se ne meni za resnične manjšinske interese". Še več: slovenska manjšina v

temo simfonije Krasa in kraških ljudi. Kot zanimivost povejmo še to, da je knjiga izšla v slovenskem in italijanskem jeziku in bo gotovo primerna za novoletno darilo, saj je tržaški pisatelj znan po pestrem pripovedovanju in zapisovanju takih stvari, ki nam ob kraških sprehodih večinoma uhajajo. O knjigi bomo gotovo še pisali.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

vabimo vas na predstavitev
nove knjige Rafka Dolharja

KRAŠKA SIMFONIJA

Petek, 19. t.m., ob 18. uri v Tržaški knjigarni - Trst,
ulica sv. Frančiška 20

MLADIKA ŠT. 9

Italiji je za tako pojmovano politiko "trn v peti". To ne samo na političnem, temveč tudi na drugih področjih "civilne družbe", kjer "levi tabor" skuša uveljaviti svojo strategijo in logiko. Uvodnik se zaključuje z ugibanjem, kaj se po propadu ideologije skriva za vsem tem: "Samo droben interes banalnega vsakdana?"

Iz vsebine Mladike je treba omeniti novelo Manke Kremenšek z naslovom *Se še spominjaš*, dalje pismo, ki ga je pariški slovenski kulturnik Evgen Bavčar poslal taboru Slovenskih krščanskih demokratov v Postojni, ciklus pesmi Pine Pištan, ki je prejel prvo nagrado na literarnem natečaju Mladike (objavljenih je tudi nekaj pesmi Vladimirja Kosa), prispevek Iva Jevnikarja, ki prinaša nekaj novih podatkov glede usode primorskih padalcev med 2. svetovno vojno in govor, ki ga je imel Ivo Jevnikar na pogrebu znanega zamejskega časnikarja in političnega delavca dr. Teofila Simčiča. Objavljenih je tudi več literarnih in likovnih ocen, bralec pa si lahko prebere tudi stalne Mladikine rubrike (*Mogoče vas bo zanimalo zvedeti, da...*, *Pod črto*, *Antena*, *Čuk na Obelisku*). Bruna Pertot nadaljuje s svojim literarnim opisom domačih, nekoč znanih in rabljenih, danes pa pozabljenih rastlin in zelišč. Tokrat je na vrsti *Šalotka z vrtnico*.

Skupaj z Mladiko je izšla tudi njena mladinska priloga Rast. V uvodniku z naslovom *Pred odločitvijo* avtorica Dunja Fabjan poudarja vrednoto dobrote, dalje si lahko preberemo razmišljanji Brede Susič in Petra Černica v rubriki *Agora pod lipo*, ki sta posvečeni vprašanju slovenske šole v zamejstvu in rabi slovenskega jezika.

IŽ

OBVESTILA

PRIJAVE ZA PRIMORSKO POJE

Združenje pevskih zborov Primorske v sodelovanju z zamejskimi kulturnimi organizacijami obvešča vse primorske zore in skupine, da je do 20. t.m. čas za prijavo k sodelovanju na mednarodni reviji *Primorska poje '98*. Zborom, ki so včlanjeni v Zvezo slovenskih kulturnih društev, Zvezo cerkvenih pevskih zborov in Zvezo slovenske katoliške prosvete, bodo prijavnice posredovali odgovorni posameznih zvez. Sodelovanje na reviji je kot običajno odprto vsem pevske skupinam, ki lahko potrebna pojasnila in prijavnice dobijo na sedežih zgoraj omenjenih zvez.

TONE KRALJ NA GRADU DOBROVO

Na gradu Dobrovo je od letošnjega decembra pa do aprila prihodnjega leta odprta priložnostna razstava z naslovom *Grafičke Toneta Kralja. Med mladostjo in zrelostjo*. Razstavljena dela so vsa iz fonda Goriškega muzeja. Izbor del se omejuje na dve časovni obdobji, mladostna 20. leta in zrela 50. leta tega stoletja, tako da so že na prvi pogled vidne razlike, pa tudi nekatere stalnice. Toneta Kralja je že v času študija na praški akademiji zamakala religiozna motivika, poglobil pa se je tudi v bivanjske probleme človeštva. Skozi celo življenje je razodel socialni čut, saj je globoko čutil s ponižanimi, zelo rad pa se je tudi zagledal v svoj mladostni svet kmečke idilike, razpete med napori in veseljem. To izpričuje tudi lesorezni ciklus *Zemlja*, razstavljen na Dobrovem.

Razstava je na ogled po naslednjem urniku: vsak dan od 10. do 18. ure, ob ponedeljkih zaprto.

UREDNIŠTVO OBVEŠČA

Zaradi pomanjkanja prostora je izostalo nekaj prispevkov, ki so prišli na uredništvo. Bralcem in sodelavcem se opravičujemo.

POGOVOR Z NOVIMA NAČELNIKOMA SZSO-STŠ

CILJ: VZGOJA SAMOZAVESTNIH LJUDI

MATJAŽ RUSTJA

Mitja: Svojo skavtsko pot sem začel l. 1977, ko mi je oče v Marijanišču predstavil mojega prvega skavtskega voditelja. Po resnici povedano sem že prej od prvih let živel v skavtskih vrstah na taborih in sestankih pri nas doma, saj je bil moj voditelj in načelnik. Tako sem doživel celotno skavtsko formacijo od volčičev, izvidnikov, vodniške funkcije, noviciata in klana, pa vse do četovodstva, stegovodstva in današnjega načelnštva. Na tej poti sem opravil še vrsto tabornih šol in tečajev. Glede izvolitve si pri skavtih nihče ne pričakuje določene funkcije. Prvič, ker je skoraj nemogoče, da bi se več oseb potegovalo za odgovornejša mesta. Drugič pa, ker vsak od nas ve, kdaj je napočil trenutek, da sam, na osnovi svojih sposobnosti, prevzame določene funkcije in pri njih da čimveč od sebe.

Matejka: Pri 11 letih so me starši vpisali v organizacijo. Kljub začetnemu upiranju sem se pri skavtih kmalu dobro znašla, tako da sem skavtsko pot zavestno nadaljevala. Pred šestimi leti sem začela z vodenjem v veji izvidnikov in vodnic (11-16 let), letos jeseni pa sem prestopila v vejo naših najmlajših in prevzela vodenje skupine na Repentabru. Izvolitve nisem pričakovala in gotovo ni bila v mojih ambicijah, vsaj za letos ne. Mislim, da se nihče ne poteguje za od-

V središču Trsta, v ul. Risorta 3, deluje tržaški del Slovenske zamejske skavtske organizacije. Zobu časa, apatije in kritik kljubuje že nad 40 let, ker nudi članom rast s preprosto, a etično formulo vere, razumevanja do bližnjega, narodne osveščenosti in narave. Vsakoletni občni zbor SZSO-STŠ je bil v nedeljo, 5. oktobra, v Marijanišču na Opčinah. Na volitvah je ta dodelil načelniški funkciji Navihani antilopi (Matejki Bukavec, 24-letni študentki komunikologije) in Vztrajnemu bobru (Mitji Ozbiču, 27-letnemu diplomiranemu pravniku).

Rada sta pristala na pogovor, ki se je pričel s skoraj obveznim vprašanjem o njihovih začetkih na skavtski poti, ki ju je pripeljala do načelniškega mesta.

govornejša mesta, ki zahtevajo obenem več truda in časa, ampak bi najrajši vsak vodil čimboljše le svojo skupino. Predvsem, ker nismo plačani za to, kar delamo; obratno: poleg prostovoljnega dela dajemo denar za telefon, prevoze, poleg seveda članarine in tabornine.

Kako se počutita v načelniški obleki in kateri so vaši cilji na tej poti?

Pred nama sta to mesto zasledala Očarljiva levinja (Martina Grahonja) in Mogočni leopard (Teo Kralj), ki sta nam zapustila dobro utečeno pot in bi se jima na tem mestu tudi javno zahvalila za večdesetletno delo v skavtskih vrstah. Zato je bil prevzem načelnštva normalno dejanje. V Trstu lahko namreč računamo na sposobno, številčno in navdušeno skupino voditeljev, ki bi uspešno vodila SZSO-STŠ, tudi če bi midva stala križem rok. Cilje najinega načelnštva pa vidiva v ohranjanju navdušenja, v ustvarjanju medsebojnega zaupanja, v čim-

prejšnjem samostojnem delovanju krajevnih enot, v prenosu veje volčičev in veric (to je načelnica posebno poudarila, op.p.) in v krepitvi deželne vizije SZSO.

SZSO-STŠ je najštevilčnejša mladinska organizacija na Tržaškem. Kateri so njeni cilji?

Mitja: SZSO nudi vsem, ki si to želijo, prijateljsko okolje, kjer je vsak sprejet za to, kar je, in kjer se vsi trudijo, da bi še okrepili svoje pozitivne lastnosti. Pri tem lahko uživa v prekrasni naravi, pustolovščinah, pogovorih... Cilje pa določa 2. člen

Statuta: duhovno in telesno rast članov v skladne osebnosti, odgovorne člane družbe, zavedne Slovence, dosledne katoličane, poštene državljane in zveste pripadnike skavtske organizacije. Jasno je, da vzgajamo samozavestne ljudi, ki znajo razmišljati, posegati v družbo in jo spreminjati v pozitivnem smislu.

Matejka: Zase lahko povem, da sem se pri skavtih veliko naučila (ročne spretnosti, občudovati naravo, živeti v skupnosti...), posebno pa bi poudarila spoštovanje do bližnjega, naj bo to kdorkoli. V vsaki starostni veji uporabljamo različne metode

vzgoje. Naš vzgojni načrt predvideva za vsakega člana enotno osebno napredovanje: volčiči in verice se trudijo, da bi postali čim boljše s tem, da preko Kiplingove *Knjige o džungli* razumejo, kaj je prav in kaj ne. Pri izvidnikih in vodnicah je napredovanje začrtano preko pustolovščine, pri roverjih in popotnicah pa prek služenja v organizaciji in izven nje.

Še vsako ustanovo v zamejstvu pa tarejo težave; ali je tako tudi pri vas?

Matejka: Na nekaterih področjih primanjkuje voditeljev, tako da nekateri pokrivajo več kot eno funkcijo, vendar je spodbudno dejstvo, da prihaja iz naših dveh klanov vedno več mladih, ki se odločajo za vodenje. Veja V-V pa potrebuje novega zagona, saj je do sedaj delovala minimalno. V ta namen smo se konec oktobra nekatere voditeljice udeležile taborne šole italijanske skavtske organizacije v Barcisu, kjer so nam posredovali vzgojno metodo. To bomo prilagodili našim potrebam in upam, da bo tako tudi naša najmlajša veja docela zaživela.

Mitja: Imamo pa še druge neizpolnjene načrte. Med te spada večna ideja o formiranju skupine bivših članov oz. starejših skavtov, ki bi delovanju znotraj SZSO sledili in ga podpirali od zunaj in po potrebi, redno izhajanje mesečnika Jambor in njegovo preoblikovanje iz tržaškega glasila v list celotne SZSO, na deželni ravni pa predvsem prilagoditev Statuta iz leta 1986 novim razmeram v posameznih

starostnih vejah in oblikovanje deželne podobe SZSO.

Za zaključek bi kaj povedala o Jamboru, mesečniku tržaških skavtinj in skavtov; kaj menita o njem, katero vlogo ima ali pa katero bi moral imeti?

Matejka: Na Jambor sem precej navezana, ker sem od začetka svoje skavtske poti redno pisala vanj (čeprav danes nekoliko manj) in mi je bilo njegovo delovanje vedno pri srcu. V prejšnjih letih je doživljal močno krizo predvsem zaradi pomladitve uredništva; mislim pa, da je čas krize mimo. Rada bi zato pohvalila sedanjega uredniški odbor, ki si prizadeva, da bi Jambor izhajal redno in čimboljše. Naloga, ki si jo je zadalo mlado uredništvo, je precej zahtevna, vendar so vsi polni navdušenja in imam zato polno zaupanja vanje.

Mitja: Kot sem že povedal, se pripravljamo, da bi Jambor prevzel vlogo glasila SZSO, potem ko je pred leti zamrla goriška Planika. Pri tem seveda iščemo goriške člane uredništva, ki lahko edini zagotavljajo njegovo širitev tudi na Goriško. Naj še omenim, da je mesto odgovornega urednika prevzel Mirni jelen (Andrej Maver), s tem je nadomestil Visokega jastreba (Marka Tavčarja), ki je bil skoraj 20 let steber Jambora (glasilo namreč izhaja od leta 1970) in mu je tudi zadnja leta kljub delovnim obveznostim zvesto stal ob strani.

Hvala lepa za pogovor.

Vedno Vam bližji.

CENJENE ČLANE IN STRANKE VABIMO NA
SLAVNOSTNO OTVORITEV NOVE PODRUŽNICE
PRI DOMJU DNE 20. DECEMBRA 1997 OB 11.30.

Sedaj tudi pri

DOMJU,

da Ti še bolj pomagamo pri Tvojem poslovanju.

**ZADRUŽNA KRAŠKA
BANKA**

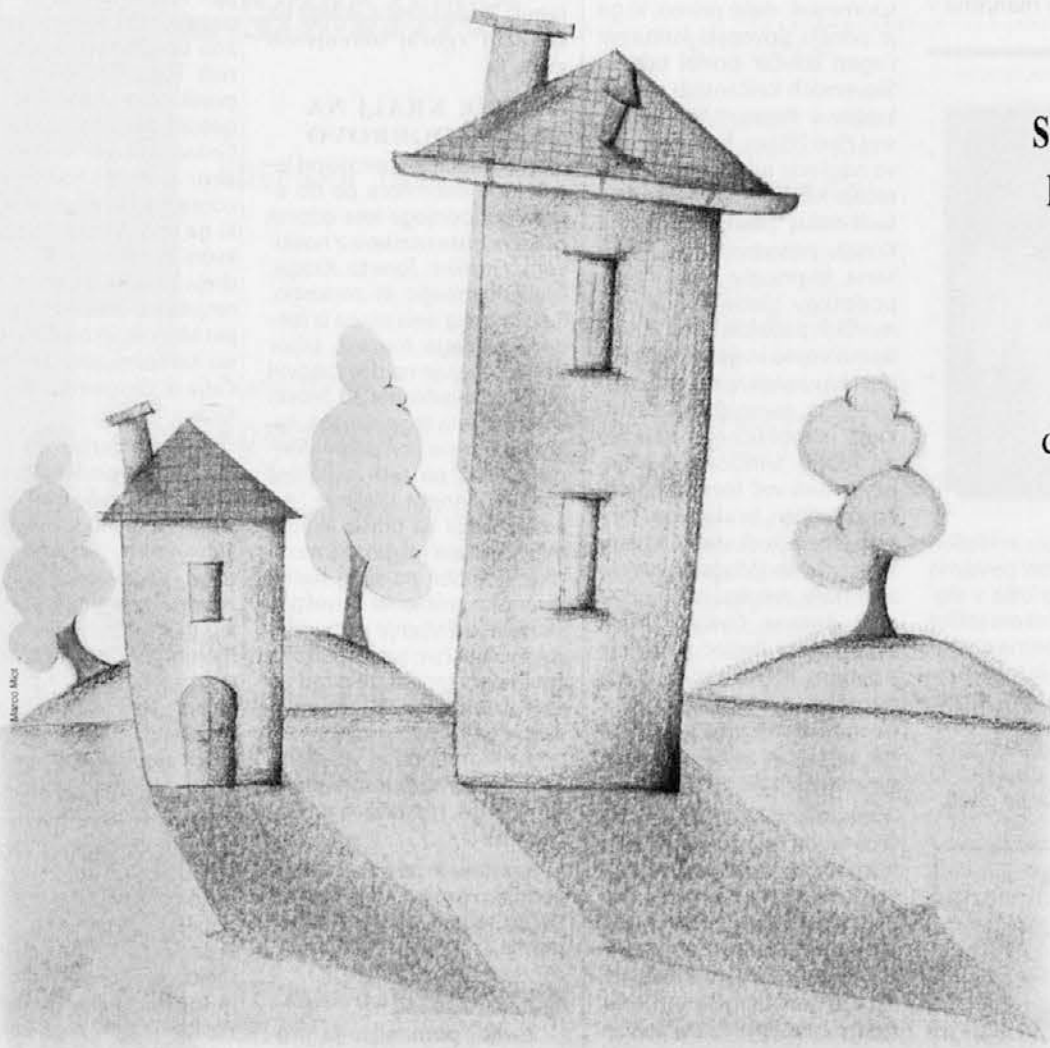
TVOJA DOMAČA BANKA

Sedež:

Općine - Ul. Ricreatorio, 2 • Tel. 040/21491

Podružnice:

Trst - Trg Libertà, 5
Nabrežina - Trg sv. Roka, 106
Sesljan - Sesljan, 44
Bazovica - Ul. Gruden, 23
Dolina - Domjo, 38

PROSLAVA 50-LETNICE SVK V TRSTU

PRAZNIK DOBROTE, LJUBEZNI IN SOLIDARNOSTI

IVAN ŽERJAL

Tako bi lahko označili proslavo 50-letnice delovanja Slovenske Vincencijeve konference v Trstu, ki je bila v ponedeljek, 15. decembra.

Spominske maše pri Novem sv. Antonu in slavnostne proslave v Peterlinovi dvorani se je udeležilo res veliko število članic in članov ter prijateljev SVK in vidnih osebnosti iz sveta politike, kulture in Cerkev. Mašo je daroval tržaški škof Evgen Ravignani ob somaševanju delegata za slovenske vernike msgr. Franca Vončina in številnih duhovnikov. Škof je v homiliji poudaril načela in vodila Vincencijeve konference: to so obzirna dobrot, ljubezen, solidarnost ter pomoč bolnim, ostarelim in osamljenim.

Maši je sledila slavnostna proslava v Peterlinovi dvorani (na sliki). Po uvodnem petju ženske vokalne skupine Musica noster amor in pozdravu predsednice SVK prof. Laure Abrami je Srečka Tul podala oris zgodovine Vincencijeve konference (v Trstu so jo ustanovili v slovenskem Klubu akademičark 8. januarja 1947), psiholog dr. Danilo Sedmak je spregovoril o delovanju Kluba prijateljstva,

lazarist Peter Žakelj pa o zgodovini in delovanju Vincencijeve konference dobrote v Sloveniji. Prisotne je pozdravil tudi škof Ravignani. Omembe vreden je bil zlasti poseg dr. Sedmaka, ki je opozoril na potrebe ostarelih in osamljenih oseb, ki jih je v Trstu zelo veliko. Pomagati jim je treba, da se zopet vključijo v družbo, saj človek potrebuje človeka. Zato so leta 1989 skupaj z ostalimi slovenskimi dobrodelnimi organizacijama, Slovenskim dobrodelnim društvom in Slovenskim karitativnim društvom, ustanovili Klub prijateljstva, ki združuje starejše slovenske občane.

Na proslavi so podelili spominske kolajne nekaterim dolgoletnim sodelavcem iz kolonije in se spomnili pokojnih zaslužnih članov. Spominske kolajne so prejeli: Dominik Hvalič, Rozalija Zerbo Vertovec, Anica Pregarž Scherl,

Fani Rojc, Anton Kostnapfel, inž. Aldo Stefančič, Srečka Tul in dr. Moreno Vertovec. Spominske pergamente pa so prejeli sorodniki pokojnih članov in članic Kristine Bisanzi, Milice Cerkvenič Abrami, Marije Glavič Slama, Andrejine Maver Perčič, Rože Stefančič, Rozalije Stefanovič, Rafaela Tomadin, Antonije Vodičar, Silvestre Vremec, Milke Hvala, msgr. Janka Kramarič, msgr. Nataleja Silvanija, msgr. Lojzeta Škerla, Arturja Koshute, Zore Piščanc, Viktorja Prašnika in msgr. dr. Rudolfa Klinca.

Na koncu tega skromnega poročila pa naj grede Slovenski Vincencijevi konferenci, predvsem pa njeni predsednici prof. Abramovi, tople čestitke ob tem pomembnem jubileju tudi s strani uredništva našega časopisa.

ED

V NABREŽINI ZELO
USPEŠNA POBUDA

RAZSTAVO "KAMEN" OBISKALO SKORAJ DVA TISOČ LJUDI!

Pri Slovenskem kulturnem društvu Igo Gruden so lahko spet nadvse zadovoljni z izrednim uspehom, ki ga je imela tudi 6. izvedba razstave kamnitih izdelkov Kamen. Marmornate eksponate si je namreč v petih dneh ogledalo skoraj dva tisoč ljudi, ki so lahko občudovali posamezne predmete - delo domačih kamnosekov pa tudi obrtnikov, ki so prišli od drugod iz severne Italije in sosednje Slovenije.

Nikoli kot letos niso še prišli tako do izraza tudi pretesni prostori župnijske dvorane sv. Roka v Nabrežini, saj je v njej razstavljal trideseterica umetnikov in obrtnikov, med katerimi je eno celo steno zasedla na pol kamnita Pupisova kuhinja. Novozvoljeni nabrežinski župan Vocci pa je obljubil, da bodo v kratkem odprli prenovljeno rojstno hišo pesnika Iga Grudna, kjer naj bi ta posrečena zamisel dobila svoj dokončni dostojni prostor.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

VOŠČI VSEM
VESEL BOŽIČ
IN SREČNO 1998DO 24. T.M. TUDI V NEDELJO IN PONEDELJEK
VAM NUDIMO PROMOCIJO SLOVENSKE KNJIGE

MIKOLJ

Urarna - Zlatarna
... od leta 1925Trst - Campo S. Giacomo 3
Tel. 7606483

PRISCO

ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA

TRST Trg Goldoni 11
Campo S. Giacomo 3

TURISTIČNI URAD

AURORA

GAGGI

ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA

TRST - Ul. Roma 10 - tel. 368440
Urniki: 9.-19. NONSTOPGold Market
ZLATARNAUL. MAZZINI 9/E
TRST
TEL. 371075Cvetice Savina
cvetice za
vsako priložnostTRST - Istrska ulica 10
Tel. 763856

Dragulji

malalan

OPČINE - NARODNA UL. 28, TEL. 211465

fernando

OBUTVE IN TORBICE

POVRNJENA TAKSA IVA
TAX FREE

TRST - Ul. Coroneo 7

optika malalan

OPČINE
Narodna ul. 47Banca Agricola
Mantovana

Dr. STOJAN PAHOR

☎ 040/371019
TRST - Foro Ulpiano 3

CHRISTINE

OBLEKE IN OBUTVE
TAX FREE

Vošči osem vesele praznike

TRST - BORZNI TRG 15, TEL. 366212

FIORI • CVETLICE
MaraUl. I. Gruden 48
Bazovica
Tel. 226517Pot
v
varen pristanUNIPOL
ASSICURAZIONI

Dr. STOJAN PAHOR

☎ 040/371019
TRST - Foro Ulpiano 3

ŽENSKA MODNA KONFEKCIJA

Te.Re
MODE

OPČINE - Narodna ulica 47

11

ČETRTEK
18. DECEMBER
1997

SLOVESNOST V SEJNI DVORANI
TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETAARHITEKT PODRECCA
PREJEL "ZLATEGA
SVETEGA JUSTA"

V petek, 12. decembra, so v dvorani občinskega sveta v Trstu podelili nagrado *Zlati sveti Just* arhitektu Borisu Podrecci. Nagrado v obliki kipca (delo kiparja Tristana Albertija) je Podrecci izročil predsednik Združenja kronistov Giorgio Cesare. Ob tej priložnosti so tudi podelili priznanji časnikarju tržaškega dnevnika *Il Piccolo* Silviu Maranzani in tržaškemu prefektu Micheleju De Feisu.

Petkove slovesnosti se je udeležilo veliko predstavnikov oblasti, predvsem pa časnikarjev ter Podreccovih kolegov, sorodnikov in prijateljev. Tržaški župan Riccardo Illy je v svojem posegu poudaril srednjeevropskost Trsta, ki jo v svoji osebi združuje arh. Podrecca, in pomen načrtov arhitektonske preosnove tržaškega mesta. Deželni odbornik Cristiano Degano je dejal, da ima Trst danes priložnost, da izkoristi svojo središčnost v času, ko se Evropska unija širi v srednjo in vzhodno Evropo. To je poudaril tudi Giorgio Cesare, ki je med drugim dejal, da mora Trst gledati na prihodnost, ne pa na preteklost. Potrebno je tudi, je še dejal Cesare, da se po padcu berlinskega zidu prepreči po-

novna vzpostavitev raznih zidov na krajevni ravni.

Slavljenec arh. Boris Podrecca je v svojem govoru med drugim dejal, da Trst nima še konkretnega načrta za arhitektonsko revitalizacijo. Tržaško mesto bi si moralo izdelati novo podobo, ki bi ustrezala že prisotni kakovosti. Dalje je podčrtal svojo navezanost na tržaško mesto in na Kras. Trst je zanj simbol raznolikosti. Nagrado *Zlati sveti Just* pa posveča številnim znanim in manj znanim osebnostim, s pomočjo katerih se je izoblikoval, v prvi vrsti Avgustu Černigoju.

IŽ

BOŽIČNICA ZADRUŽNIH
BANK V ZGONIKU

V športno-kulturnem centru v Zgoniku je bila v soboto, 13. t.m., božičnica deželne zveze Zadrugnih bank in rekreativnega krožka C.R.A.L., ki jo je priredila Zadrugna kraška banka v sodelovanju z Zadrugnim kreditnim bankama iz Doberdoba in Sovodenj.

V zgonski telovadnici se je zbralo res veliko ljudi, uslužbencev Zadrugnih bank; ti so s seboj pripeljali otroke, ki jih je bogato obdaril sv. Miklavž. Spored božičnice ZB je bil zelo pester: nastopili so mala pevka Ylenia Zobec, klepetulji Vanca in Tonca, čarodej Vikij in Šolski pihalni orkester godbe iz Ricmanj pod vodstvom prof. Marina Marsiča.

Zbrani množici otrok in odraslih sta spregovorila predsednik deželne zveze Zadrugnih bank Del Negro in predsednik ZKB Pavel Milič. Svoj pozdrav sta prinesla tudi županja občine Zgonik Tamara Blažina in župnik dr. Jože Markuža.

Na božičnici so tudi predstavili pobudo Overland pro Andes, ki jo prireja vseh 600 Zadrugnih bank v Italiji in je namenjena nabiranju sredstev v dobrodelne namene za potrebne otroke v Južni Ameriki. Do februarja je mogoče nakazati prispevek za revne otroke ameriške celine na poseben tekoči račun (št. 00/230/0023983, ABI 8000, CAB 3200, naslov Credi-

to Cooperativo UNICEF, CISCRA, OVERLAND - ICCREA, Ul. Torino 146 - Rim) pri okenjih Zadrugnih bank, ki pa so vsekakor odprle tudi posebno stran na internetu (<http://www.bcc.it>), preko katere je tudi mogoče nakazati prispevke.

PREDSTAVITEV
NOVE KNJIGE
DR. EGIDIJA VRŠAJA

V Prosvetnem domu na Opčinah so v torek, 16. t.m., predstavili novo knjigo dr. Egidija Vršaja o srednji Evropi in novi italijanski vzhodni politiki. O knjigi je spregovoril prof. Alberto Gasparini, ob tej priložnosti pa je bila tudi okrogla miza o gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in Italijo. Na njej sta govorila ravnatelj SDGZ Vojko Kocjančič in Giorgio Rossetti, podpredsednik združenja *Dialoghi europei*.

NOVA PODRUŽNICA
ZADRUŽNE KRAŠKE
BANKE PRI DOMJU

V soboto, 20. t.m., bodo pri Domju ob 11.30 odpri novo podružnico ZKB. Odprtje nove podružnice je dokaz dobrega stanja in razvoja sedaj najpomembnejšega slovenskega denarnega voda v Italiji.

"SLOVENSKI BOŽIČ"
NA OPČINAH

ADA MARKON

Božični prazniki se bližajo z naglimi koraki, praznovanja ob 375-letnici župnije sv. Jerneja pa gredo h koncu. Ne bomo spet naštevati vseh pobud, ki smo jih načrtovali in uspešno izpeljali v tem letu. Zaključek pa bo nadvse slovesen. Na sam Božič bodo vsi zbori, ki delujejo na območju openske župnije, predstavili kantato Matije Tomca *Slovenski Božič*.

CPZ sv. Jernej, tercet *Ver la-etum*, oba zbora Tabor, vokalna skupina Resonet, pevke in pevci Vesele pomladi, zbor Sv. Florijan od Banov in Višava s Ferlugov že več kot dva meseca skrbno vadijo pod vodstvom svojih zborovodij. Skupne vaje imamo s prof. Jankom Banom. Njegova strokovnost, pripravljenost, ne nazadnje duhovitost dajejo tem pripravam poseben pečat, saj se celo čisto preprosta vokalna vaja spremeni v pravi užitek. Pevcev je čez sto, na vrsti so zdaj le še skupne vaje v cerkvi s solisti, ob spremljavi orgel in flaut. Ob tako množični postavitvi scenografija pravzaprav ne bi bila potrebna. Vendar brez jaslac tudi ne gre. V stilizirani obliki jih bo izdelala skupina otrok pod mentorstvom prof. Jasne Merku.

Kaj pa kantata sama? Skladatelj Matija Tomc jo je uglasbil na podlagi narodnih nape-

vov. Tonalitete so različne, z njo se spreminja tudi vzdušje, zdaj veselo, pa spet sočutno ali slovesno. Božič je že sam po sebi tak praznik, ko človeka prevzamejo najrazličnejši občutki. Glasba jih le še oplemeniti, slovenski božični napevi pa v svoji preprostosti - ali morda prav zaradi nje - sežejo ljudem do srca.

Pričakujemo vas torej za Božič ob 17. uri v openski župnijski cerkvi. Program je bogat: že omenjena kantata *Slovenski Božič* v drugem delu, v prvem delu pa bo vsak zbor zapel po eno pesem pod vodstvom svojih zborovodij. Brez dvoma bo ta koncert obogatil naše in vaše božične praznike. Ponovili ga bomo 6. januarja, na praznik Gospodovega razglasenja, kantato pa še 11. januarja v stolnici sv. Justa in 19. januarja v Novi Gorici.

1995-1997

DRAGI SILVO!

Vedno se te spominjajo
Sandra, Milojka z
družino in Peter z Majo.

14. decembra 1997 -
obletnica

najboljšimi željami za srečen božič in uspehov polno novo leto.

nuova banca di credito di trieste
nova tržaška kreditna banka

TRŽAŠKA KRONIKA

OBVESTILA

ŽUPNIJA SV. JERNEJA na Opčinah vabi vse domače likovne ustvarjalce k sodelovanju pri postavitvi razstave na temo: *Božična skrivnost*. Za informacije pokličite na telefonsko številko 211276 vsak dan (razen nedelje) od 19.30 do 20.30.

PRIDI S KLAPO na Dobrodelni ples, ki ga organizirajo skupina Shalom, Slovenski kulturni klub, Mladi v odkrivanje skupnih poti in SZSO. V soboto, 20. decembra, v dvorani v ulici Brandesia 27 od 20. ure dalje. Igrali bodo *Floating Points*.

PD MAČKOJJE vabi v nedeljo, 21. decembra, na predbožično prireditev *V pričakovanju...* Gosta večera bosta trobilna skupina s Proseka ter oktet *Odmevi*. Nastopil bo tudi domači MePZ Mačkolje. Duhovno misel bo podal župnik g. Rafael Slejko ob 17. uri v Srenjski hiši v Mačkoljah. Zbrani prispevki večera gredo v dobrodelne namene bolnemu otroku iz Kopra. Vabljeni!

DRUŠTVO SLOVENSKE izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 22. decembra, ob 20.30 na sklepni večer v tem letu, na katerem bo duhovno božično misel za bližajoče se praznike podal rodiški župnik g. Milan Pregelj.

SLOVENSKA GLASBENA šola - Koncertna pobuda in slovenska rojanska župnijska skupnost vabita na koncert božičnih pesmi v petek, 26. t.m., v župnijsko cerkev v Rojanu. Pel bo Tržaški oktet.

OTROŠKI ZBOR Ladjica, Dekliški zbor Devin in zbor Fantje izpod Grmade vabijo na koncert božičnih pesmi, ki bo v petek, 26. t.m., ob 17. uri v cerkvi v Štivanu.

ZNAMKE VSEH VRST IN RABLJENE TELEFONSKE KARTICE!

Prisrčno se zahvaljujem vsem, ki so doslej sodelovali z mano pri zbiranju znamk za misijone. Še vedno se ta akcija nadaljuje, zato se še enkrat priporočam vsem tistim, ki bi radi na ta način pomagali našim skrbnim misijonarjem. Ob tej priložnosti želim vsem blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1998! - Franc Saksida, Ul. Biasoletto 125, 34142 Trst

DAROVİ

ZA NOVI glas: Janko Jazbec 50.000.

OB STOLETNICI rojstva očeta in moža Romana darujeta hčerka Marija Bizjak in žena 100.000 lir za odsek Slovenske Vincencijeve konf. pri Sv. Ivanu v Trstu.

ZA MARIJIN dom v ul. Risorta 3 v Trstu: Amelija Pangos ob 1. obletnici smrti moža Leopolda 50.000.

ZA CERKVENI pevski zbor od Novega sv. Antona: družina Švab 50.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: Meri B. 50.000.

ČESTITKE

Na fakulteti za politične vede je z odliko diplomirala **dr. Vida Valenčič**. Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Novega glasa.

ŽUPNIJA SV. JERNEJA - OPČINE IN MePZ SV. JERNEJ - OPČINE
v sodelovanju s
SLOVENSKO PROSVETO - TRST

vabita na BOŽIČNI KONCERT

OB 375-LETNICI OPENSKE ŽUPNIJE,

ki bo na Božič, **25. decembra 1997, ob 17. uri** v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah.

Božične pesmi in kantato Slovenski Božič, ki jo je po narodnih napevih uglasbil znani slovenski skladatelj Matija Tomc, bodo izvajali vsi zbori, ki delujejo na območju openske župnije.

Ponovitev koncerta bo v torek, **6. januarja 1998**, na Gospodovo razglasenje **ob 17. uri** v naši župnijski cerkvi.

TOPLO VABLJENI!

V BOŽIČNEM ČASU BODO V NABREŽINI NASLEDNJE PRIREDITVE:

- **od 25. decembra do 6. januarja 1998** bo tradicionalna razstava božičnih motivov, jaslic iz raznih krajev ter razstava slik (Raza, Cernet, Lupinc) v župnijski dvorani vsak dan v večernih urah;

- **v nedeljo, 28. decembra, bo ob 16. uri** v cerkvi vsakoletna revija božičnih pesmi. Nastopata: znani trio Musica noster amor in mešani zbor R.M. Rilke. Sledijo govor, nagrade za družinske jaslice in blagoslov.

POLNOČNICE NA TRŽAŠKEM

Ob 21. uri: Novi sv. Anton.
Ob 22. uri: Rojan, Sv. Vincencij, Škedenj. **Ob 22.15:** Sv. Jakob. **Ob 24. uri:** Sv. Ivan (stara cerkva). Polnočnice v okoliških župnijah bodo vse ob 24. uri. Radio Trst A bo prenašal polnočnico iz župnijske cerkve sv. Marije Magdalene v Bazovici.

CASA DEL DETERSIVO

COMSTAR

M. Comino & M. Starc

OPČINE - Narodna ul. 28

RADIJSKI ODER

MARSOVČKI, ki smo preteklo nedeljo prihajali k Vam NA OBISK(U),

smo se morali vrniti na Mars zaradi težav z vesoljsko stražo. Vsem otrokom in staršem, ki so se želeli srečati z nami, se za neljubi dogodek opravičujemo in naznanjamo, da se bomo ponovno spustili na Zemljo

v nedeljo, 21. decembra 1997, ob 17. uri.

Kraj neposrednega srečanja bo v Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27.

TOKRAT ZARES! VABLJENI!

Vera
Vera Stopper

Cvetje za vsako priložnost

Ul. S. Spiridione 12/A - Trst
tel. 040/763707 - mobitel 0337/535204

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'

Parfait, mousse in hladne torte

Čokoladni izdelki vseh vrst

Nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH

OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 213055

Cremcaffè

želi svojim cenjenim strankam
VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO

MESNICA
PURIC LUCIJAN

TRST - V.le Miramare 117/1
Tel. 410020

SADJE - ZELENJAVA - BIO HRANA

SELF-SERVICE KATJA

Katja Fabrizi

URNIK NON STOP

OPČINE - Narodna ulica 46, tel. 211092

Bar-Buffer-Pizzeria

»RINO«

Korošec M. & Kuzmic D.

ZAPRTO OB NEDELJAH

OPČINE - Narodna ul. 65, tel. 213821

PEKARNA SOSIČ

OPČINE - Proseška 10

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS

KEMIJA
FARMACEVTIKA

BIOPRIMA

TRST - Ul. del Lavatoio 4
Tel. 365424
Telex 461012
Telefax 363918

Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO«

Debenjak Nada in Fabrizi Erino

PIZZE TUDI ZA KOSILO

PEČ NA DRVA

OPČINE - Proseška ul. 35, tel. 211629

praznjenje greznic in
čistilnih naprav, čiščenje
odtočnih kanalov
z vodnim pritiskom,
vzdrževanje in popravila
čistilnih naprav

OPČINE - Ul. delle Peonie 3
Tel. 211336 - 213592
Fax 214802

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124, tel. 200122

MESNICA

Crispini Mauro

NOVOST

PIŠČANCI NA ŽARU

OPČINE - Narodna ul. 69, tel. 211079

nuova Tecnoutensili SAS

Tretjak Norma & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. 212397

PODJETJE

Koršč

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesel Božič in srečno novo leto

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 54390

JESENSKI PRAZNIK V SLOVENSKEM ŠOLSKEM SREDIŠČU

HARJET DORNIK

V sredo, 10. decembra, čim je deževno vreme malo popustilo, je v središču slovenskih višjih srednjih šol potekalo jesensko praznovanje, s katerim smo odgovorni želeli obeležiti zaključek prve faze večletnega načrta *Šola v zelenju*, ki so ga vsi zavodi v središču osvojili z letošnjim šolskim letom. Po glavnem odmoru so se dijaki porazdelili po zelenih površinah okoli šolskih stavb in pod vodstvom referentov za okolje in profesorjev posadili približno trideset različnih vrst, ki so jih za ta dan v glavnem sami prinesli. S temi vrstami šteje naša rastlinska združba že nad sto različnih primerkov. Dijaki so tudi uredili lesene opornike za večje rastline in tla okrog njih, natrpali večje luknje ob stavbah in v njih ter očistili travnike raznih smeti. Za konec so dijaki pedagoškega liceja pod vodstvom prof. Danje Bregant privezali na vsako rastlino listek s tremi znanstvenimi imeni vrste: slovenskim, italijanskim in latinskim. S tem je pobuda uradno zadobila obseg pravega botaničnega vrta, kjer lahko obiskovalec takoj dobi podatek o tem, katero rastlinsko vrsto ima pred seboj. Sledila je preprosta zakuška, ki je poudarila tudi pomembno združevalno razsežnost načrta, saj so se v raznih delovnih trenutkih zblíževale v mešanih skupinah najrazličnejše osebe v središču. Mimogrede smo si lahko ogle-

dali še fotografske posnetke teh skupin med delom za vrt.

S tem je torej jesenska faza načrta mimo. Glede na končne dosežke jo referenti ocenjujejo kot zelo uspešno. V začetku smo upali le na nekaj dreves in še zdaleč si nismo predstavljali, da bo pred Božičem njihovo število tolikšno. V tem uvodnem delu je bila naša pozornost usmerjena predvsem na načrtovanje in zasaditev večjih in manjših dreves. Zdaj stoji pred zavodom I. Cankar 19 dreves, okoli drugih kril z grmovnicami vred pa več kot 80 rastlin. Darovalcem večjih dreves, ki smo jih že omenili v prejšnjem zapisu, so se medtem pridružili še podjetnik Hadrijan Corsi, ravnateljica Majda Sfiligoi Corsi, gospa Vera Nanut, odvetnik Damijan Terpin, Saša in Mitja Primosić, Katoliška knjigarna, podjetji Dike in Microsys, gostišče La Subida in sovedenjska Zadruga kreditna banka. Tudi njim se v imenu celotne skupnosti, ki dela in se uči v centru, iskreno zahvaljujemo.

OTROŠKI ZBOR VESELJAKI IZ DOBERDOBA NA ZGOŠČENKI

Božič je že pred durmi in, če niste še nakupili vseh daril, imate sedaj priložnost si privoščiti nakup čisto sveže plošče otroškega pevskega zbora Veseljaki iz Doberdoba. Uradna predstavitev posnetka bo v torek, 23. t.m., ob 17.30 v komorni dvorani Kulturnega centra Bratuž. V januarju bo pa izšla še kaseta. Pod temperamantnim vodstvom pevovodkinje Lucije Lavrenčič so otroci iz Doberdoba, okoliških zaselkov in z Laškega naštudirali čez dvajset pesmi in jih posneli na zgoščenko. Tako jim bo ta glasbeni trud ostal v trajnem spominu, a seveda jim bo tudi v veliko veselje in ponos, nam pa v užitek. Plošča vsebuje narodne, slovenske in tuje umetne pesmi ter priredbe znanih skladbic. Ob klavirski spremljavi Zulejke Devetak in orf instrumentov (priredbe le-teh je pripravila dirigentka Lucija), ki jih igrajo gojenci SCGV E. Komel iz Doberdoba, bomo poslušali pesmice, ki nas bodo popeljale od mrzle, zasnežene zime, preko cvetoče pomladi in toplega poletja, do dobrodušne zlate jeseni. Izdajo plošče je omogočil SCGV Emil Komel, zanj pa so prispevali ZSKP iz Gorice, Zveza cerkvenih pevskih zborov, goriška Kmečka banka in društvo Hrast iz Doberdoba. Dobili jo boste lahko v Katoliški knjigarni na Travniku in na šoli Komel.

Do sedaj je bil doberdobski otroški zbor skupaj z drugimi dvajsetimi otroškimi in mladinskimi zbori s Primorskega posnet le na CD zgoščenci *Naša pomlad*, ki je izšla ob 25-letnici istoimenske revije. Posnetek je z gala koncerta, ki je bil pred dvema letoma v novogoriškem Kulturnem domu. Nanj so bili mladi doberdobski pevci povabljeni kot najboljši otroški zbor iz Goriške.

IK

budin

TISKARNA

34170 GORICA - Riva Piazzutta 18
Tel. / Fax 531676 - E-mail: budin@mail.seta.it

ŠULIGOJ

Ul. Carducci 49 - GORICA

1897-1997
Posebne ugodnosti
ob
100-letnici

BERTOLINI

Specializirani
živilski center
...z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas v
Mošu pri Gorici.

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost,
strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

TRŽIČ - Corso del Popolo 28, tel. (0481) 410674

Vesel Božič in srečno novo leto 1998 želi

Meri Kosić

Velika izbira torbic, dežnikov in
raznovrstnih kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. (0481) 33790

G

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 22116 - fax 22079

KOSIČ

K2SPORT

Raštel 19
Tel. (0481) 531884
Fax 534470

TRGOVINE OBUTVE

Raštel 7
Tel. (0481) 535162
K2 - Ul. Oberdan 7
Tel. (0481) 535520

OTROŠKA OBUTEV

Raštel 8
Tel. (0481) 33465

V središču Gorice - nasproti Katoliške knjigarne

URARNA IN ZLATARNA

Lo Scrigno

Vam nudi vse po najugodnejših cenah.
Na izbiro so Vam ure znamk

SECTOR

SPORT WATCHES

z dvoletno
garancijo

CADET

CASIO

CITIZEN

RAYMOND WEIL

SEIKO

Neposredno po tovarniških cenah zlati in srebrni
izdelki znamenitih vičentinskih delavnic,
lasten laboratorij in tudi takojšnje graviranje

GORICA - ul. Arcivescovado 3 in 7 - tel. 534633

TRGOVINA JESTVIN

Maraž - Škarabot

Gorica, Placuta 13

RESTAVRACIJA

Vogrič

Vuči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in v matični
domovini vesel Božič in
srečno novo leto 1998

ŠTEVERJAN - Klanec 23,
tel. (0481) 884095

Zaprto ob torkih in sredo

Roman bar

Roman Cotič

voči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travniki, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

VIATORI

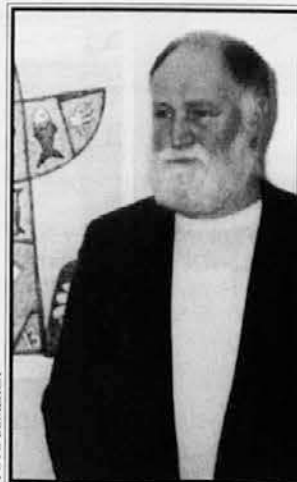
Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse,
kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih
družinskega in društvenega značaja, lahko dobite
v največji izbiri v naših goriških prodajalnah

GORICA - Tel. 520905

POEZIJA SLOVENSKE DUŠE V RISBAH PAVLETA MEDVEŠČKA

Kdor si je pred tremi leti ogledal obširno retrospektivno razstavo na gradu Kromberk, je lahko v Pavletu Medveščku spoznal izrednega ustvarjalca. V več kot štiri desetletja dolgi prisotnosti na likovnem prizorišču je za svoje ustvarjalno delo uporabil najrazličnejša izrazna sredstva: risbo, grafiko, knjižno ilustracijo, opremo, uporabno grafiko in ne nazadnje pisano besedo. Možnost, da se vnovič seznanimo vsaj z delom obširnega Medveščkovskega opusa, nam nudi galerija Ars v Katoliški knjigarni, kjer so v petek, 12. t.m., odprli razstavo umetnikovih del. O likovnem ustvarjanju Pavleta Medveščka je spregovorila umetnostna zgodovinarica Maja Jerman-Bratec, večer pa je uveljavil baritonist Martin Srebrnič, ki je ob klavirski spremljavi Valentine Pavio zapel Satterjev samospev Naša zvezda.

Gledalcu, ki vstopi v razstavne prostore galerije Ars, se pred očmi razgrne umetniški svet Pavleta Medveščka. Ta je zaznamovan s fantastičnimi prvinami, katerih temelje moramo iskati v ljudskem likovnem izročilu, ki jih umetnik spretno vnaša v svojo likovno govorico. Kot velik poznavalec tako materialne kot kulturne dediščine primorskega prostora zna elemente že zdavnaj pozabljene ljudske tradicije ponovno ovrednotiti in obogatiti z novo pomensko vred-

nostjo. Z njihovo pomočjo nam umetnik poustvari svoj notranji svet, intimno navezanost na kraje, ljudi, običaje. Tokrat se nam predstavlja s enaindvajsetimi velikimi koloriranimi risbami, ki so sad, kot je sam avtor povedal, čisto intimnega ustvarjalnega dela. Čeprav smo si nekatera dela lahko že ogledali na gradu Kromberk, se nam pričujoči izbor predstavlja kot zanimiva pripoved umetnika, ki je tesno povezan s primorsko zemljo. Razstava, ki je na ogled do 10. januarja 1998 po umiku knjigarne, razkriva tenkočutnega umetnika, ki nam s pomočjo osebnih, hitro razpoznavnih po- etike ponuja drugačen pogled na to, kar nas obdaja, in kreativen odnos do bogate kulturne dediščine.

— IFŽ

SKUPINA AKORD V PRIMIERU

Na začetku decembra je bila moška skupina Akord iz Podgore gost kulturnega krožka iz Sirorja pri Primieru v pokrajini Trento. V tem kraju že skoraj deset let prebiva z družino rojak iz Steverjana David Pintar, po poklicu bolničar, ki pa je tudi znan kot slikar. Kot zaveden Slovenec je že poskrbel, da je v preteklosti ta ali ona slovenska skupina pripeljala našo besedo in pesem v to prelepo dolino. Skupina Akord je pod vodstvom dr. Mirka Špacapana sodelovala najprej pri maši, nato pa pred oltarjem zapela vrsto slovenskih in seveda "alpskih" pesmi, ki so v teh krajih zelo poznane. Naši pevci so se v teh letih izurili prav v izvajanju le-teh, saj jih po splošnem mnenju pojejo bolj od samih "alpskih" zborov. Občinstvo se je kar čudilo, kako more samo osem pevcev tako napolniti koncertni prostor.

Po ogledu počitniškega bisera S. Martino di Castrozza so naši "akordovci" zapeli še na ulicah v Sirorju, ki so jih napolnjevali radovedni obiskovalci tržnic. Priljubljenemu Davidu, ki jih je tako lepo sprejel, pa so naši pevci obljubili, da mu bodo zapeli v čast, ko se mu bodo odprla vrata osebne razstave v galeriji Katoliške knjigarnice v Gorici.

BOŽIČNO SREČANJE V ŠTANDREŽU

Štandreška rajonska konzultacija, župnija, društva, OŠ F. Erjavca in vrtec prireajo v nedeljo, 21. t.m., božično srečanje na temo miru in prijateljstva. Ob 15. uri v župnijski cerkvi nastop štandreške osnovne šole in vrtca ter zborov društev Štandrež in Župančič. Program se bo sklenil s pesmijo Sveta noč, ki jo bodo zapeli vsi sodelujoči. Na trgu pred cerkvijo bo nato družabno srečanje s tradicionalnimi božičnimi slaščicami in pijačo. V soboto, 20. t.m., bodo štandreški otroci obiskali najstarejše vaščane in jim voščili ob praznikih. Na začetku januarja bo po vasi in okolici baklada. Darovi in prispevki, ki jih bomo zbrali na teh prireditvah, bodo šli v dobre namene.

ŠTANDREŠKI PRAZNIKI

Letos je župnija sv. Andreja v Štandrežu obogatila praznovanje zavetnika s podelitvijo sv. birne dvajsetim odrasajočim. Ves teden pred 30. novembrom so se župljani zbirali k večerni maši. Različni slovenski duhovniki so vernikom osvetljevali vsebino blagov. V tednu priprave so stekle verske in materialne akcije. V sredo je bilo srečanje župnijskih svetov, v četrtek dobro obiskano spokorno bogoslužje in spoved, v petek spovedovanje za ostale vernike. Cerkev je, osvetljena z novo električno napeljavo, v nedeljo sprejela nadškofa in veliko vernikov. Nadpastir je govoril o pomenu adventa, bližajočega se 3. tisočletja, o sv. Andreju in o zakramentu Sv. Duha. Praznični dan se je končal pri večernicah in nato pri igri v župnijskem domu.

Gostilna «FRANC»

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah

GOSTILNA KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredo

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. (0481) 884248

Gostilna pri Mirkotu

Al ponte del Calvario

Zaprto ob torkih zvečer in sredo cel dan
Urniki: 9.-15., 18.-24. Tel. (0481) 534428
Rezervacije za Božič in Silvestrovo

GROJNA - VALLONE DELLE ACQUE 2

RESTAVRACIJA NANUT

Zaprto ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. (0481) 21168

GOSTILNA

»Pri Mirotu« (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 882017

GOSTILNA

FRANC PODVERŠIČ

GORICA - Ul. Brigata Pavia 61
Tel. 530518

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 60531

Vesel Božič

in srečno novo leto 1998

Vam želi Kulturni center

Lojze Bratuž

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči slovenske Cerkve in ljudi dobre volje z novim letom 1998 prinese vsem Slovincem doma in po svetu dokončno spravo in zaslužen blagostanje.

Naj duhovne, moralne in narodne vrednote ponovno zaživijo v srcih slovenskega naroda.

To so moje želje in voščila vsem rojakom - Slovincem!

- Vinko Levstik - Gorica

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču, približno 1 km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, konferenčno dvorano za 100 oseb in manjšo dvorano za 30-40 oseb. Moderno opremljen, 75 sob ali ca. 150 ležišč. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon, radijski in televizijski sprejemnik. Zavarovan parkirni prostor.

Naslov: **PALACE HOTEL**, Korzo Italia 63 - 34170 GORIZIA GORICA, tel. (0481) 82166, fax (0481) 31658

HOTEL EMONA 2. kat. je v zgodovinskem središču Rima. Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon, mini bar ter ogrevalne naprave pozimi, poleti pa hladilne. Hotelsko osebje je slovensko: poskrbelo bo za vaše dobro počutje. Hotel ima tudi svoj avtopark.

Pokličite nas po telefonu: (06) 7027911 ali 7027827, fax (06) 7028787

Naslov: **HOTEL EMONA**, Via Statilia 23 - 00185 ROMA RIM

V OBEH HOTELIH IMAJO SLOVENSKI GOSTJE POPUST. PRIČAKUJEMO VAS!

DESPAR

MARKET S. ANDREA

VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO
NOVO LETO 1998

ŠTANDREŽ, UL. S. MICHELE 184

DESPAR

Trattoria Gostilna
1870 - 1990
Devetak
di Devetak Agostino & C. s.n.c.
Zaprto v ponedeljek in torek

*Želimo vam
vesel Božič in
srečno 1998!*

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 882005

sobema s.n.c.
vošči vesel Božič in srečno 1998

SOVODNJE OB SOČI - Case sparse 77
Tel. (0481) 521550, telex 461207, fax 20969

Gradbeno podjetje
Hede Alojz Ivan
ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. (0481) 884015

ČER - IMPEX
Splošni import-export
IGOR ČERNIC
GORICA - Ul. Cavalligieri di Lodi 19, tel. 522144

TEKNOMEC
pisarniški stroji
OLYMPIA - OLIVETTI
pisarniška oprema - telefax RICOH
fotokopirni stroji
RICOH - MITA - CANON
blagajne SUPREMA
GORICA - Korzo Italia 76, tel. in fax (0481) 81032

MEHANIČNI PRIBOR
DANIELA PUJA
GORICA - Ul. Terza armata 183/b
Tel. in fax (0481) 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE
RADISLAV LEOPOLI
GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. (0481) 531941

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES
ELIA ČUK s.n.c.
Cefarin R. & Saksida
GORICA - Trg Cavour 9, tel. 535019

SCGV EMIL KOMEL
vabi na
BOŽIČNI NASTOP UČENCEV
- Sedejeva dvorana v Števerjanu, četrtek, 18. decembra, ob 19.30
- Komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, sobota, 20. decembra, ob 18. uri

*Bon Noel... Srečen Božič... Glückliche Weihnachten...
Merry Christmas... Buon Natale... Aristos se rodi...*

V pričakovanju Božiča

V nedeljo
21. decembra 1997, ob 17.30
v Kulturnem centru Lojze Bratuž

*Pridite, mali in veliki!
Skupaj bomo doživljali božično vzdušje
ob glasbi, pesmi in besedi.*

SCGV EMIL KOMEL IN
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
vabita na predstavitev zgoščenke
VESELJAKI
Poje otroški zbor Veseljaki iz Doberdoba ob spremljavi učencev SCGV Emil Komel. Vodi Lucija Lavrenčič
Komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici,
torek, 23. decembra ob 17.30.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
KONCERT BOŽIČNIH PESMI
Izvajajo: skupina Akord, moška zbor Mirko Filej in Štmaver, mešani cerkveni zbori iz Podgore, Rupe-Peči in Štandreža
Božični nagovor: Vera Tuta Ban
OB KONCU BLAGOSLOV Z ZAHVALNO PESMIJO
Petek, 26. decembra 1997, ob 15. uri v goriški stolni cerkvi.

KUD ŠEMPETER IN KUD NOVA GORICA V SODELOVANJU
Z ŽUPNIJO SV. ANDREJA V ŠTANDREŽU
prirejata
BOŽIČNI KONCERT
IZVAJAJO: orgle: prof. Hubert Bergant, violina: Mojca Križnič, sopran: Alessandra Schettino, alt: Kristina Macarol, godalni orkester Nova Gorica, dirigent: prof. Jurij Križnič, goriški pihalci in trobilci, župnijski mešani pevski zbor iz Šempetra, dirigent: Bogdan Breclj, Štandrež, župnijska cerkev, **sobota, 27. decembra 1997, ob 20.30.**

SCGV EMIL KOMEL V SODELOVANJU
S PRIMORSKIM DRAMSKIM GLEDALIŠČEM
P. I. Čajkovski
LABODJE JEZERO
SNG OPERA IN BALET MARIBOR -
NACIONALNA OPERA IN BALET KIEV
Baletna predstava bo v dvorani Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici **v nedeljo, 28. decembra, ob 17. uri**

Božični koncert
"SLAVA BOGU NA VIŠAVAH"
(BOŽIČNE PESMI SLOVENSkih SKLADATELJEV IN PESNIKOV)
Nastopajo: MIPZ Vrh sv. Mihaela, MePZ Podgora, MoPS Akord - Podgora, recitatorji dramske skupine PD Podgora. Na orgle spremlja Dalia Vodice
Torek, 6. januarja 1998, ob 17. uri, cerkev sv. Justa Mučenca v Podgori

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
Alex Ravnik, Hayward-Kalifornija 200 ZDA \$.
Svoj prispevek lahko nakažete na uradništvo Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

DAROV

ZA MISIJONARJA g. I. Štanta: Marija Petejan, Peč 4, namesto cvetja na grob Helene Malič 50.000 lir.

ZA CERKEV v Jamljah: v spomin na pok. Dinota Kobala darujejo sestra, bratje in svakinji 750.000; N.N. 200.000; N.N. 300.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: Marija Grudina 50.000 lir.

ZA SLOV. Karitas: Marija Grudina 50.000 lir.

ZA CERKEV v Mavhinjah: v spomin na pok. Bruna Metlikovca tašča Marija, svak Evgen, svakinji Marica in Nadja z družinami 200.000; v isti namen namesto cvetja na grob Jožica Terčon 20.000, Anica Terčon 20.000; družini Legiša, Mavhinje 15, in Šuman 200.000 lir.

ZA CERKEV v Samatorci: v spomin na pok. Majdo Legiša Malič družini Legiša in Fabec po 50.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: družini Legiša, Mavhinje 15, in Šuman 100.000 lir.

ZA NOVI glas: Legiša Zlatka 30.000 lir; župniji Rupa/Peč in Gabrje/Vrh za objavo darov v letu 1997 100.000; župnijski urad Vrtojba 30.000 lir.

V SPOMIN na pok. Franca Čaudka družina Joško Kosič po 100.000 za Društvo krvodajalcev iz Sovodnjah in za cerkev v Sovodnjah.

ZA MoPZ M. Filej: N.N. s Peči 100.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: MPZ M. Filej ob letni maši za pokojne pevce 20.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: Jožef Batistič namesto cvetja na grob bratranca Jožkota Černica 50.000; Tatjana Gorkič Černic v spomin na moža Jožkota 100.000; sestrična Krista Tomažič namesto cvetja na grob Jožka Černica 50.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Danilo in Danilo Čeudek namesto cvetja na grob Jožkota Černica 50.000 lir.

ZA LAČNE po svetu: druž. Pavletič, Rupa 13, 50.000; druž. Pavletič, Rupa 15, 50.000 lir.

OBVESTILA

SLOVENSKE POLNOČNICE na Goriškem: pri sv. Ivanu v Gorici, v Štandrežu, Števerjanu, Sovodnjah, Gabrjah, Doberdolu, Jamljah, Pevmi in Podgori; ob 22. uri je polnočna maša v Zavodu sv. Družine, ob 22.30 pa v Štmavru.

ŽUPNIJA RUPA-Peč in Gabrje-Vrh: svete maše na božični dan, 25. t.m.: Peč ob 9., Rupa ob 10., Vrh ob 11. uri; ob isti uri so sv. maše tudi na sv. Štefan, 26. decembra. Vabljeni!

UČENCI SREDNJE šole Ivan Trinko bodo prodajali svoja ro-

čna dela za nabirko, namenjeno obnovi šole na potresnem področju v kraju Valtopina v Umbriji. Prisotni so že bili v Kulturnem domu 15. in 16. decembra, 18. in 20. t.m. pa bodo v Kulturnem centru Lojze Bratuž, 22. na božičnem koncertu v Sovodnjah, v nedeljo pa pri vseh mašah po naših vaseh in pri sv. Ivanu v Gorici.

UČENCI IN učitelji osnovne šole J. Abram vabijo na božičnico, ki bo v župnijski cerkvi v Pevmi v soboto, 20.12., ob 16. uri. Režija J. Znidarčič.

CERKVENI SVET Vrh-Gabrje in mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela vabita na božičnico v nedeljo, 28. decembra, v cerkvi na Vrh. Ob 11. uri sv. maša, nato nastop MePZ Podgora in skupine Akord ter domačega mladinskega zbora z recitalom in blagoslovom otrok.

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestel v torek, 30. decembra, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

TRADICIONALNI BOŽIČNI koncert Slovencev v Laškem bo v nedeljo, 11. januarja 1998, ob 15. uri v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah. Pel bo cerkveni pevski zbor iz Zgonika pod vodstvom T. Kostnapfla.

KNJIŽNO ZBIRKO Goriške Mohorjeve družbe za leto 1998 lahko dobite pri domačem župniku, v vseh slovenskih knjigarnah in na naši upravi v Gorici. Na naši upravi lahko dobite tudi knjigo *Cerkev in družba na Goriškem* in pesniško zbirko Milana Bekarja *Čar nad Krasom*.

ENOURNA ODDAJA NA RADIU GLAS

Poslušalci, ki sledijo večerni slovenski oddaji na krajevni radijski postaji Radio glas, so v preteklih dneh lahko slišali, da je od 8. decembra oddaja enourna. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Več o tem prihodnjič.

ČESTITKE

Danijeli in Marjanu želi na novi skupni življenjski poti veliko sreče in medsebojnega razumevanja Oder 90.

Uredništvo NG se veseli z mladima novoporočencema in jima želi svetel začetek v luči tega Božiča in njune ljubezni.

VOŠČILA

Župnijski pastoralni svet Gabrje/Vrh in Rupa/Peč skupaj z MPZ ter PD Rupa/Peč želi vsem župljanom, še posebej bolnim in kakorkoli preizkušanim, globoko doživetje božje ljubezni in veselja za božične praznike in v novem letu.

Župnik in župnijska sveta iz Štandreža želijo domačim in prijateljem blagoslovljene božične praznike in milosti polno novo leto.

UREDNIŠTVO OBVEŠČA

Zaradi pomanjkanja prostora je izostalo precej prispevkov, ki so prišli na uredništvo. Bralcem in sodelavcem se opravičujemo.

POGOVOR / PAVEL PETRICIG

SMEMO UPATI NA BOLJE

ERIKA JAZBAR

V petek, 5. t.m., in v četrtek, 11. t.m., so uradno predstavili v Špetru oz. v Gorici novi publikaciji, ki prihajata iz slovenske Benečije, in sicer Petricigovo dokumentarno pripoved v treh delih *Pod senco trikolore* (o kateri smo poročali v NG 25. septembra letos) ter izbor Predanove krajše proze v beneškem narečju z naslovom *Piše Petar Matajurac*, priljubljeno rubriko, ki je izhajala v Novem Matajurju v zadnjih letih. Avtor publikacije *Pod senco trikolore* je Pavel Petricig, dobro poznan družbeno-politični delavec iz Beneške Slovenije, s katerim smo se pogovorili o slovenski realnosti na Videmskem in o vsakdanjem kulturnem življenju v teh slovenskih dolinah.

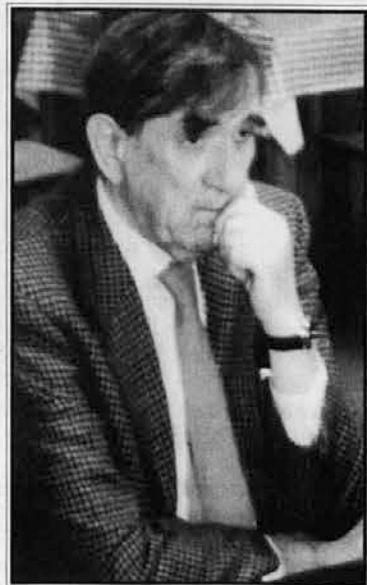
V kratkih (in preskromnih) besedah se nam je Petricig predstavil takole.

Doma sem iz Gorenjega Barnasa v občini Špetar, po poklicu sem učitelj že od mladih let; učil sem v naših krajih, v Furlaniji, nato na srednjih šolah likovno vzgojo do upokojitve po štiridesetih letih dela. Od vedno sem gojil več - recimo preveč - zanimanj; posebno ljubezen sem čutil predvsem do risanja, slikarstva in vsega, kar je z umetnostjo povezano. Nisem obiskoval šole s slovenskim učnim jezikom, slovenščine sem se naučil v domačem okolju. Prvič sem se ukvarjal z materinim jezikom v Paluzzi v petdesetih letih, ko mi je učenka podarila slovensko slovnico. Angažiran sem bil tudi v politiki, (1975-85 pokrajinski svetovalec v Vidmu, op.p.) ter v širšem družbenem življenju slovenske Benečije. Bil sem blizu KD Ivan Trnko od samega začetka, štejem se med ustanovitelje Društva beneških umetnikov ter Inštituta za slovensko izobraževanje.

Z nekaterimi drugimi izobraženci ste zasnovali tudi študijski center Nediža.

Študijski center Nediža smo ustanovili 19.9.1972 in letos praznujemo 25-letnico delovanja. Benečija je bila takrat precej drugačna, več ljudi je živelo v naših dolinah in širše je bilo poznavanje slovenskega jezika. Ko sem se po nekaj letih vrnil v Cegliš, kjer sem poučeval, sem lahko videl, kako se je vsakdanja uporaba slovenskega jezika izgubljala. Razumel sem, da je slovenska Benečija potrebovala društvo, ki bi usmerjalo pozornost in trud v vzgojo otrok. Začeli smo delovanje z otroki, zasnovali smo narečni tečaj *Moja vas* (1974), ki je naletel na velik odmev, a tudi velika nasprotovanja, dal pa nam je tudi marsikatero zadoščenje. Omenim naj še kulturno-počitniška letovanja *Mlada brieza*, ki so trajala 25 dni pri nas v Benečiji, v Kanalski dolini in na slovenski obali. Videli smo lahko spodbudne spremembe pri naših ljudeh, saj smo pri Mladi briezi leta 1978 zbrali 148 otrok in nato isto leto še drugih 124. Starši so nam zaupali otroke, in to s podpisom na kvesturi. Tako podpora je bilo treba gojiti; dala nam je novih moči za nadaljevanje našega načrta v kontinuiteti. Veliko ljudi je bilo zaskrbljenih, marsikdo mi je očital, da nismo bili dovolj previdni, vendar včasih je potrebno tudi tveganje.

Na današnjem večeru se predstavljate kot avtor dokumentarne pripovedi, ki je prišla med naše bralce že na Srečanju Slovencev v Matajurju avgusta letos

in je posvečena spominu na Izidorja Predana-Doriča.

Res je, da smo na letošnjem srečanju v Matajurju predstavili dve novi publikaciji, ki sta tesno povezani s svetlo figuro Doriča. Moj zapis objema težka leta vojaške krize med Italijo in Jugoslavijo, ko je bil dvajsetletni Predan aretiran na osnovi neverjetnih sumničenj. Želel sem podati sliko vsakdanjega dogajanja ter politični okvir tistih temnih let, v katerih je lahko članek, v katerem je Dorič opisoval položaj in vzdušje, ki ga je v Benečiji ustvarila prisotnost vojske, veljal za izdajanje vojaških tajnosti. Knjiga ne želi biti eden od toliko doslej o tajnih organizacijah, ki so v Beneški Sloveniji kar mrgolele, da bi zavirale prost razvoj naše manjšine, in ki smo jih poznali z imenom Trikolore. Moj namen je podati kratko pripoved ob nekaterih dogodkih v letih po drugi svetovni vojni, pri katerih so tajne organizacije odi-

grale svojo vlogo. S svojim zapisom želim tudi dokončno dokazati, da Dorič ni bil kriv oz. da je sodišče samo z razsodbo pokazalo, kako je bila celotna zadeva napihnjena in pretirana. Predan je sicer imel omenjene papirje v žepu, vendar sploh ne moremo reči, da bi lahko bili slednji tajno vojaško gradivo. To publikacijo namenjam seveda vsem, vendar predvsem tistim nasprotnikom, ki nam očitajo dejstvo, da je Dorič predsedel kriv nekaj mesecev v zaporu in tako omalovažujejo njegovo svetlo figuro.

Kako se je Benečija spremenila od leta 1953 do danes?

V Benečiji živimo danes v drugačnem vzdušju. V petdesetih letih so prevladovali v občinskih upravah in sploh v vseh državnih uradih sile in ljudje, ki so bili Slovencem nasprotni. Danes so vse naše občine v rokah politikov, ki so naši prijatelji; nekateri so bili tudi sami člani naših društev, tudi študijskega centra Nediža. To seveda ne pomeni avtomatično oživitve naših dolin, kaže pa, da se je politična in širša družbena klima precej spremenila, saj danes ne moremo več trditi, da sistematično preganjajo naše ljudi. Perspektive torej so, tudi če je realnost zaskrbljujoča, kar dokazujejo vsakoletne demografske številke in primerjave s prejšnjimi leti; vendar menim, da je spodbudno, da bo v nekaj letih tretjina naših ljudi lahko pisala in brala v slovenskem jeziku. Otroci, ki obiskujejo naš dvojezični šolski center, bodo nekega dne sami starši in bodo lahko pošiljali otroke v slovensko šolo. Zato mislim, da je nujno vlagati naše moči in ves naš trud v tovrstno vzgojo otrok, ki je po mojem rentabilna. Spremembe ne bodo na dlani kar od danes do jutri, vendar lahko mirno rečemo, da obstajajo možnosti, ki nam dajejo upati na bolje.

IZ ZDOMSTVA

PESTRO KULTURNO ŽIVLJENJE

POLDE CVERLE

PEVCI ZBORA SLOMŠEK SO PRAZNOVALI SV. CECILIJO

Maasmechelen. Tudi letos so se člani pevskega zbora Slomšek, sodelavci društva in odborniki zbrali na Cecilijanki v soboto, 22.11. Tako se želi društvo Slomšek zahvaliti vsem, ki se trudijo za slovensko stvarnost v tem delu Belgije, in to na rednih vajah in pri napornih nastopih. Pri večerji je bila priložnost se na sproščen način najti brez napornih vaj. V prijetnem vzdušju so pevci ostali v dvorani do zgodnjih uric. Zborovsko petje v okolici Massmechela bo kmalu imelo že 70-letno tradicijo. Zadnjih 35 let zvesto vodi zbor dirigent Vili Rogelj, sin Štefana Roglja, ki je dolga leta vztrajal, da bi zbiral pevce. V priznanju za dolgoletno žrtvovanje je dobil Vili Rogelj pred kratkim tudi Odličje Cirila in Metoda. Letošnja Cecilijanka je bila odlična priložnost, da so mu čestitali.

PEVCI ZBORA ZVON SO PRAZNOVALI SV. CECILIJO

Heerlen. Tudi člani pevskega zbora Zvon so se zbrali na Cecilijanki 29. novembra. Pevci in stalni sodelavci, ki se trudijo za slovensko stvar v tem delu na Nizozemskem, in to na rednih vajah in pri napornih nastopih, so bili pri večerji počaščeni in so praznovali dolgo v noč. Zborovsko petje v okolici Heerlena ima tudi več kot 70-letno tradicijo.

Zbor Zvon gotovo velja za neuničljiv steber slovenskega življenja. Gre za pravi čudež. Čeprav število Slovencev upada, ostaja število pevcev vedno isto. Veliko zanimanje za slovensko petje kažejo tudi Nizozemci. Lahko rečemo, da se slovenska kultura širi. Isto velja za slovensko folklorno skupino Nizozemska, ki deluje na visoki ravni. Zraven teh dveh skupin pa še društvo sv. Barbare, ki daje svoje, kar pomeni, da slovenska stvar na južnovzhodnem delu Nizozemske živi na višku in slovenska kultura tukaj še ne bo izumrla.

SLOVENSKA RAZSTAVA V BRUSLJU

Bruselj. V petek, 5. decembra, je bila otvoritev razstave slik in keramik v bruseljski umetniški galeriji Mednarodne šole sv. Jakoba (Waterloo). Ljubljancin Rok Zelenko je sin keramiške družine in zelo znan slikar, ki živi v istrski umetniški koloniji Groznjan. V letu 1989 je dobil na Rijeki priznanje za svoje delo. Njegova soproga Lea Bernetič je umetnica v keramiki. Skupno sta odprla galerijo Porton v Groznjanu. Slike in keramični izdelki zakoncev Zelenko so zelo znani na Hrvaškem. Poleg številnih razstav po Sloveniji in v tujini razstavljata prvič v Belgiji. Razstava bo odprta do 19. t.m. Otvoritve sta se udeležila slovenski veleposlanik Jaša L. Zlobec in soproga.

KMETJE IZ VSE DEŽELE S TRAKTORJI NAVALILI NA TRST

Slovenski govor predsednika tržaške Zveze neposrednih obdelovalcev dr. Neva Radoviča (na mali sliki)

"To zborovanje je namenjeno zaščiti kmetijstva, naših kmetij in zagotovitvi prihodnosti kmetom. Brez kmetijstva ni prihodnosti, brez kmetijstva ni zaščite okolja, brez kmetijstva ni socialne gotovosti. Tukaj smo, da uveljavimo dostojanstvo, ki nam pritiče. Hočemo, da nam družba prizna vlogo, ki jo ima kmetijstvo v sodobni družbi, postati hočemo soustvarjalci jutrišnjega dne. Zato zahtevamo, da nam vlada omogoči preobrat pri razvoju kmetijstva, večjo avtonomijo naše dežele, ki naj ovrednoti našo specifičnost. Naš sektor potrebuje solidarnost celotne družbe. Tega boja ne bomo izpeljali sami. Zahtevamo, da se posebna pozornost posveti goratim področjem s težkimi naravnimi danostmi, kakor so goriški in tržaški Kras. In ne morem mimo polemike teh dni, ko drugi demagoško izjavljajo in lažejo, da

nam razvoj teh krajev ni pri srcu, da smo do tega brezbržni. Sram naj jih bo! Dežela naj sprejme vrsto ukrepov v prid hribovitih področij in kot Zveza neposrednih obdelovalcev iz Trsta zahtevamo tudi odobritev globalnega načrta za kmetijstvo na Tržaškem. Odgovor, ki nam ga bodo dali, bo tako odgovor slovenski narodnostni skupnosti, ki je sestavni, nezanemarljivi del Zveze neposrednih obdelovalcev. Dragi prijatelji: Naj živi kmetijstvo!", je svoj govor v slovenščini zaključil predsednik tržaške Zveze neposrednih obdelovalcev dr. Neva Radovič.

To je bil vrhunec deželne manifestacije Zveze neposrednih obdelovalcev, ki je v sredo, 10. t.m., z več kot 4.000 udeleženci in nad 400 traktorji popolnoma preplavila tržaško mestno središče (na sliki).

izziv za naš čas

MLEKO ZA DEMOKRACIJO

PETER SZABO

Pred kratkim se je v sobotni prilogi *Dela* pojavil zanimiv članek profesorja C. Thurowa, ki je v apokaliptičnem tonu opozarjal na propad demokracije in na nastop novega barbarstva. Demokracija je države privedla do nesposobnosti odločanja, trdi pisec. Vsakdo ima svoj glas in vsakdo lahko vpliva na skupno stvar, pa čeprav mu zanjo ni nič mar in tudi, če je človek, ki vpliva na skupne odločitve, duševno moten. Vsaka odločitev tako naleti na tisoče pomislekov in milijarde ovir s strani drugih politikov, medtem pa gospodarstvo in reforme pešajo.

Ob vsem tem se nam porodi preprosto razmišljanje: toliko prehlajena demokracija, trenutno najboljši politični sistem, se je izkazal za skrajno nesposobnega in bo celo privedel zahodno kulturo do propada. Demokracija, ki je bila pogoj napredka zahodnega sveta v zadnjih dveh stoletjih, se sedaj sprevrta v svoje nasprotje in more pomeniti tudi njegovo uničenje.

Isto lahko pomislimo tudi ob dogodkih, ki že nekaj tednov potekajo ob avtocestah predvsem v severni Italiji: protesti kmetov. V nedeljo je kralj Ercolina prišla celo na Trg svetega Petra v Rimu na Angelus k papežu.

Zanimivo je tudi dejstvo, da niso vodilni politiki še proti nikomur tako ostro reagirali kot proti kmetom. Kaj to pomeni? Kaj pomeni, ko se država ostro obrne proti tistim, od katerih živi? Jasno je namreč, da se brez av-

tomobilne industrije da živeti, brez kmetov pa bi res bilo malo težko.

V celotni zadevi se kaže perversnost demokracije in taka perversnost je družbo že dvakrat privedla do vojne. V Ameriki so tik pred drugo svetovno vojno metali kavo v morje, da ne bi zaradi prevelike proizvodnje padla cena. Evropska unija pa sedaj prepoveduje preveliko izdelavo mleka in kaznuje kmete celo za nazaj. Dokler smo še pri kavi, je v redu, saj gre za dodaten, luksuzen pridelek; ko pa gre za mleko, se preprosto zgrozim: najnaprednejša (?) zahodna civilizacija zaradi demokracije in ekonomskega napredka meče proč enega izmed temeljnih prehranskih izdelkov in kaznuje tistega, ki pridelava več, kot je predpisano, medtem pa vsak dan v svetu umre od lakote okoli 50 tisoč otrok. Včeraj so pri papežu kmetje to misel tudi izrazili: odvečno mleko naj gre lačnim otrokom. Ne vem, če jih je kdo resno poslušal.

Če je naša napredna demokracija prišla do take stopnje perversnosti, potem se ne čudim, da gre počasi proti prepadu. Propad zahodne civilizacije bo, kot so to že napovedali nihilisti in ruski krščanski filozofi, predvsem moralni propad - to pa nam sprevrže miselni vzorec, po katerem morala in gospodarstvo nimata nič skupnega. Nasprotno: resnično uspešna ekonomija in resnično uspešen poslovnost je lahko samo tisti, ki se trdno drži moralnih načel. Vsi ostali gospodarski uspehi pa so zelo kratkoročni.

ITALIJANSKO PRAVO

REFORMA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ (4)

DAMJAN HLEDE

Še vedno v zvezi z netrgovinskimi ustanovami je treba od bližje pogledati novosti, ki jih uvaja 5. člen reforme, ki spreminja člen 111 zakona št. 917/86 o davkih na dohodke in člen 4 zakona št. 633/72 o davku lva. Gre za naslednje določbe:

a) prostost davka na dohodke in davka IVA za vse odnose ekonomske narave, ki potekajo neposredno med ustanovo in njenimi člani. V bistvu gre samo za subjektivno razširitev že obstoječe določbe. Političnim, sindikalnim in kategorijskim, verskim, asistencialnim, kulturnim in športnim združenjem so bila sedaj dodana še "združenja za družbeno promocijo" in "združenja za izvenšolsko vzgojo oseb". Gre za neobdavčljivost dejavnosti, ki jih v skladu s svojimi institucionalnimi cilji združenje izvaja v korist svojih članov proti specifičnemu plačilu. Sem spada tudi prodaja publikacij združenja tretjim osebam pod pogojem, da so te publikacije večinoma oddane članom združenja.

b) prostost davkov za prodajo jedače in pijače članom združenja znotraj društvenih sedežev, a samo za združenja za družbeno promocijo, ki so priznana s strani notranjega ministrstva.

c) prostost davkov za organizacijo izletov, ki jih združenja za družbeno promocijo, politi-

čna, sindikalna in versko priznana združenja namenijo svojim članom.

d) publikacije sindikalnih združenj in združenj delavskih kategorij, ki zadevajo kolektivne delavske pogodbe in pogodbeno asistenco, so proste davkov, tudi če niso namenjene pretežno članom združenja.

Da bi lahko bila deležna teh olajšav, pa morajo že obstoječa združenja v teku šestih mesecev (enega leta za politična in sindikalna združenja ter za združenja delavskih kategorij) prilagoditi svoje statute naslednjim načelom (seveda samo če jih še ne izrecno predvidevajo):

- prepoved razdelitve kapitala med člane v dobi življenja združenja;

- namenitev premoženja združenja, v primeru njegove razveze, drugim združenjem s podobnimi cilji;

- prepoved časovno omejenega članstva in aktivna volilna pravica polnoletnih članov;

- obveznost letnega ekonomskega in finančnega obračuna;

- svobodna izvolitev upravnih organov, načelo edinosti glasu (člen 2532 civilnega zakonika), suverenost občnega zbora, kriteriji za razglas občnih zborov, njegovih odločitev, bilanc in obračunov;

- prepoved prenosa kvote (članstva) na druge, razen v primeru smrti člana.

SLOVENIJA POVABLJENA NA POGAJANJA O VKLJUČITVI V EZ

MARJAN DROBEŽ

V našem tedniku smo že večkrat poročali o prizadevanju Slovenije, da bi se vključila v velike mednarodne integracije oz. povezave. Na tej poti je bil prejšnji teden dosežen pomemben uspeh. Na srečanju predstavnikov petnajstih držav članic EZ je bila namreč Slovenija, skupaj s petimi drugimi kandidatkami, povabljen na pogajanja o polnopravnem članstvu v veliki evropski integraciji.

"Takšna odločitev je dobra in modra," je povabilo komentiral predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek, ki pa je tudi opozoril, da bi bila vsakršna evforija zaradi sklepa o pričetku pogajanj nepotrebna in škodljiva. Pogajanja bodo namreč stroga, trajala pa naj bi več let; po mnenju predsednika vlade naj bi bila Slovenija v EZ sprejeta do leta 2002. Sprejeta naj bi bila prva med šestimi kandidatkami, ki se bodo z EZ pogajale v prvem krogu. Slovenija se bo trudila, da bi bila hkrati sprejeta tudi v denarno unijo EZ, saj izpolnjuje že več meril za uvedbo nove evropske valute.

Drnovšek je po srečanju v Luksemburgu menil, da ima Slovenija tudi zaradi svoje majhnosti dobre obete za včlanjenje v EZ. "Sedanjim članom ne bomo povzročali

gospodarskih in drugih težav, naše gospodarstvo pa tudi ne bo pomenilo velike konkurence ekonomijam drugih držav." Med pogajanj bo Slovenija morda podvržena pritiskom velikih, multinacionalnih družb, ki bi si s pretvezo domnevnih evropskih interesov hotele zagotoviti monopolni položaj v državi. Morala bo tudi braniti temeljne na-

cionalne interese, ki z vstopom v EZ ne bi smeli biti ogroženi.

Pogajanja med EZ in Slovenijo ter drugimi državami, izbranimi za prvi krog, se bodo začela aprila 1998. Dotlej naj bi izdelali ustrezno nacionalno strategijo. Najbolj nujna je sprememba zakonov in drugih predpisov, saj nekateri izhajajo še iz nekdanje Jugo-

slavije. Pravi red v državi je namreč treba čimprej prilagoditi normam, ki veljajo v EZ. Predsednik Drnovšek je po zasedanju v Luksemburgu tudi opozoril, da bo v Sloveniji pri vključevanju v EZ največ težav na področjih finančnih storitev, bančništva in zavarovalništva ter v kmetijstvu.

PROTESTI IZ SLOVENIJE

SLOVENSKA MANJŠINA ČRTANA IZ HRVAŠKE USTAVE

Dne 12. t.m., le nekaj ur potem, ko sta hrvaški in slovenski premier, Zlatko Mateša in Janez Drnovšek, ob podpisu nekaterih sporazumov nazdravila dobrim meddržavnim odnosom, je hrvaški Sabor (parlament) iz ustave črtal slovensko in bošnjaško (muslimansko) manjšino. Svoj status pa imajo odslej Nemci in Avstrijci na Hrvaškem.

Sklep o črtanju je Sabor sprejel brez pojasnila oz. ob razložitve, kaže pa, da so s tem morda povzročili nov zaplet med Hrvaško in Slovenijo. Na sklep Sabora se je naj-

prej odzval državni sekretar v slovenskem zunanjem ministrstvu Ivo Vajgl. Izjavil je, "da je takšna sprememba hrvaške ustave nenavadna in za Slovence na Hrvaškem težko razumljiva. Dejstvo je, da slovenska skupnost na nekaterih območjih Hrvaške, posebno v okolici Reke, nedvomno obstaja kot avtohtona narodnostna skupnost. Kako posamezna država z ustavo, zakoni in drugimi sredstvi zagotavlja pravice in možnosti narodnostnim skupnostim, da izražajo svoje kulturne in druge posebnosti, je sicer stvar notranje ureditve. Toda pri tem

je pomembno, da takšne možnosti obstajajo in da so zagotovljene v okviru mednarodnih norm, kot so na primer konvencija o varstvu manjšin sveta Evrope in podobni dokumenti. Slovenija bo še naprej podpirala Slovence na Hrvaškem, želimo pa si, da bi bili naši rojaki deležni zadostne pozornosti države, v kateri živijo."

Bolj oster in neposreden je bil podpredsednik vlade Marjan Podobnik, ki je izjavil, "da se upravičeno zastavlja vprašanje smiselnosti nadaljnje pospešene podpore Slovenije vključitvi Hrvaške v razne mednarodne organizacije oz. povezave, kot sta tudi Evropska unija in gospodarsko-trgovinsko območje Cefta".

POVZETEK DECEMBRSKIH DOGODKOV

SLAST PREDPRAZNIČNIH DNI

MARJANA REMIAŠ

Nova Gorica. Pretekli teden so desetletnico delovanja in obstoja proslavile žene, članice Sekcije žena po operaciji raka na dojki, ki se bodo v prihodnjem letu preoblikovale v skupine za samopomoč. Na slovesnosti je spregovorila predsednica sekcije Fani Bitežnik in spomnila na najpomembnejše postaje prehojene poti. K besedi sta pristopila tudi dr. Vanja Jelinčič, specialist ginekolog in mag. Ivan Kodeš, klinični psiholog, ki sta bila pred desetletjem pobudnika in ustanovitelja sekcije na Gorškem. Uradnemu delu srečanja je poseben pečat dala ena prvih operirank in prostovoljk, gospa Ema Slivnjak, ki bo, kot je povedala, svoje prostovoljno delo z veseljem in ljubeznijo opravljala, dokler bo mogla.

Nova Gorica. Družba Mini Go iz Nove Gorice je pretekli petek v sodelovanju z Manager klubom pripravila zaključni

del natečaja, ki ga je razpisala v letošnjem decembru. Natečaj je poimenovala: *Kruh najboljši naš vsakdanji in potica*. Povabila je k udeležbi vse primorske slaščičarske mojstre, zasebnike in delavce v družbenih podjetjih. Pred strokovno komisijo (Tjaša Tavčar, Tanja Lavrenčič Zgonik, mag. Jelko Valenčič in Ignazio Romeo) se je tako znašla pisana množica nad petdesetih izdelkov, med katerimi so nagradili za najboljši kruh Pekarno Ježek lastnice Alenke Jež iz Lokavca pri Ajdovščini, njena pa je bila tudi nagrada za vizualno najlepši izdelek. Nagrado za najboljšo potico je komisija presodila Slaščičarstvu Vižintin iz Šempetra. Ob razglasitvi so ude-

leženci srečanja Manager kluba izdelke prodali na srečanju, izkupček pa bo tudi tokrat šel otrokom v stiski.

S petkovim večerom Manager klub obeležuje tudi prvo obletnico obstoja.

Nova Gorica. Klub za umetnostno kotkanje je pretekli teden ljubitelje kotkanja razveselil s peto tradicionalno božično revijo, na katero je povabil prijatelje kotalkarje iz dveh italijanskih klubov. Reviji so se pridružili člani kluba Aquile rosse iz Staranzana s trenerko Simonetto Conti in klub Olimpia iz Vidma s trenerko Damiano Makuc.

Novogoriški kotalkarji so v telovadnici Srednje lesarske šole pripravili prijeten božično novoletni kotalkarski spektakel, ki ga je obiskal božiček,

obdaril vse otroke in z njimi razveselil številno publiko. Revijo, s katero bodo novogoriški člani KUK-a to nedeljo gostovali v Ferrari v Italiji, so si ogledali novogoriški župan Črtomir Špacapan, Peter Brlec in Anton Grilj, predsednik in tajnik Zveze kotalkarskih športov Slovenije.

Nova Gorica. Primorsko dramsko gledališče pa je pred dnevi otroke razveselilo z letošnjo otroško uspešnico *Vilinček z Lune* avtorja Bena Minolija v režiji Mateje Koležnik. Nežna, a vesela in razigrana zgodbica postavlja pred otroke, najštevilnejšo publiko, Vilinčka, ki pade z Lune in se znajde v našem svetu. Zaradi nepoznavanja življenjskih protokolov odraslih in otroških Zemljanov, se zaplete v vrsto komičnih, včasih neprijetnih situacij, ki se, kot je v pravljicah pravilo, srečno iztečejo. Ko meščani doumejo, da si Vilinček želi nazaj domov, v svet tišine in gibov (Vilinček se tudi na Zemlji sporazumeva le z neverbalno komunikacijo) ga v tišini pospremijo nazaj.

V otroški pravljici so igrali Barbara Babič, Lara Jančič, odlična Dragica Kokot, Tone Šolar, Nevenka Vrančič, Dušana Ristič, Rok Vihar kot gost in Gorazd Jakomini, nova igralska moč Primorskega dramskega gledališča.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE
ASSOCIAZIONE ECONOMICA SLOVENA

Vošči svojim članom, njihovim družinam in vsem prijateljem vesele božične praznike in srečno novo leto!

GOSERVIS d.o.o. - s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. (0481) 537386-537020

IZŠEL ZBORNIK O PRIMORSKI V PRETEKLIH 50 LETIH

Časopisno-založniška družba Primorske novice je v Kopru in Novi Gorici predstavila Zbornik Primorske - 50 let.

Gre za publikacijo, s katero se je hotel založnik "ob primorskem in svojem polstoletnem jubileju na poseben način oddolžiti okolju, v katerem vsa leta deluje. Zato so v zbor-

niku predstavljena vsa področja življenja na Primorskem v minulih 50 letih". Obsega 352 strani. Knjiga naj bi zapolnila veliko praznino, ki zeva v poznavanju dogajanja in življenja na Primorskem v minulih desetletjih, vse do današnjih dni. Prispevke je napisalo 100 avtorjev, v kronologijah po vsebinskih sklopih oz. področjih pa je omenjenih več kot 1260 imen. /M.

GORIŠKA LEKARNA

V letu, ki se poslavlja, je Goriška lekarna slavila 50-letnico ustanovitve. Dolgoletno tradicijo nagrajujejo tudi slovenski rojaki iz Italije, ki obiskujejo lekarno v Novi Gorici oz. njene enote na Dobrovem v Brdih, v Dornberku, Kanalu ob Soči, Mirnu in Šempetru.

Poleg zdravil nudi Goriška lekarna pestro izbiro dietetičnih izdelkov, sredstev za nego in varovanje zdravlja ter izdelkov lastne proizvodnje.

Vsem Slovencem v zamejstvu in matični domovini iskreno in pristrčno vošči ob božičnih praznikih in želi srečno novo leto 1998.

damber
Market

**MESNICA
BAR**

Veseli Božič in srečno
novo leto 1998

KROMBERK - 5000 Nova Gorica, tel. 00386-65-26260

MONOPOL MLADININIH ROLKARJEV?

ERIK DOLHAR

Drevi, četrtek, 18. decembra, bo Združenje slovenskih društev v Italiji na skupni prireditvi v Domu na Vidmu v Ilirski Bistrici podelilo nagrade Naš športnik 1997 našim najbolj zaslužnim športnikom.

Brata Mateja in David Bogatec sodita v ožji krog favoritov za osvojitve naslova Našega športnika 1997.

POSAMEZNICE

ARIANNA BOGATEC, jadranje, 5. na EP in 12. na SP;

MATEJA BOGATEC, rolkanje, 3. na SP v patrolnem teku, 2. na EP v štafeti;

DAŠA BRESCIANI, namizni tenis, z državno reprezentanco na EP;

CLAUDIA COSLOVICH, atletika, državna prvakinja v metu kopja in 2. na Sredozemskih igrah;

JOHANA KRIŽNIČ, jadranje, reprezentantka na EP optimistov;

KATJA MILIČ, namizni tenis, državni mladinski naslov v dvojici z Vanjo Milič;

NINA MILIČ, namizni tenis, državna prvakinja v 3. kategoriji;

VANJA MILIČ, namizni tenis, državna prvakinja v dvojicah v 2. kategoriji skupaj s Callerijevo od društva Tramin, državni mladinski naslov v dvojici s Katjo Milič;

MATEJA PAULINA, rolkanje, državna prvakinja med začetnicami v reber, ravnini in mešani progi;

KATJA RAŽEM, lokostrelstvo, državna mladinska podprvakinja;

TANJA ROMANO, kotalkanje, evropska prvakinja v obveznih likih in kombinaciji med kadetinjami;

ANDREJKA STAREC, jahanje, mladinska deželna prvakinja v dresuri v kategoriji A3.

Izbira bo nedvomno težka. Mnoge ekipe so dosegle vidne rezultate, nekatere posameznice in posamezniki pa so bili uspešni celo na svetovni in evropski ravni, da o državnih, deželnih in pokrajinskih sploh ne govorimo. Ostaja pa večna dilema, če razne športne panoge lahko sploh primerjamo med sabo glede na dosežene rezultate v različnih okoliščinah oz. jakostnih kategorijah, ostrejšo konkurenco itd.

Imena končnih zmagovalcev bomo seveda objavili v naši prihodnji, prvi številki Novega glasa v novem letu.

ODBOJKA

KAKO JE Z MATEJEM ČERNICEM V A LIGI

Med vsemi zamejskimi športniki, ki so poleti prestopili v kak prvoligaški klub, je bil plavalasi 19-letni in 191 cm visoki goriški tolkač Matej Černic (na sliki) nedvomno v središču pozornosti. Kot znano, je Matej od Vala prestopil k bolonjskemu prvoligašu Jeans Hatù, s katerim je uspešno začel nastopati v italijanski A ligi. Takoj je dobil precej priložnosti, da se izkaže, njegova ekipa pa doslej ni bila preveč uspešna.

O svojem novem moštvu trdi, da je obstanek njihov glavni cilj. "Začetek v Bologni je bil zame poln dvomov", pravi Matej, "saj se mi je zdelo, da smo resnično šibki, vendar so se stvari kmalu izboljšale. Zelo dobro treniramo, stalno napredujemo in mislim, da bomo svoj cilj lahko dosegli".

Matej se v Bologni posveča odbojki in tudi študiju kot privatist; bolonjsko društvo mu je dalo na razpolago stanovanje, ki ga deli skupaj s Čehom Petrom Karabcem.

SOBOTNI IZIDI NAŠIH EKIP

MOŠKI: B1 LIGA: Liverani Lugo - VAL LA GORIZIANA KMEČKA BANKA 3 - 2

B2 LIGA: San Giorgio Riviera del Brenta - SLOGA KOIMPEX 3 - 1

C: OLYMPIA AGRARIA TERPIN - SOČA UNITEKNO 2-3, BOR - Il Pozzo 0-3

D: NAŠ PRAPOR - Torriana 3 - 1, VAL KOIMPEX - Club Altura 0 - 3

ŽENSKO: B2 LIGA: KOIMPEX NTKB - Corlo 2-3

C LIGA: VAL IMSA BCC SOVODNJE - OLYMPIA KMEČKA BANKA 2 - 3

D: SLOGA SAVA - Morarese 3 - 0, Virtus - BOR FRIULEXPORT 3 - 0.

"ČARVING": NAČIN SMUČANJA PRIHODNOSTI

Smučarska komisija Združenja slovenskih športnih društev v Italiji je 11. t.m. priredila v Trstu predavanje na temo "Snow time - carving evolution".

Carving se na belih strminah vse bolj uveljavlja kot alternativa smučanju s klasičnimi smučmi, vendar pa še ni poznana v zadostni meri. Člani Smučarske komisije pri ZSSDI so zato povabili medse strokovnjaka iz Pordenone Sandra Del Pupa, ki je govoril o tehničnem in tehnološkem razvoju smučanja, o

le muha enodnevnica ali se bo po tvojem obnesla?

Carving bi lahko primerjali s snowboardom: na začetku je bila to moda, zdaj pa na smučiščih vidimo vedno več snowboarderjev. Mislim, da bo tudi carving deležen pozitivnega in masovnega odziva, navdušenja smučarjev, tako

pomenu carvinga z analizo materialov, s tehničnim opisom, prikazom videoposnetkov, spregovoril pa je tudi o hitrosti, nevarnostih in obnašanju na progi.

Med tistimi, ki se v zamejstvu najbolj zanimajo za carving, sta predsednik smučarske komisije ZSSDI Livio Rožič in mladi barkovljanski učitelj smučanja, član Slovenskega planinskega društva Trst, Marko Presl. Z njim smo skušali nekoliko poglobiti naše znanje o tej novi smučarski disciplini. Najprej nam je povedal nekaj več o tržaškem predavanju.

"Predaval je pordenonski učitelj smučanja in tehnik Sandro Del Pup, ki sodeluje tako z italijanskimi kot s švicarskimi učitelji smučanja. Predavanje ni bilo samo o carvingu, temveč tudi o razvoju smučanja od srednjega veka do danes."

Kaj pa je pravzaprav carving?

Carving je način smučanja s smučkami, ki imajo zelo široke špice (približno 12 cm), ozke v sredini smučke (6-7 cm), repi pa so tudi zelo široki - od 10 do 11 cm (na sliki).

Kako se pa smuča s takimi smučkami?

Način smučanja se popolnoma razlikuje od klasičnega. Na takih smučeh namreč popolnoma odpade obremenitev smučke, vbod palice in razbremenitev, pa tudi do vrtilnega momenta ne pride več, se pravi do faze, ko smo smučarji vodili smučko v zavoj. Razlika je v tem, da smučar na carve-smučeh prenese težo od desne na levo nogo, se pravi, da niha nekje z leve na desno nogo. Smučar opravi zavoj po robniku, ker mu stranski lok to dopušča. Odlašavanja niti ni več, se pravi, da je zavoj zarezan v sneg. To je tudi pomen angleškega glagola to carve = zarežati.

Misliš, da je ta nova tehnika smučanja

da sem prepričan, da bo v prihodnjih letih več carverjev kot klasičnih smučarjev. To pa predvsem zato, ker je to izredno dinamična in obenem zabavna tehnika.

Snowboard se je izredno razširil tudi zaradi spektakularnih tekmovanj. So tekme možne tudi pri carvingu?

Seveda! Tekmovanja v carvingu pa so povsem različna od klasičnih slalomov, veleslalomov itd. Gre namreč za posebna tekmovanja, na katerih mora smučar na progi obiti čimveč ovir, ki so postavljene v dve vzporedni vrsti, v čim krajšem času. Princip teh tekem je torej: čimveč zavojev v čimkrajšem času.

Obstajajo pa tudi različne vrste carving-smučil...

Delijo se na easy carving (lahek carving), fun carving (zabavni), race carving (tekmovalni) in super carving. Te smučke se med sabo razlikujejo le po stranskem loku in višini smučk. Pri fun carvingu se npr. uporabljajo ekstremne smučke, se pravi tiste, ki imajo najizrazitejši stranski lok. Easy carving je primernejši za začetnike, saj pri tem ni tako izrazitih stranskih lokov smuč, ki so tudi lažje, mehkejšje in lažje vodljive. Race carving je dejansko bivša stara veleslalomska smučka z le nekoliko izrazitejšim stranskim lokom. Super carving bi lahko označil kot smučko za dobrega smučarja.

Nisva še povedala, če se carving smuča s palicami ali brez njih...

Obstajajo različne teorije. Slovenska demonstratorska vrsta smučanja je recimo vzela carving z najbolj "pedagoškega" vidika: oni smučajo s palicami, ker trdijo, da se s smučko carving lahko smuča tudi na klasičen način oz. da palice pridejo v poštev zaradi ravnotežja in tudi načina smu-

čanja, ki ga oni predvajajo. Druge šole smučanja, začeniši z italijansko, francosko do švicarske in nemške, pa so vzele ta način smučanja bolj spektakularno, rekel bi že skoraj cirkuško. Pri izvajanju figur oz. pri prenosu teže se namreč pri njih skoraj "mečejo v zavoj". Pri prenosu teže je treba vedeti, da mora smučar pri ostrejšem zavoju premagovati večjo centrifugalno silo in več je tudi naklona oz. "padanja v zavoj". Prav zaradi tega oni smučajo brez palic (na sliki).

Ali pri tem načinu smučanja obstaja nevarnost, da se med zavojem zavrtimo na svoji osi oz. da gremo v rotacijo?

Tako je. Z ekstremno smučko (fun carving) je nevarnost v tem, da mora biti teža telesa na sprednjih delih smuč, ko se smučar spusti v zavoj. Končna faza zavoja pa je najbolj kritična, ker so sile tako močne, da lahko smučarja vrže na repe.

ED

AMATERSKI NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA: Ponziana - ZARJA/GAJA 1-1, San Luigi - PRIMORJE 5-1, Tržič - JUVENTINA 1-1

1. AMATERSKA LIGA: Futura - SOVODNJE 2-1, Edile Adriatica - VESNA 1-4

2. AMATERSKA LIGA: Rorianese - PRIMOREC 1-1, MLADOST - Natisone 1-0, Medeuza - BREG 1-1

3. AMATERSKA LIGA: ZARJA / GAJA 97 B - Union 3-0 b.b., KRAS - Pieris B 2-0, BREG B - San Vito 0-3.

KOŠARKA

C LIGA: JADRAN NTKB - Conegliano 91-80 (37-29)

C2 LIGA: DOM AGOREST ROB ROY - Porcia 65-89 (31-42)

D LIGA: KONTOVEL - BOR RADENSKA 51-59 (25-34), CICIBONA PREFE. MARSICH - Acli Ronchi 67-86 (34-40)

PROMOCIJSKA LIGA: BREG - Stella Azzurra 72-69.

HOKAJ NA ROLERJIH

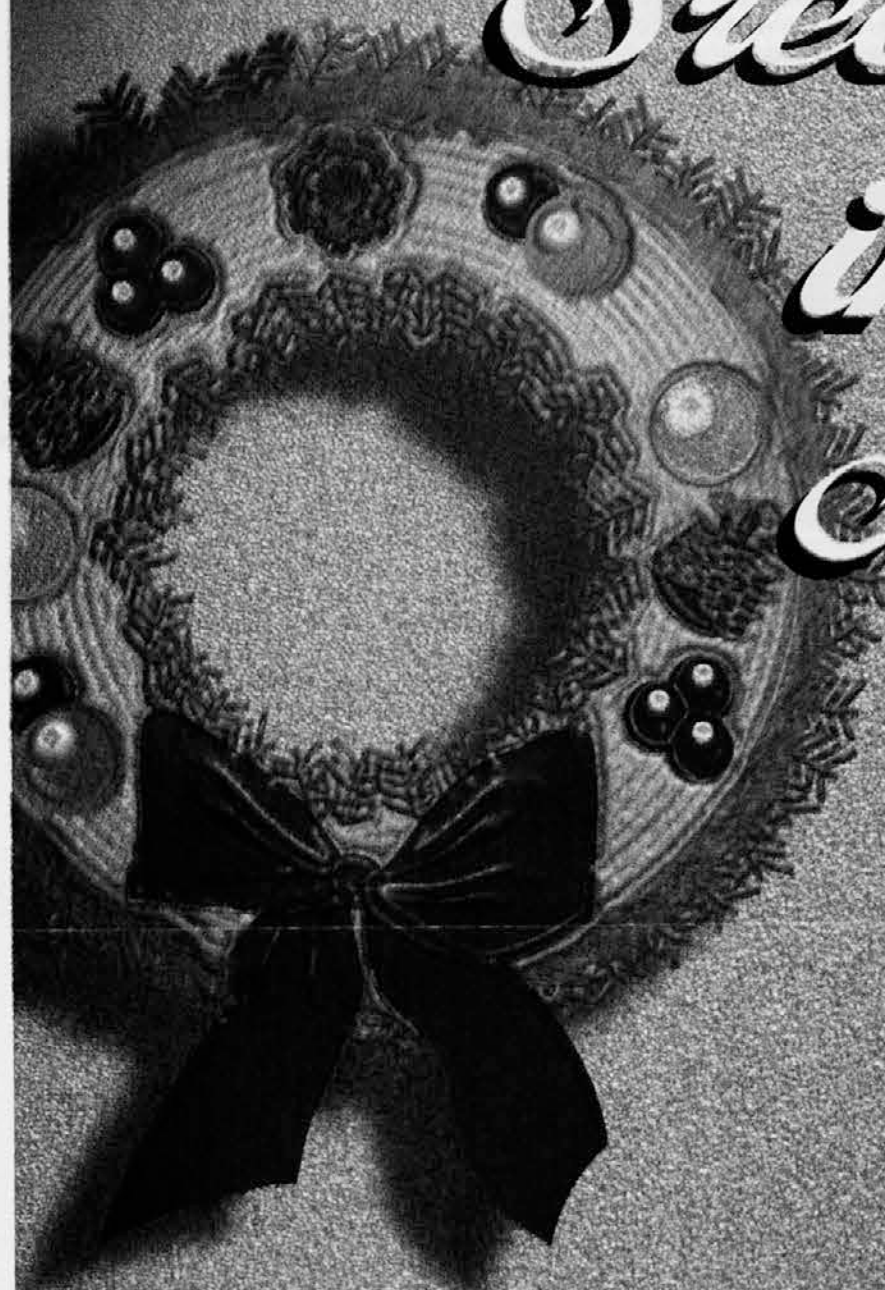
POLET KWINS UVODOMA USPEŠNI

Ekipa Polet Kwins je uspešno začela z nastopi v severovzhodni skupini italijanskega pokala. V nedeljo, 14. t.m., je na mini-turnirju v Pierisu, kjer kaže, da bodo letos Poletovci igrali domače tekme, premagala najprej postavilo Vodo Cortina s 13-3 (Rusanov 3, S. Kokorovec 2), nato pa še beneške Butcherse. V napadu sta se izkazala Slovenec Rusanov in Podlonjerec Samo Kokorovec, v vratih pa njegov brat Mojmir, medtem ko je bil njun perspektivni bratranec Mitja odsoten.

**SLOVENSKE
ZADRUŽNE
BANKE**

Vam Želijo

*Srečen Božič
in Uspešno
Novo Leto
1998*

**ZADRUŽNA KRAŠKA
BANKA**

**ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
DOBERDOB**

**ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
V SOVODNJAH**

TVOJE DOMAČE BANKE